

دریم چاپ

دروېش

انگلیسي گرامر

له پښتو ژباړې سره

کتون انمد درویش

Ketabton.com

Dervish English Grammar

Dervish English Grammer

دروپش انگلیسی گرامر

لیکوال : انجنیر خلیل احمد دروپش

سریزه

الحمد لله رب العلمين، والصلاة والسلام على امام الهدى المرسلين، و علي آله و اصحابه الذين انا روا الدنيا بنور الدين و علي من تبعهم باحسان و نشر الهدى الى يوم الدين اجمعين.

له لوی توانا خدای (ع) خخه ډېر شکر گزار یم چې ماته یې بیا هم د دې کتاب لیکلو توانایې راوېښله. ژبه د پوهېدنې او پوهونې یوه وسېله ده دا چې الله (ع) ادم (ع) له خاورې خخه جوړ کړ او وروسته یې ساه ور دننه کړه کله چې په ادم (ع) کې روح پیدا شوه او انسان ترېنه جوړ شو نو الله (ع) زر کسبه د هغوی له نومونو سره ور وښودل، نو ویلی شو چې ژبه د انسان له پیدایښت سره سمه پیدا شوې ده؛ له بلې خوا انګلیسي هغه نړیواله ژبه ده چې په اوسنی او عصري نړۍ کې ډېره زیاته اړتیا ورته لېدل کېږي، نو زما هم دا یوه ارزو وه، چې د انګلیسي ژبې ګرامر به د خپلې خوږې پښتو ژبې له ژباړې سره لیکم ځکه زموږ په ټولنه کې یو تعداد پښتانه وروڼه او خوښې له یو لړ ستونزو سره مخ دي نو د دې کتاب سره به ان شاء الله د ډېرو وروڼو او خوښو ستونزه هواره شي. لکه څنګه چې انګلیسي یوه نړیواله او علمي ژبه ده نو باید په زده کړه کې ورڅخه ناوړه ګټه وانه خېستل شي.

زموږ ګران هېواد له څه باندي تېرو درې لسيزو راهیسي د اور په لمبو کې سوځېدلی، وران شوی، د ښوونې او روزنې کچه پکې ډېره ټیټه ده نو د دې دردېدلی هېواد جوړونکې او کونډو یتیمانو د اوبښکو پاکوونکي به همدا ځوان تحصیل یافته نسل وی، هرڅومره چې ښوونه او روزنه پرمختګ کوي په همدې ډول مو هېواد هم د پرمختګ په لوری راوښیږي او د پرديو خخه به په امن، بې احتیاجه او سوکالی کې ژوند کوی؛ پښتو متل دی چې (پردی کټ تر نېمو شپو وي) پردی هېڅ وخت نشي خپل کېدای، نه به خپل شی، او نه به پرمختګ راته راوړی ترڅو چې مو پخپله مټه خپل هېواد نه وی پیاوړی کړی او په پوره صداقت او سپېڅلې احساس مو کار نه وي ورته کړی.

له بلي خوا اوس محال زموږ په ټولنه کې تهذيب ډېر تنزیل کړی دی، چې د دې عمده عوامل د پرديو تقلیدونه دي او د دې ناوړه ارمغان راوړل هم د پرديو هدف او کار دی چې دا تقلیدونه زموږ د ځوانو نسلونو په فکرونو، عقیدو، اخلاقو او ښوونه او روزنه باندي ډېر ناوړه او بده اغېزه کړې ده؛ دا یو داسي ویروس دی چې زموږ د ټولني ډېر کسان پرې اخته دي نو له دې سره مبارزه او د دې مخنیوی هم د تحصیل یافته او مفکرو افرادو په واسطه کېدای شي.

Dervish English Grammar

لکه څنگه چې دا کتاب ما له مختلفو گرامري کتابونو څخه راټول کړی او پخپله مې ډېزاین کړی، کمپیوټرایزډ کړی او تألیف کړی نو که چېرې د ویونکي په نظر کومه نېمگړتیا ورغله لومړی به بښنه راته کوي او وروسته به حتماً ما ته د برېښنالیک یا د ټیلیفون په ذریعه احوال راکوي ترڅو په راتلونکي چاپ کې اصلاح شي او دا به مو په ما تل پاتې او نه هېرېدونکي لطف او احسان وي.

په درناوي

انجنیر خلیل احمد «دروېش»

برېښنالیک: Khalil.dervish@gmail.com

نمبر : 0790768705 / 0744979728

Dervish English Grammar

د کتاب په هکله خو کړنې

په دفتر کې په کار بوخت وم چې گران خليل احمد «دروېش» راغي او خپل د کتاب (انگليش گرامر) په باب يې راته يادونه وکړه چې پر ياد کتاب يې ډيرې خواري گاللې او هغه يې د چاپ تر بريده چمتو کړي دي؛ ډير خوشحاله شوم او ده ته مې مبارکي وويله، کتاب مې په داسې حال کې چې د ده په زيار او زحمت ډير خوشحاله وم، وکتې.

کتاب چې په (281) مخونو کې د انگليسي ژبې گرامر په اساساتو باندې ليکل شوي دي، له ځانه سره پښتو ژباړه هم لري چې د انگليسي ژبې د هغه مينه والو لپاره چې د مقدماتي حالت څخه يو څه مخته شوي وي ډير مؤثر دی، کتاب په روانه ژبه ليکل شوي او ويل يې د مينه والو لپاره گټور او مفيد دی.

زه د گران «دروېش» دا هلې ځلې ستايم چې د دې کتاب په ليکلو او تدوين کې يې کړي دي؛ دا چې نوموړي تر اوسه پوري د انجنيري پوهنځي په دريم ټولگي کې محصل دي د هيواد او او خلگو د خدمت لپاره ده ته نور توفيق غواړم او په راتلونکي کې د نورو سترو برياوو هيله ورته کوم.

په درنښت

پوهنمل انجنير عبدالنواب «بالاکرزی»

د لوړو زدکړو وزارت پخوانی، علمي مرستيال

Dervish English Grammar

لنډه پېژندنه

خليل احمد "دروېش" د ډاکټر محمد رحيم "زنځورمل" زوی د مرحوم فيض الله (پوپل) لمسی او د مرحوم محمد سرور خان (ابدالي) کړوسى، چې په ۱۳۷۳ لمريز کال د غزني ولايت، قره باغ ولسوالۍ د کندلخو په نومي کلي په يوه درنه او علمي کورنۍ کې زېږېدلې چې د نسب اصلې سلسله يې د کندهار ولايت په شاولي کوټ ولسوالۍ پورې اړه لري. دروېش صاحب خپلې لمړنۍ او ابتدايي زده کړې د بي بي خديجې الکبرای^(رض) په ابتدايي ښوونځي کې او ثانوي زده کړې يې د سلطان محمود غزنوي په عالي لېسه کې په لمړۍ درجه پای ته رسولي دي.

وروسته له فراغت څخه د ښو او عالي نمره په لاس ته راوړلو سره د خپلې علاقې او خوښې سره سم د کندهار پوهنتون انجنيري پوهنځي ته بريالی او په ۱۳۹۴ لمريز کال کې يې له همدې پوهنځي څخه د ليسانس په کچه لاسوند(ديپلوم) تر لاسه کړ.

دروېش صاحب، په ۱۳۹۷ ل. د ماسټرۍ تر لاسه کولو په نېټ، هند هېواد ته سفر وکړ، په ۱۳۹۹ ل. يې د هند له يو نړيوال پوهنتون (شارده پوهنتون/Sharda University) څخه د سېول انجنيري په (ساختماني مديريت/ Construction Management) برخه کې، په عالي درجه د ماسټرۍ سند تر لاسه کړ.

دا چې انگليسي ژبه يوه معياري، علمي او نړيواله ژبه ده او زده کړه يې په اوسني عصر کې ضروري برېښي نو د نوموړي د پرلپسې زيار او زحمت پايله وه، چې خپل باکيفيته او په علمي معيار برابر اثر يې د وخت له غوښتنو سره سم د لوستونکو لاس ته ورساوه.

زما په نظر به د دروېش صاحب دغه اثر د زده کوونکو او لوستونکو د علمي کچې پر وده او ترقي زياته اغېزه ولري او هيله من يم چې د انگليسي ژبې د ښې او چټکي زده کړې لپاره به د شاگردانو او لوستونکو مېندې او پلرونه د خپلو بچيانو د ښې او باکيفيته زده کړې لپاره له همدې اثر څخه گټه پورته کړي.

په درنښت

استاد محمد اسماعيل «سعادت»

غزني، افغانستان

Dervish English Grammar

ډالی

♥ هغو پلرونو او مېندو ته چې د خپلو ماشومانو په نسوونه او روزنه کې هڅې کوي.

♥ خپل درانه استاد پوهنيار عبدالستار «کاکړ» ته.

Dervish English Grammar

Table of Contents

Language	12
Compound Letters	25
Parts of speech	26
Pronoun.....	30
To Be verbs	34
To have verbs.....	36
To do verbs.....	38
Emphatic “Do”	41
Usages of (It)	43
Possessive pronouns	45
Tense.....	45
Simple present tense	48
Present continuous tense	56
Article	70
Simple past tense.....	78
Past continuous tense	81
Present perfect tense.....	90

Dervish English Grammar

Present perfect continuous tense	94
Verbs.....	96
Simple future tense	100
Future continuous tense	103
Noun	119
Sentence	132
Gerund.....	138
Infinitiv.....	140
Tag questions	141
Conditional sentences	145
Past perfect tense.....	148
Past perfect continuous tense	150
Phrase.....	151
Adjective	154
Comparison of Adjectives.....	164
Adverbs	170
Future perfect tense.....	184
Future perfect continuous tense	185

Dervish English Grammar

Clause.....	187
Additions to remarks	191
Simple Future in the past tense	193
Future in the past continuous tense	195
Conjunction	196
Preposition.....	201
Future in the past perfect tense	209
Future in the past perfect continuous tense.....	210
Mood	211
Active and Passive voice.....	219
The Simple present tense.....	222
The present continuous tense.....	223
The present perfect tense.....	224
The present perfect continuous tense.....	225
The simple past tense.....	225
The past continuous tense.....	226
The past perfect tense	227
The past perfect continuous tense.....	228

Dervish English Grammar

The simple future tense	229
The future continuous tense	230
The future perfect tense	231
The future perfect continuous tense	232
Direct and indirect speech	232
(Quoted and reported) speech	232
Changing direct to indirect speech	233
Chart of tenses change	235
Interjection	242
Suffixes and prefixes	246
Punctuation	250
Writing	257
Letter writing	260
Important Structures, Words & Its Useges	263
حُينې انگليسي متلونه	281
References	282

Dervish English Grammar

ژبه Language

Language is a social phenomenon which is used for understanding.

ژبه یوه ټولنيزه پدېده ده چې د پوهېدنې لپاره پکار وړل کېږي.

Grammar: Grammar is the series of rules regulations which is used for correct writing, reading and speaking.

گرامر: گرامر عبارت له یو لړ مقرراتو او اصولو څخه دی، چې د صحیح لیکلو، لوستلو او خبري کولو لپاره پکار وړل کېږي.

Or: The scientific study of a language is called Grammer.

اویا: د یوې ژبې علمي زده کړې ته گرامر وايي.

Alphabet: A set of letters arranged in order for forming words is called alphabet.

الفبا: د تورو یوه مجموعه چې د کلمو د جوړولو لپاره پکار وړل کېږي الفبا بلل کېږي.

Or: Alphabet is the basic sound of a language and each sound is considered as a letter.

اویا: الفبا د یوې ژبې اساسي غږ، دی او هر غږ د یو توري په حیث مطرح کېږي.

Letter:The conventional alphabetical character or a written symbol used to represent a speech sound and constituting a unit of an alphabet is called letter.

توری: قراردادي الفبایي جوړښت اویا یو لیکل شوی سمبول، چې د خبري کولو/وینا، غږ بیانولو لپاره استعمالېږي او د الفبا یوه برخه تشکیلوي توری بلل کېږي.

Or: The basic sound of a language is called letter.

اویا: د یوې ژبې اساسي غږ ته توری وايي.

Dervish English Grammar

- The Letters are commonly of two kinds in English Language:

• په انگلیسي ژبه کې توري عموماً په دوه ډوله دي:

a: لوی توري (Uppercase Letters)

هغه توري دي چې په غټ او برجسته شکل لیکل کېږي او په لاندې ډول دي.

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

- لوی توري په لاندې ځایونو کې استعمالېږي:

۱: د یوې جملې د لیکلو په شروع کې استعمالېږي:

Ex: We are students.

مثال: مور شاگردان یو.

۲: د خاصو اسمونو او صفتونو د لومړي توري د لیکلو لپاره استعمالېږي:

Ex: Aziz, Afghani, Samiullah.

مثال: عزیز، افغاني، سمیع الله.

۳: د کال د میاشتو او د اوونۍ د نومونو د لومړي توري د لیکلو لپاره استعمالېږي:

Ex: Sunday, Friday, March, April.

۴: د (ا) فاعلي ضمیر د لیکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: I am a student.

مثال: زه یو شاگرد یم.

۵: د مخففاتو د لیکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: U.E.A, UN.

۶: د لقبونو د لومړي توري د لیکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: The King of India.

مثال: د هند پادشاه.

Ex: Abdul Bari (Jahani).

مثال: عبدالباري (جهاني).

Ex: Abobaker Sediq.

مثال: ابوبکر صدیق (ض).

۷: د کتابونو د نومونو د لیکلو لپاره استعمالېږي.

Ex: Quran, Zaboor, Iorat etc...

مثال: قرآن، زبور، تورات او نور...

Dervish English Grammar

۸: د ملي وړځو او عمومي رخصتيو لپاره استعمالېږي.

Ex: Eid, Nawrooz, Ashora.

مثال: عيد، نوروز، عاشورا.

۹: د علومو او ژبو د نومونو لپاره استعمالېږي.

Ex: Biology, Pashto, Arabic.

مثال: بيولوژي، پښتو، عربي.

۱۰: د غرونو او دريابونو د نوم د ليكلو لپاره استعمالېږي.

Ex: Kunar River, Hindokush Mountain, Ba Ba Mountain etc...

مثال: کونړ درياب، هندوکش غر، بابا غر اونور...

۱۱: د نداء د توري د ليكلو لپاره استعمالېږي.

Ex: Oh!, Pooh!

مثال: آه!، پوه!

b : واره توري (small letters (lowercase letters)

واره توري هغه توري دي چې په غير برجسته شکل ليکل کېږي او معمولاً په کتابونو، مجلو، اخبارونو او نورو ليکنو کې ورڅخه گټه اخيستل کېږي.

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.

Note: There are 26 letters in English language.

نوټ: په انگليسي ژبه کې ۲۶ توري دي.

– په انگليسي ژبه کې توري د تلفظ له لحاظه په درې برخو وېشل شوي دي:

۱: غير لرونکي توري (Vowel letters).

۲: نيمه غير لرونکي توري (Semi vowel letters).

۳: بې غير توري (Consonant letters).

Vowel letters

Dervish English Grammar

Vowel letters are those which make syllables in a word, It means every vowel letters can make a syllable or sound alone.

غږ لرونکي توري:

غږ لرونکي توري هغه دي چې په يوه کلمه کې هيجاً (سېلاب) جوړوي، هغه په دې مانا چې هر غږ لرونکی توری په تنهائي سره کولای شي يوه هجا يا غږ تشکيل کړي.

There are five vowel letters in English language which are :

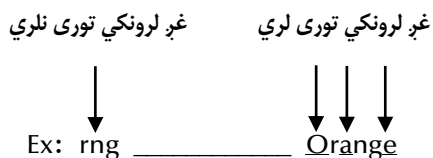
(A, E, U, I, O).

په انگليسي ژبه کې پنځه غږ لرونکي توري دي چې عبارت دي له: (A, E, U, I, O) څخه.

• The role of vowel letters. د غږ لرونکو تورو نقش.

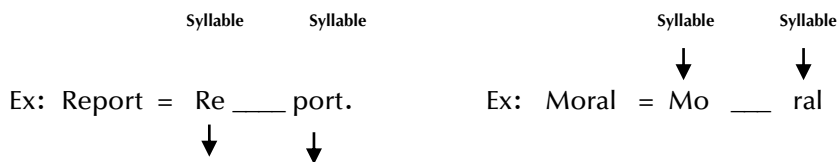
1. All the word in English should have at least one vowel to be pronounced.

۱. د انگليسي ژبې ټولې کلیمې حد اقل باید د یو غږ لرونکي درلودونکي وي ترڅو تلفظ شي. (هیڅ کلمه نشو کولای بې د غږ لرونکي توري له موجودیت څخه تلفظ کړو).

2. Vowel letters causes syllabication in the word.

۲. غږ لرونکي توري په کلیماتو کې د هجا بندي باعث گرځي (کلمې د اواز له لحاظه تقسیم بندي کوي).

3. For the words that are started with a vowel letter use article (an).

Dervish English Grammar

۳. د هغو کلماتو لپاره چې په غږ لرونکي تورو شروع شوي وي د (an) تعريف توري څخه استفاده کېږي.

غږ لرونکی توری
↑
Ex: an orange.

غږ لرونکی توری
↑
Ex: an apple.

• **Semi vowel letters:** (w, y). نیمه غږ لرونکي توري: (w, y).

These letters also can make a sound in the words.

همدارنگه دغه توري کولای شي په کلیماتو کې غږ تشکیل کړي.

Ex: pharmacy.

Note: the two letters (w, y) are sometime vowel and sometime consonant in this reason they are called semi vowels. that is to say when they are used at the beginning of the words to start a syllable, are consonant, but at the middle of a word or at the end, are vowels.

نوټ: دوه توري چې عبارت دي له (w, y) څخه، ځیني وخت بې غږه او ځیني وخت غږ لرونکي وي نو په دې دلیل هغه ته نیمه غږ لرونکي توري وايي. یعنې کله چې دغه (توري) د هجایي تورو په شروع کې راشي بې غږه دي مگر کله چې د کلمو په مابین او اخبر کې راشي غږ لرونکي دي.

Ex: window, word, yellow : (بې غږه consonant).

Ex: Spy, Sky, Cycle, Why : (غږ لرونکي vowel).

بې غږه توري Consonant letters

Consonant letters are those which can not pronounced in a word without vowels.

بې غږه توري هغه توري دي چې د غږ لرونکو تورو له موجودیت څخه پرته نه تلفظ کېږي.

Or: Consonant letters are those which can not make a sound or syllable alone.

اویا: بې غږه توري هغه دي چې نشي کولای په تنهایی سره غږ یا هیجا (سیلاب) تشکیل کړي.

*Except five vowel letters all the rest are consonant in English language.

Dervish English Grammar

* په انگلیسي ژبه کې له پنځو غږ لرونکو تورو پاتې ټول بې غږه دي.

Note: Syllable is the unite of classification of a word according to its voice (sound).

نوټ: د تلفظ او غږ مطابق د کلیماتو د تقسیم واحد ته هجاء وايي.

- The consonant letters are nineteen letters in English language, those are consist in: **Bb, Cc, Dd, Ff, Gg, Hh, Jj, Kk, Ll, Mm, Nn, Pp, Qq, Rr, Ss, Tt, Vv, Xx, Zz.**

- په انگلیسي ژبه کې نهمه لس (۱۹) بې غږه توري دي چې عبارت دي له:

Bb, Cc, Dd, Ff, Gg, Hh, Jj, Kk, Ll, Mm, Nn, Pp, Qq, Rr, Ss, Tt, Vv, Xx, Zz.

- Explanation of consonant letters:**

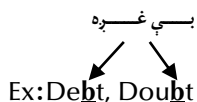
- د بې غږه تورو تشریح:**

۱: د (B) توری پهر پښتور ژبه رکې د (ب) غږ ورکوي.

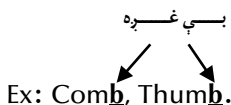
Ex: **B**oy, **B**room.

نوټ: دغه توري په دوه حالتو کې خاموش (بې غږه) دي:

a. په هغه کلمو کې چې د (b) توری د (t) د توري مخکې راشي.

b. په هغو کلمو کې چې د (b) توری د (m) د توري څخه وروسته په اڅېر کې راشي.

۲: د (C) توری په پښتو کې د (س، ک) غږ ورکوي د (e, i, y) څخه مخکې (س) له هغه بغير (ک) تلفظ کېږي.

Dervish English Grammar

Ex: City, Car, Cycle.

↓ ↓ ↓
س ک س

- د (C) توری له (H) سره یوځای استعمالېږي او د (ش، چ، ک) غږ ورکوي.

Ex: School, March, Choice, Mechanic.

↓ ↓ ↓ ↓
ک چ چ ک

- د (C) توری ځینې وخت له نورو تورو سره یوځای کېږي د (ش) غږ ورکوي.

Ex: Special, Ancient, Ocean, Conscious.. (ش)

۳: د (D) توری په پښتو کې د (د) غږ ورکوي.

Ex: Door, Dram.

- ځینې وخت د (D) توری د (U) د توري مخته راځي د (ج) غږ ورکوي.

Ex: Education, Graduate.

↓ ↓
ج ج

- د (D) توری د (G, I) له توري څخه مخکي نه تلفظ کېږي.

Ex: Adjective, bridge.

↓ ↓
بې غږه بې غږه

- د (D) توری ځینې وخت له (H) سره د (ض) غږ ورکوي.

Ex: Ramadhan. (رمضان).

Dervish English Grammar

۴: د (F) توری په پښتو کې د (ف) غږ ورکوي.

Ex: Fan, Family, Father.

- د (F) توری د (of) په کلمه کې د (v) غږ ورکوي.

Ex: A part of the book.

▼
د (v) غږ ورکوي

۵: د (G) توری د (ج) غږ ورکوي کله چې د (E, I) څخه مخکې راشي کله (گ) او کله (ج) تلفظ کېږي.

Ex: Girl, Gender, Get.

↓ ↓ ↓
گ ج گ

- هغه وخت چې د (G) توری د (y) څخه مخکې راشي همپشه (ج) تلفظ کېږي.

Ex: Geology, Gymnastic.

- کله چې د (G) توری د نورو تورو څخه مخکې راشي همپشه (گ) تلفظ کېږي.

Ex: Garden, Grass, Good.

- هرکله چې د (G) توری د (M) او (N) له توري مخکې په سر يا په اخبر د کلمې کې راشي، نه تلفظ کېږي.

Ex: Sign, Diaphragm.

↓ ↓
بې غږه بې غږه

۶: د (H) توری په پښتو ژبه کې د (ح، ه) غږ ورکوي.

Ex: Hide, Hand, Hen.

Dervish English Grammar

- د (H) توری ځینې وخت بې غږه وي.

Ex: Hour, Honor.

↓ ↓
 بې غږه بې غږه

- د (H) توری په ترکیب شوي ډول له نورو تورو سره یوځای کېږي او مختلف غږونه ورکوي.

Exs: a: Laugh, Rough

↓ ↓
 ف ف

b: She, Shine

↓ ↓
 ش ش

c: Character, School.

↓ ↓
 ک ک

d: Rhyme, Rheumatism.

↓ ↓
 بې غږه بې غږه

e: Biography, Phone.

↓ ↓
 ف ف

f: Chalk, Choice.

↓ ↓
 چ چ

- ۷: د (J) توری په پښتو کې د (ج) او (ژ) غږ ورکوي.

Ex: Job, Jail, Jam.

- ۸: د (K) توری په پښتو کې د (ک) غږ ورکوي.

Ex: KeeP, Kick.

- کله چې د کلمې په شروع کې د (K) توری د (N) د توري مخکې راشي نو (k) نه تلفظ کېږي.

Ex: Knife, Knee, KnoLL.

↓ ↓ ↓
 بې غږه بې غږه بې غږه

Dervish English Grammar

۹: د (L) توری په پښتو کې د (ل) غږ ورکوي.

Ex: Lure, like, look.

• د (L) توری اکثره وخت د کلمې په منځ کې نه تلفظ کېږي.

Ex: Chalk, walk, could.

۱۰: د (M) توری په پښتو کې د (م) غږ ورکوي.

Ex: Mother, Mobile.

• کله چې د (M) توری د (N) له توري څخه مخکې راشي نه تلفظ کېږي.

Ex: Mnemonics.

▼
بې غږه

۱۱: د (N) توری په پښتو کې د (ن) غږ ورکوي.

Ex: Nation, Near .

• کله چې د (N) په اخير د کلمې کې د (M) له توري وروسته راشي نه تلفظ کېږي.

Ex: Autumn, Contemn.

▼ ▼
بې غږه بې غږه

۱۲: د (P) توری په پښتو کې د (پ) غږ ورکوي.

Ex: Poem, Paper, Part.

• د (P) توری ځینې وخت د (H) له توري سره یوځای کېږي د (ف) غږ ورکوي.

Ex: Phone, Pharmacy.

• که چېرې د (P) توری د کلمې په شروع کې د (s, t, n) له تورو څخه مخکې راشي نه تلفظ کېږي.

Ex: Pneumonic, Psychology, Ptomaine.

↓ ↓ ↓
بې غږه بې غږه بې غږه

۱۳: د (Q) توری په پښتو کې د (ک، ق) غږ ورکوي او اکثره وخت د (U) له توري سره یوځای لیکل کېږي.

Ex: Quran, Question, Quite.

- که چېرې (Q) له (U) سره په ترکیبي ډول راشي د (K) په څېر تلفظ کېږي.

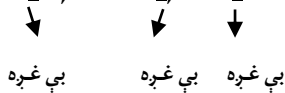
Ex: Technique, antique.

۱۴: د (R) توری په پښتو کې د (ر، پ) غږ ورکوي.

Ex: Read, Room, Road.

- کله چې د (R) له توري وروسته یو بې غږه توری او یا ساکنه (e) په اڅېر د کلمې کې د (R) د توري څخه مخکې راغلی وی په بریتانوي سیستم کې نه تلفظ کېږي.

Ex: Form, Teacher, Ruler.

- د (R) توری همدارنگه کولای شي د (H) له توري سره یوځای استعمال شي.

Ex: Rhythm, Rheumatism.

۱۵: د (S) توری په پښتو کې د (س، ص، ث) غږ ورکوي.

Ex: Sound, Start, Single.

- د (S) توری ځینې وخت د کلیمې په سر کې د (U) له توري مخکې د (ش) غږ ورکوي.

Ex: Sure, Sugar. . (ش)

- د (S) توری ځینې وخت د (Z) غږ ورکوي.

Ex: Noisy, Busy, Cousin, Poison. (ز)

- که چپري د (S) توری د (ion)، (uat)، (ure) له ترکیبونو سره راغلي وي اکثره وخت (ژ) تلفظ کېږي.

Ex: **Pleasure, Explosion.**

- د (S) توری ځینې وخت له (ia) څخه مخکي راځي د (ش) یا (ژ) په څېر تلفظ کېږي.

Ex: **Asian, Persian, Controversial.**

- د (S) توری په ډېرو ځایونو کې بې غبره وي او نه تلفظ کېږي.

Ex: **Crops.**

- کله چې د (S) توری د (H) له توري سره یوځای د (ش) غږ ورکوي.

Ex: **Shop, Shall, Shine.**

- ۱۶: د (T) توری په پښتو کې د (ت، ټ، ط) غږ ورکوي.

Ex: **Teacher, Tree, Tear.**

- د (T) توری ځینې وخت د (U) له توري مخکي د (چ) غږ ورکوي.

Ex: **Picture, Actual, Signature.**

- د (T) توری ځینې وخت د (io) او (ia) څخه مخکي استعمالېږي او د (ش) غږ ورکوي.

Ex: **International, Action, partial.**

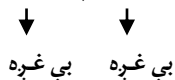
- د (T) توری ځینې وخت له (s) څخه وروسته نه تلفظ کېږي.

Ex: **Listen, Thistle, Nestle.**

- په دې مثال کې (t) غږ نه ورکوي.

- د (T) توری ځینې وخت له (H) سره یوځای کېږي او نه تلفظ کېږي.

Ex: **Asthma, Isthmus.**

Dervish English Grammar

۱۷: د (V) توری په پښتو کې د (وي) او (في) غږ ورکوي.

Ex: Verse, Vast, Vine.

۱۸: د (W) توری په پښتو ژبه کې د (و) غږ ورکوي.

Ex: Wag, Waif.

• د (W) توری د کلمې په شروع کې د (R) د توري مخکې نه تلفظ کېږي.

Ex: Write, Wrong.

↓ ↓
بې غږه بې غږه

• د (W) توری د (H) له توري سره يوځای کېږي ځينې وخت د (ح) او ځينې وخت د (و) غږ ورکوي.

Ex: While, What, Whole.

۱۹: د (X) توری په پښتو ژبه کې د (ايگږ)، (ايکس) او (اکس) غږ ورکوي.

Ex: Box, Tax, Exam .

↓ ↓ ↓
اگږ ايکس اکس

• د (X) توری د کلمې په شروع کې د (ز) غږ ورکوي.

Ex: Xylem, Xeric.

۲۰: د (Y) توری په پښتو کې د (ي) غږ ورکوي.

Ex: Young, Yellow, Your.

۲۱: د (Z) توری په پښتو ژبه کې د (ز، ذ، ظ، ض) غږ ورکوي.

Ex: Zero, Zinc, Zone.

• د (Z) توري ځينې وخت د (U) د توري دمخه د (ژ) په څېر تلفظ کېږي.

Ex: Seizure.

Compound Letters ترکیبی توري

Combination of more than one letter which has particular sound are called compound letter.

د یوه توري څخه د زیاتو ترکیب چې مشخص غږ لري ترکیبي توري بلل کېږي.

Ch (چ) Ex: <u>Ch</u> alk.	Sio (ژ) Ex: Tele <u>visi</u> on.
Sh (ش) Ex: <u>Sh</u> in.	Cie (ش) Ex: Anci <u>en</u> t.
Zh (ژ) Ex: <u>Zh</u> alah.	Th (د) Ex: <u>Th</u> is.
Gh (غ) Ex: <u>Gh</u> azni.	Wh (و) Ex: <u>Wh</u> ite.
Kh (خ) Ex: <u>Kh</u> an.	Du (ج) Ex: Edu <u>ca</u> tion.
Ph (ف) Ex: <u>Ph</u> one.	Su (ش) Ex: <u>Su</u> ger.
Tu (چ) Ex: <u>Nat</u> ure.	Tia (ش) Ex: <u>Ini</u> tiate.
Tio (ش) Ex: <u>Nati</u> on.	Cia (ش) Ex: <u>Spe</u> cial.

Parts of speech

د کلام اجزاي

Words are the base of a language they are put together to make a sense in the sentences, are classified according to the work they do in the sentences are called these word parts of speech.

کلمې د یوې ژبې د بنسټ حیثیت لري، دوی په خپلو کې یوځای کېږي او په جمله کې یو مفهوم جوړوي، چې دغه کلمې د هغه دندو له مخې، چې دوی په جملو کې ترسره کوي طبقه بندي کېږي چې همدې ته د کلام اجزاي وايي.

Or: Division of words in a language is called parts of speech.

اویا: په یوه ژبه کې د کلمو وېشنې ته د کلام اجزاي وايي.

• The parts of speech are divided in nine parts:

• د کلام اجزاي په نهو برخو وېشل شوي دي:

1. Pronoun	ضمير
2. Verb	فعل
3. Article	د تعريف توری
4. Noun	اسم
5. Adjective	صفت
6. Adverb	قيد
7. Conjunction	د ربط توری
8. Preposition	اضافه توری
9. Interjection	د ندا توری

1) **Pronoun** : pronoun is a word which is used instead of a noun and avoid the repetition of noun.

1) **ضمير:** ضمير هغه کلمه ده چې د نوم په ځای استعمالېږي او د نوم له تکرار څخه مخنيوي کوي.

Ex: **Shfiq** is a student.

↓
Noun

مثال: شفیق یو زده کوونکی.

↓
اسم

Ex: **He** is a student.

↓
Pronoun

مثال: هغه یو شاگرد دی.

↓
ضمیر

2) **Verb:** verb is a word which shows an action, stat, possession, presence or absence in a sentence.

۲) **فعل:** فعل هغه کلمه ده چې په جمله کې یو عمل، حالت (وضعیت)، ملکیت، موجودیت او نا موجودیت ښکاره کوي.

Or: Verb is a word which shows an action or state of a noun or pronoun.

اویا: فعل هغه کلمه ده چې د یو اسم یا ضمیر عمل او یا حالت ښکاره کوي.

Ex: Qarabagh is a beautiful place.

مثال: قره باغ یو ښکلې ځای دی.

Ex: Amran **comes** to school every day.

مثال: عمران هره ورځ ښوونځي ته راځي.

3) **Article:** article is a word which is used with a noun or adjective and define them.

۳) **د تعریف توری:** د تعریف توری هغه کلمه ده چې له نوم او یا صفت سره استعمالېږي او هغوی تعریفوي.

Or: Article is a letter or group of letters that determine a noun or pronoun.

د تعریف توری یو توری یا ګروپ د تورو دی چې یو اسم یا ضمیر مشخصوي.

Ex: **The** sun.

Ex: **The** glass.

Ex: **The** beautiful.

Ex: **A** Book

4) **Noun:** noun is a word, which is used to name person, place, animal, and thing.

۴) **اسم:** اسم؛ هغه کلمه ده چې د شخص، ځای، حیوان او شي نومولو په لپاره استعمالېږي.

Ex: Asad, Logar, Table, Cow etc...

مثال: اسد، لوگر، مېز، غوا او نور...

5) **Adjective:** Adjective, is a word which completes the meaning of a noun or qualifies a noun.

۵) **صفت:** صفت هغه کلمه ده چې د نوم مانا تکمیلوي او یا د هغه ستاینه کوي.

Or: Adjective is a word that describes people, things and events or modify a noun or pronoun.

اویا: صفت هغه کلمه ده چې خلک(اشخاص)، شیان او واقعي توصیفوي اویا یو نوم یا ضمیر تنظیموي.

Ex: Kandahar is a **big** province.

مثال: کندهار یو **لوی** ولایت دی.

6) Adverb: Adverb is a word which is used to add something to the meaning of a verb, an adjective, or another adverb.

۴) قید: قید هغه کلمه ده چې فعل، صفت، او یا بل قید په مانا یو شي زیاتوي. (د هغوی مانا تکمیلوي).

Or: Adverb is a word which is used to describes a verb, an adjective, another adverb or adverbial phrase.

اویا: قید هغه کلمه ده چې فعل، صفت بل قید یا قیدي عبارت تشریح کوي.

Ex: Obaid **runs** fast. (verb).

مثال: عبید تېز **ځغلي**. (فعل).

Ex: He spoke quite **correctly**. (adverb).

مثال: هغه کاملاً په **صحيح ډول** خبري وکړي(قید).

7) Conjunction: Conjunction is a word which is used to join two words, two sentences, two phrases, and two clauses.

۶) د وصل (ربط) توری: د ربط توری هغه کلمه ده چې د دوو کلمو، دوو جملو، دوو عبارتو، او دوو قضیو وصل کولو لپاره پکار وړل کېږي.

Ex: Abdul Hadi **and** Karrim are brothers.

مثال: عبدالهادي او **کریم** سره وروڼه دي.

8) Preposition: Preposition is a word which is used to show the relationship between two persons or things.

۴) اضافي توری: اضافي توری هغه کلمه ده چې د دوو اشخاصو او یا شيانو ترمنځ رابطه نښي.

Or: Preposition is a word that shows the relationship of a noun or pronoun to some other words in a sentences.

اویا: اضافي توری هغه کلمه ده چې د اسم یا ضمیر اړیکه د نورو کلمو سره په جمله کې نښي.

Ex: I am **in** the Market .

مثال: زه په بازار کې یم.

9) Interjection: Interjection is a word or phrase that expresses emotion or exclamation, an interjection has no grammatical connection to other words.

۹) د نداء (غیر) توری: د نداء توری یوه کلمه یا عبارت دی، چې احساسات یا فریاد نښي، ندایه توری کوم گرامري اړیکه د نورو کلمو سره نه لري.

Or :Interjection is a word which is used to express strong and sudden feelings, or for liking and disliking.

اویا: د نداء توری هغه کلمه ده چې د قوی او ناڅاپی احساساتو، اویا د خوښي او ناخوښي لپاره استعمالېږي.

Ex: **Oh!** She is so cute.

مثال: **اوه!** هغه څومره ښایسته ده.

ضمير Pronoun

Pronoun is a word which is used instead of a noun and avoid the repetition of noun.

ضمير هغه کلمه ده چې د نوم په ځای استعمالېږي او د نوم له تکرار څخه مخنیوي کوي.

• Kinds of pronoun: د ضمير ډولونه

1. Personal pronouns;	شخصي ضميرونه؛
2. Demonstrative pronouns;	اشاروي ضميرونه؛
3. Possessive pronouns;	ملکي ضميرونه؛
4. Distributive pronouns;	توزيعي ضميرونه؛
5. Indefinite pronouns;	نامعين ضميرونه؛
6. Interrogative pronouns;	پوښتنيز ضميرونه؛
7. Emphasizing pronouns;	تاکيدي ضميرونه؛
8. Reflexive pronouns;	انعکاسي ضميرونه؛
9. Relative pronouns.	موصولي ضميرونه؛

1) Personal pronouns شخصی ضميرونه

Personal pronouns are used instead of people Places and things in the sentences.

شخصي ضميرونه د خلکو(اشخاصو)، ځايونو او شيانو په ځای په جملو کې استعمالېږي.

Or: Personal pronouns are used for showing possession or state.

اویا: شخصی ضمیرونه د ملکیت یا وضعیت ښودلو لپاره استعمالېږي.

● **Personal pronouns of two kinds: شخصي ضميرونه په دوه ډوله**

❖ Subjec pronouns; فاعلي ضميرونه؛

❖ Objec pronouns; مفعولي ضميرونه؛

❖ **Subject pronouns: فاعلي ضميرونه**

Subject pronouns are used in the place of subject in the sentence.

فاعلي ضميرونه د فاعل په ځای په جمله کې استعمالېږي.

Subjec pronouns	فاعلي ضميرونه
I	زه
You	ته، تاسي
He	هغه (مذکر)
She	هغه (مونث)
They	هغوی، دوی
We	موږ
It	هغه (بېجان)

● **Subje pronouns are as follow: فاعلي ضميرونه په لاندي ډول دي:**

Subjective pronouns فاعلي ضميرونه			
First person لومړي شخص (متکلم)	Singular مفرد	I	I go to school.
	Plural جمع	We	<u>We</u> play cheese.
Second person دوهم شخص (مخاطب)	Singular مفرد	You	<u>You</u> are a student.
	Plural جمع	You	<u>You</u> are students.
Third person درېم شخص (غایب)	Singular مفرد	He, She, It	<u>He/She</u> is a teacher. <u>It</u> is a book.
	Plural جمع	They	<u>They</u> are my family.

فاعل (مبتدا) Subject

➤ Subject is the doer of an action. فاعل د يو عمل سرته رسوونکي دی.

Ex: **Najeeb** speaks English. مثال: نجیب په انگلیسي خبري کوي.

➤ Subject is a word which is used at the beginning of the sentences. فاعل هغه کلمه ده چې د جملې په سر کې راوړل کېږي.

Ex: **This** is my room. مثال: دغه زما اطاق دی.

➤ Subject is a person or thing that we talk about. فاعل هغه شخص یا شی دی چې موږ د هغو په باره کې خبري کوو.
Ex: **He** is a doctor. مثال: هغه یو ډاکتر دی.

Object pronouns: مفعولي ضمیرونه

Object pronouns are used in the place of object in the sentence.

مفعولي ضمیرونه د مفعول په ځای په جمله کې استعمالېږي.

Objective pronouns are as follow: مفعولي ضمیرونه په لاندې ډول دي:

Object pronouns	مفعولي ضمیرونه
Me	ماته، زما، له ما
You	تاته، تاسي ته
Us	موږ ته
Them	هغوی ته، دوی ته
Him	هغه (مذکر) ته
Her	هغې (مونث) ته
It	هغه (بېجان) ته

Object: مفعول

Object is a person or thing in which the work or action is done to.

مفعول یو شخص یا شی دی چې په هغه باندې کار یا عمل ترسره کېږي.

Or: Object is the receiver of an action.

اويا: مفعول د یو عمل اخیستونکی دی. (چې عمل ورباندې ترسره کېږي).

Ex: I gave him a book.

مثال: ما هغه ته یو کتاب ورکړ.

- **Kinds of object: د مفعول ډولونه**

1. Direct object. (Accusative Object).

2. Indirect object. (Dative object).

1. Direct object: مستقیم مفعول

Direct object is an object which is affected by the action of a verb directly.

مستقیم مفعول هغه مفعول دی، چې فعل مستقیماً د عمل په واسطه متاثره کېږي.

Or: The first receiver of an action is called direct object.

اويا: د یو عمل لپرنې اخیستونکي ته مستقیم مفعول وايي.

Ex: I sent a letter to Ahmad.

مثال: ما یو لیک احمد ته ولېږه.

2. Indirect object: غیر مستقیم مفعول

Indirect object is an object which is affected by the action of a verb indirectly.

غیر مستقیم مفعول هغه مفعول دی چې یو فعل د عمل په واسطه په غیر مستقیم ډول متاثره کېږي.

Or: The second receiver of an action is called indirect object.

اويا: د یو عمل دوهم اخیستونکي ته غیر مستقیم مفعول وايي.

Ex: I will buy a car for Naseer.

مثال: زه به د نصیر لپاره یو موټر واخلم.

↓
Direct object indirect object

↓
غیرمستقیم مفعول مستقیم مفعول

Note: Direct object is usually a thing and indirect object is usually a person.

نوټ: مستقیم مفعول معمولاً شی وي او غیر مستقیم مفعول معمولاً شخص وي.

To Be verbs د وجود لړلو فعلونه

To Be verbs are used to show state and being in sentences.

د وجود لړلو فعلونه په جملو کې د حالت (وضعیت) او موجودیت ښودلو لپاره استعمالېږي.

- We can use to be verbs before an adjective, a noun, a place expression, an "ing" form of a verb and third form a verb.

■ مور د وجود لړلو فعلونه له صفت، اسم، د مکان اصطلاح، دوخت اصطلاح، د فعل "ing" شکل او د فعل له درېیم شکل څخه د مخه استعمالولای شو.

- To Be verbs consist in: له د وجود لړلو فعلونه عبارت دي له:

د وجود لړلو فعلونه To Be verbs							
Is	are	am	was	were	be	been	being

Present conjugation	حال گردان
I am	زه یم
You are	ته یې، تاسې یاست
They are	هغوی دي، دوی دي
We are	موږ یو
He is	هغه (مذکر) دی
She is	هغه (مونث) ده
It is	هغه (بېجان) دی

Ex: He is a doctor.

مثال: هغه یو ډاکټر دی.

Ex: I am a student.

مثال: زه یو زده کوونکی یم.

Past conjugation	ماضي (تبر) گردان
I was	زه وم
You were	ته وي، تاسي وي
They were	هغوى وو، دوى وو
We were	مور وو
He was	هغه (مذکر) وو
She was	هغه (مونث) وه
It was	هغه (بېجان) و

Ex: **He was** a carpenter.

مثال: هغه يو نجار و.

Ex: **They were** engineers.

مثال: هغوى انجينران وو.

نوټ: Note:

If there is a (to be) verb in a sentence, in the question form these verbs are used at the beginning of the sentence and in the negat-ive form (not) is used after these verbs.

که چېرې (to be) فعل په جمله کې موجود وي په سوالی شکل کې دغه فعلونه د جملې په سر کې راځي او په منفي شکل کې له دغه فعلونو وروسته د (not) کلمه استعمالېږي.

Ex:

مثال:

- Ahmad Zia **is** a teacher. (+).

- احمدضیا یو ښوونکی دی. (+).

- **Is** Ahmad Zia a teacher?. (?).

- آیا احمد ضیا یو ښوونکی دی؟ (?).

- Ahmad Zia **is not** a teacher. (-).

- احمدضیا یو ښوونکی نه دی. (-).

نوټ: Note:

(To be) verbs are both ordinary and auxiliary verbs, if they are used alone in the sentences, they are ordinary verbs but when they are followed by other verbs in the sentences, they are auxiliary verbs.

د (To be) فعلونه هم اصلي فعلونه دي او هم کومکي فعلونه، که چیري په جمله کې یوازې استعمال شي یعنی چې بل فعل موجود نه وي په دغه صورت کې اصلي فعلونه دي مگر کله چې له نورو فعلونو سره یو ځای شي کومکي فعلونه دي.

مثال: کریم یو قاري دی. (اصلي فعل).
Ex: Karrim **is** a Qari. (Ordinary verb).

مثال: عبدالله د فوټبال په لوبه مشغول دی. (کومکي فعل).
Ex: Abdullah **is** playing football. (Auxiliary verb).

نوټ: په حال جاري زمانه کې د (Is, am, are) له (To be) فعلونو څخه، په تېره زمانه کې د (Were, Was) له (To be) فعلونو څخه، په راتلونکي جاري زمانه کې د (Be) له (To be) فعل څخه او په کاملو زمانو کې د (Been) له (To be) فعل څخه گټه اخیستل کېږي.

Examples:

مثالونه:

I am working now.	زه اوس په کار کولو لگیا یم.	حال جاري زمانه
He was studying the book.	هغه د مطالعې په حال کې و.	تېره جاري زمانه
I will be going to Kabul.	زه به کابل ته د تلو په حال کې یم.	راتلونکي جاري زمانه
We have been playing volleyball for two hour.	موږ د دوو ساعتو لپاره د والیبال د لوبې په حال کې یو.	حال کامله جاري زمانه

مثال: هغه یو ډاکټر دی.
Ex: **He is** a doctor.

مثال: زه یو زده کوونکي یم.
Ex: **I am** a student.

مثال: هغه یو نجار و.
Ex: **He was** a carpenter.

مثال: هغوی انجینران وو.
Ex: **They were** engeeners.

To have verbs: د لرلو فعلونه

To have verbs are those which are used to show possession or ownership in the sentences.

د لرلو فعلونه هغه دي چې په جمله کې ملکیت او مالکیت ښودلو لپاره استعمالېږي.

- To have verbs consist in: د لړلو فعلونه عبارت دي له

د لړلو فعلونه To have verbs		
Have	Has	Had

Present conjugation	حال گردان
I have	زه لرم
You have	ته لري، تاسي لري
They have	هغوی لري، دوی لري
We have	موږ لرو
He has	هغه (مذکر) لري
She has	هغه (مونث) لري
It has	هغه (بېجان) لري

Ex: **I have** a car.

مثال: زه یو موټر لرم.

Ex: **You have** three sons.

مثال: ته درې زامن لري.

Ex: **He has** a bicycle.

مثال: هغه یو بایسکل لري.

Past conjugation	ماضي (تېر) گردان
I had	ما درلودل، ما درلود، ما درلودې
You had	تاسي درلودل، تاسي درلود، تاسي درلودې
They had	هغوي درلودل، هغوی درلود، هغوی درلودې
We had	موږ درلودل، موږ درلود، موږ درلودې
He had	هغه درلودل، هغه درلود، هغه درلودې
She had	هغې درلودل، هغې درلود، هغې درلودې
It had	هغه (بېجان) درلودل، هغه درلود، هغه درلودې

Ex: I **had** little money.

مثال: ما لير پيسې درلودې.

Ex: He **had** a car.

مثال: هغه يو موټر درلود.

Ex: They **had** a lot of books.

مثال: هغوی ډېر کتابونه درلودل.

Note: (To have) verbs are both auxiliary and ordinary when they are used alone they are ordinary verbs, but when they are used with other main verbs then they are auxiliary verbs.

نوټ: (لرلو فعلونه) هم کومکي دي او اصلي په هغه صورت کې چې يوازې استعمال شي (يعنې کوم بله اصلي فعل وجود ونلري) اصلي فعلونه دي، مگر کله چې له نورو اصلي فعلونو سره فعلونو سره استعمال شي بيا کومکي فعلونه دي.

Ex: I **have** a book.

مثال: زه يو کتاب لرم.

▼
Ordinary verb فعل اصلي

Ex: I **have** studied Biology.

مثال: ما بيولوژي مطالعه کړې ده.

▼
Auxiliary verb فعل کومکي

د سرته رسولو فعلونه To do verbs

(To do verbs) are those which are used to show performing of an action in the sentence .

د (سرتنه رسولو فعلونه) هغه دي چې په جمله کې د يو عمل (کار) سرته رسولو لپاره استعمالېږي.

- **To do verbs consist in:** د سرته رسولو فعلونه عبارت دي له

د سرته رسولو فعلونه To do verbs		
Do	Does	Did

Present Conjugation	حال گردان
I do	زه سرته رسوم
You do	تاسي سرته رسوي
They do	هنغوی (دوی) سرته رسوي
We do	موړ سرته رسوو
He does	هغه (مذکر) سرته رسوي
She does	هغه (مونث) سرته رسوي
It does	هغه (بېجان) سرته رسوي

Ex: **I do** my homework every day.

مثال: زه هره ورځ خپله کورنۍ سرته رسوم.

Ex: **He does** service every month.

مثال: هغه هره میاشت خپله نوکري سرته رسوي.

Past conjugation	ماضي (تېر) گردان
I did	ما سرته ورسوله
You did	تاسي سرته ورسوله
They did	هنغوي (دوی) سرته ورسوله
We did	موړ سرته ورسوله
He did	هغه (مذکر) سرته ورسوله
She did	هغه (مونث) سرته ورسوله
It did	هغه (بېجان) سرته ورسوله

Ex: **He did** his education.

مثال: هغه (مذکر) خپلې زده کړې سرته ورسولي.

Ex: **I did** my homework yesterday.

مثال: ما تېره ورځ خپله کورنۍ وظيفه سرته ورسوله.

نوټ: Note:

The sentences which do not have any (to be) verb or other auxiliary verbs, (to do) verbs are used in their question and negative form.

په کومو جملو کې چې د (to be) فعل او بل کوم کومکي فعل موجود نه وي د هغو په سوالی او منفي شکل کې او منفي شکل کې د (to do) له فعلونو څخه استفاده کېږي.

Ex:

Ahmad plays volley ball.	(+)	(+)	احمد د والیبال لوبه کوي.
Does Ahmad play volley ball?	(?)	(?)	آیا احمد د والیبال لوبه کوي؟
Ahmad does not play volley ball.	(-)	(-)	احمد د والیبال لوبه نه کوي.

نوټ: Note:

(To do) verbs are both ordinary and auxiliary verbs; when they are used alone they are ordinary and show performing of the action; but when they are followed by other verbs in the sentence to form a question or negative, are auxiliary verbs and lose their meaning.

د (To do) فعلونه هم کومکي دي او هم اصلي فعلونه؛ په هغه صورت کې چې په جمله کې یوازې استعمال شي اصلي ده او د عمل په سرته رسولو دلالت کوي؛ مگر کله چې په سوالی او منفي شکل کې له نورو فعلونو سره یوځای شي کومکي فعلونه دي او خپله مانا له لاسه ورکوي.

Ex: I **do** my homework. (ordinary verb). مثال: زه خپله کورني وظیفه سرته رسوم. (اصلي فعل).

Ex: He **does** not play chess (auxiliary verb). مثال: هغه د سطرنج لوبه نه کوي. (کومکي فعل).

Dervish English Grammar

Emphatic “Do”

تاکیدی “Do”

When the “to do” verbs are placed before the simple form of the verbs emphasize on performance of an action, are called emphatic do.

کله چې د “to do” فعلونه د فعل له ساده شکل څخه دمخه راشي او د عمل په سرته رسولو تاکید وکړي د تاکیدی “Do” په نامه یادېږي.

Ex: Sifat **does** perform his homework.

مثال: صفت خپله کورنۍ وظیفه سرته رسوي.

Ex: Asif **does** go to work everyday.

مثال: آصف هره ورځ کار ته ځي.

Ex: I **do** study English.

مثال: زه انگلیسي مطالعه کوم.

1. Demonstrative pronouns: اشاروي ضمیرونه

Demonstrative pronouns are those which are used instead of noun and point out some person, place and thing.

اشاروي ضمیرونه هغه دي چې د اسم په ځای استعمالېږي او شخص، مکان او شي ته اشاره کوي.

- Demonstrative pronouns are divided into two parts:

▪ اشاروي ضمیرونه په دوه برخو وېشل شوي دي:

1. Definite Demonstrative pronouns . معین اشاروي ضمیرونه .

2. Indefinite Demonstrative pronouns. نامعین اشاروي ضمیرونه.

1) Definite Demonstrative pronouns . معین اشاروي ضمیرونه

Definite Demonstrative pronouns are those which point out to exact and clear person or thing.

معین اشاروي ضمیرونه هغه چې یو معین او واضح شخص او شي ته اشاره کوي.

Dervish English Grammar

Like لکه : this (دغه), that (هغه), these («جمع» دغه), thos (هغه «جمع») the same (عين شى), such (دارنگه), the former (پخوانى، مخکنى), the latter (وروسته)

➤ **“This دغه”**: “this” is a demonstrative pronoun or adjective which is used for a singular noun that is near the speaker.

“This” يو اشاروي ضمير اويا صفت دى چې د هغه مفرد اسم لپاره استعمالېږي چې متکلم (خبري کوونکي) ته نږدې وي.

Ex: **This** is a computer.

مثال: دغه يو کمپيو ټر دى.

➤ **“That هغه”**: “That” is a demonstrative pronoun or adjective which is used for a singular noun that is far from the speaker.

“That” يو اشاروي ضمير اويا صفت دى چې د هغه مفرد اسم لپاره استعمالېږي چې له متکلم (خبري کوونکي) څخه لري وي.

Ex: **That** is a pen.

مثال: هغه يو قلم دى.

➤ **“These «جمع» دغه”**: “These” is a demonstrative pronoun or adjective which is used for plural nouns that is near the speaker; or “these ” is used as the plural form of “this”.

“These” يو اشاروي ضمير اويا صفت دى چې د جمع اسمونو لپاره استعمالېږي چې متکلم (خبري کوونکي) ته نږدې وي، اويا “these ” د “this” د جمعي شکل په حيث استعمالېږي.

Ex: **These** are my friends.

مثال: دغه (جمع) زما ملگري دي.

Dervish English Grammar

- “Those” «هغه» جمع: “Those” is a demonstrative pronoun or adjective which is used for plural nouns that is far from the speaker, or “those” is used as the plural form of “that”.

“Those” یو اشاروي ضمير او يا صفت دی چې د جمعي اسمونو لپاره استعمالېږي چې له متکلم (خبري کوونکي) څخه لري وي، او يا “Those” د “That” د جمعي شکل په استعمالېږي.

Ex: **Those** are the books.

مثال: هغه (جمع) کتابونه دي.

2) Indefinite Demonstrative pronouns: نامعين اشاروي ضميرونه

Indefinite demonstrative pronouns are those which point out to unknown person and things.

نامعين ضميرونه هغه دي چې نامعين اشخاصو او شيانو ته اشاره کوي.

Ex: **We** are Muslims.

مثال: موږ مسلمانان يو.

Ex: **Everybody** must have good morality.

مثال: هرڅوک بايد ښه اخلاق ولري.

Usages of (It)

د (It) استعمال ځايونه

⇒ (It) is used for inanimate things. (It) د بي جانو شيانو لپاره استعمالېږي.

Ex: **It** is a cup.

مثال: هغه يوه پيال ده.

⇒ (It) is used for animal when do not consider their gender.

(It) د حيواناتو لپاره استعمالېږي هغه وخت چې د هغو نوعيت په نظر کې ونه نيسو.

Ex: **It** is a dog.

مثال: هغه يو سپی دی.

Dervish English Grammar

(It) can be used for the people in the photo.

(It) کولاي شي د اشخاصو لپاره په تصوير کې استعمال شي.

Ex: Who is this in the picture?

مثال: په دغه تصوير کې څوک دی؟

It is Noor Ahmad.

هغه نوراحمد دی.

⇒ (It) can be used for small children.

(It) کولاي شي د کوچني ماشومانو لپاره استعمال شي.

Ex: It is a clever baby.

مثال: هغه يو څېرک ماشوم دی.

⇒ (It) also can be used for weather and time.

(It) همدارنگه کولاي شي د هوا(موسم) او وخت لپاره استعمال شي.

Ex: It is winter.(weather).

مثال: ژمي ده.(هوا، موسم).

Ex: It is the four o' clock.(time).

مثال: څلور بجې دي.(وخت).

Ex: It is rainy today.(weather).

مثال: نن ورځ باراني ده.(هوا).

⇒ (It) is used to give emphasis to a noun or pronoun.

(It) د نوم او يا ضمير باندې تاکيد کولو لپاره استعمالېږي.

Ex: It was you who fought with Khalid.

مثال: هغه ته وي چې له خالد سره دي جنگ وکړ.

Note: (It) and (you) are both subject and object pronoun, when they are used before the verb, they are subject pronouns and when they are used after the verb

verb they are objective pronouns.

نوټ: (It) او (you) دواړه هم فاعلي او هم مفعولي ضميرونه دي، کله چې (دغه ضميرونه) له فعل څخه مخکې استعمال

شي فاعلي ضميرونه دي او کله چې (دغه ضميرونه) له فعل څخه وروسته استعمال شي مفعولي ضميرونه دي.

Ex: It works good. (Subject pronoun).

مثال: هغه ښه کار کوي.(فاعلي ضمير).

Ex: Hashmat give it yesterday me. (Object pronoun).

مثال: حشمت هغه تېره ورځ ماته راکړ(مفعولي ضمير).

Ex: You can speak Pashto. (Subject pronoun).

مثال: ته په پښتو خبرې کولاي شي(فاعلي ضمير).

Ex: I give some money to you. (Object pronoun).

مثال: ما تاته يوه اندازه پيسي درکړي.(مفعولي ضمير).

Dervish English Grammar

Possessive pronouns

ملکي ضميرونه

Possessive pronouns are those which are used instead of noun and show possession or ownership.

ملکي ضميرونه هغه دي چې د نوم په ځای استعمالېږي او ملکیت يا مالکیت نښي.

- Possessive pronouns consists in: ملکي ضميرونه عبارت دي له:

Possessive pronoun	ملکي ضميرونه
Mine	زما
Your	د ستا، د ستاسي
His	د هغه (مذکر)
Hers	د هغې (مونث)
Ours	زمونږ
Theirs	د هغوی (د دوی)

Ex: That house is **mine**. مثال: هغه کور زما دی.

Ex: This book is **yours**. مثال: دغه کتاب د ستاسي دی.

Tense زمانه

Tense is a term used in Grammar to indicate the time of the action or event.

زمانه یو اصطلاح ده په گرامر کې د عمل وخت او یا واقعي ته اشاره کوي.

Or: Tense is the form of the verb which shows the time of occurrence of an action or state.

او یا: زمانه د فعل هغه شکل دی چې د یو عمل د مخامخ کېدو وخت او یا حالت ښکاره کوي.

Dervish English Grammar

- There are sixteen tenses in English language.

په انگلیسي ژبه کې شپاړس زمانې موجودې دي.

Note: The word (tense) is a proper noun which indicates to a particular part of Grammar, but (Time) is a common noun which is used in genral.

نوټ: د (tense) کلمه یو خاص اسم دی او د گرامر یو مخصوص بخش ته اشاره کوي، مگر (Time) یو عام اسم ده چې په ټولو کې استعمالېږي.

- There are four basic tenses in English language:

په انگلیسي ژبه کې څلور اساسي زمانې موجودې دي:

Simple present tense	ساده حال زمانه
Simple past tense	ساده تېره زمانه
Simple futer tense	ساده راتلونکې زمانه
Simple Future tense in the past	ساده راتلونکې زمانه په تېره (ماضي) کې

- Tense according to their type are divided into three parts:

زمانې د هغوی د نوعې په نظر په درې برخو وېشل شوي دي:

Simple tenses	ساده زمانې
Prograssive tenses	جاري زمانې
Perfect tenses	کاملې زمانې

- In a tence we study three items that are:

په یوه زمانه کې درې برخې په نظر کې نیول کېږي:

1. Structure (فورمول) ساختمان
2. Usage استعمال
3. Diagram (Chart of displaying a tense) دیاگرام (د زمانې د نمایش چارټ).

Dervish English Grammar

• Structure (ساختمان يا جوړښت)

Structure is the formula of a tense that helps us to form the sentences of a tense and there are four forms in structure.

ساختمان د يوې زمانې فورمول دی چې له مور سره د يوې زمانې د جملو په تشکيل کې مرسته کوي او د يوې زمانې ساختمان په څلورو شکلو سره وي.

Structure of a tense د يوې زمانې ساختمان	
Affirmative form	مثبت شکل
Question form	سوالي شکل
Negative form	منفي شکل
Negative interrogative form	منفي سوالی شکل

• Usage (استعمال، کاره ونه)

“Usage” is the way which shows where and how to use a tense.

“Usage” هغه طريقه ده ښيي چې يوه زمانه چېرې او څنگه استعمالولای شو.

Some tenses have only one usage but some others have two or more than two usages.

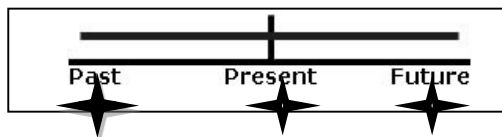
ځيني زمانې يوازې يو استعمال لري مگر ځيني نورې دوه او يا له دوو څخه زيات کاره ونې لري.

• “Usages” are divided into two parts: په دوو برخو وېشل شوي دي

1) Main usages. اصلي استعمال (کاره ونه).

2) Accessory usages. فرعي استعمال (کاره ونه).

4. Diagram (Chart of displaying a tense). دياگرام (د زمانې د نمايش چارت).

Dervish English Grammar

➤ **Complement (تکمیل کوونکی)**

Complement is a word or a group of words which completes the meaning of a sentences after verb.

تکمیل کوونکی له هغه کلمې اويا گروپ د کلیمو څخه عبارت دی چې د فعل څخه وروسته د جملې مانا تکمیلوي.

Ex: Najeeb works **in a bank**.

مثال: نجیب په یوه بانک کې کار کوي.

Ex: I go **to school every day**.

مثال: زه هره ورځ ښوونځی ته ځم.

Note: Complement can be a noun, adjective, pronoun or a number.

نوټ: تکمیل کوونکی کېدای شي یو اسم، صفت، ضمیر اويا یو عدد وي.

Simple present tense**حال ساده زمانه**

Helping verbs of simple present tense	د حال ساده زمانې کومکي فعلونه
Do / Does	Do / Does

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Subject + V₁ + Complement. Ex: Bilal teaches English. مثال: بلال انگلیسي تدریسوي.
Question form سوالیه شکل	Do/Does + Subject + V₁ + Complement? Ex: Does Bilal teach English? مثال: آیا بلال انگلیسي تدریسوي؟
Negative form منفي شکل	Subject + Do/Does + Not + V₁ + Complement. Ex: Bilal Does not teach English. مثال: بلال انگلیسي نه تدریسوي.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	Do/Does + Subject + Not + V₁ + Complement -? Ex: Does Bilal not teach English ? مثال: آیا بلال انگلیسي نه تدریسوي؟ Don't/Doesn't + Subject + V₁ + Complement -? Ex: Doesn't Bilal teach English ? مثال: آیا بلال انگلیسي نه تدریسوي؟

(V₁) is the shortcut of first form of verb.

(V₁) د فعل د لومړنۍ حالت اختصاری شکل دی.

Dervish English Grammar

1. Note : نوټ

⇒ Subject: فاعل

The word which is used at the beginning of the sentences is called subject.

هغه کلمه چې د جملې په سر کې استعمالېږي د فاعل په نوم یادېږي.

Ex: **Mohammad** is a boy.

مثال: محمد یو هلک دی.

⇒ It is mentionable that all the verbs except of auxiliaries take (s) or (es) in the third singular person (He, she, it) of the simple present tense.

د یادونې وړ ده چې ټول فعلونه بغیر د کومکي فعلونو په دریم مفرد شخص (He, She, It) کې په حال زمانه کې (s) یا (es) اختیاروي. (البته دغه هدایت یوازې په مثبتہ بیانیه جمله کې مطرح ده مگر په سوالی او منفي کې نه مطرح کېږي).

Ex: He **speaks** loud.

مثال: هغه په لوړ اواز خبري کوي.

Ex: She **watches** TV.

مثال: هغه (مونث) تلویزون گوري.

⇒ Verbs ending in (s, ss, ch, sh, o, x, z) take (es) and verbs ending in other letter take only (s).

هغه فعلونه چې په (s, ss, ch, sh, o, , z) ختمېږي (es) اختیاروي او هغه فعلونه چې په نورو تورو ختمېږي «په خبر کې» یوازې (s) اختیاروي.

Ex:

مثال

Wash – Wash <u>es</u>	Go – Go <u>es</u>	Mix – Mix <u>es</u>
Play – Play <u>s</u>	Agree – Agree <u>s</u>	Live – Live <u>s</u>

Dervish English Grammar

2. Note : نوټ

- When (es) is added, it is pronounced like an extra (iz) syllable.

کله چې د (فعلونو په اڅېر کې) (es) اضافه شي د (iz) په شان په یوه جلا هجا باندې تلفظ کېږي.

Ex: Fix – Fixes.

- Verbs ending in (y) following a consonant change (y) into (i) and add (es).

هغه فعلونه چې د (y) په (توري) ختمېږي او (y) د بې غږه توري په تعقيب راغلی وي د (y) له توري مخته یو بې غږه توری راغلي وي) د (y) توری په (i) بدلېږي او (es) اضافه کېږي.

Ex: Study – Studies .

- Verbs ending in (y) following a vowel, add only (s).

هغه فعلونه چې یوازې (په اڅېر کې اضافه (y) په (توري) ختمېږي او (y) د غږ لرونکي توري په تعقيب راغلی وي) د (y) له توري مخته یو غږ لرونکی توری راغلی وي) (s) کېږي.

Ex: Stay – Stays .

Usages of simple present tense

د حال ساده زمانې د استعمال ځایونه

- 1) **Usage:** Simple present tense is used to shows habitual actions, habitual action is an action which is done frequently or habi-tually.

1) **استعمال:** حال ساده زمانه د عادي کارونو لپاره استعمالېږي، عادي کار هغه کار دی چې په کثرت او تکرار یا په عادي ډول ترسره کېږي.

Diagram:

Dervish English Grammar

The adverb of frequency like (always, often, usually, sometimes, seldom, rarely, ever, never), and also the other adverbs like (every day, every night, every morning, every week, every month) and etc are used in this usage in simple present tense.

د تکرار قیدونه لکه (همېشه، اکثراً وخت، معمولاً، ځینې وخت، ډېر لیر، په نادره توګه) ډېر لیر، هر کله، هېڅکله او همدارنګه نور قیدونه لکه (هره ورځ، هره شپه هره هفته، هره میاشت)، او نور د حال ساده زماني په دې استعمال کې پکار وړ کېږي.

Ex: I go to school at 7:00 AM **every day**.

مثال: زه هره ورځ د سهار په ۷ بجو ښوونځي ته ځم.

Ex: She **often** washes the dishes.

مثال: هغه (مونث) اکثره وخت کالي پرېمځي.

Ex: Ahmad **always** gets up at 6:00 in morning.

مثال: احمد همېشه سهار په ۶ بجو پورته کېږي.

Ex: She **never** tells lie.

مثال: هغه (مونث) هېڅکله دروغ نه وايي.

Always	همېشه
Often	اکثراً وخت
Usually	معمولاً
Sometimes	ځینې وخت
Seldom	ډېر لیر
Rarely	په نادره توګه «ډیر کم»
Ever	هرکله
Never	هېڅکله
Every day	هره ورځ
Every night	هره شپه
Every morning	هر سهار
Every week	هره هفته
Every month	هره میاشت

نوټ: کله چې په حال ساده زمانه کې په (Usage 1) کې د وخت قیدونه د تکراري قیدونو سره د جملې په سر کې راشي په حقیقت کې د عادي عمل په سر تاکید ترسره کېږي، مگر که چېرې فاعل د جملې په سر کې راشي تاکید به د جملې په فاعل باندې وي. همدارنګه باید ذکر کړو چې که چېرې د (to be) فعلونه په جمله کې موجود وي نو (تکراري قیدونه frequency adverbs) د (to be) فعلونو څخه وروسته راځي بېر له هغو معمولاً له فاعل څخه وروسته او له فعل څخه دمخه راځي.

Dervish English Grammar

Ex: I **usually** meet my friends.

مثال: زه معمولاً له خپلو ملگرو سره ملاقات کوم.

Ex: He is **always** at home.

مثال: هغه همېشه په کور کې وي.

2) Usage: Simple present tense shows general facts; that is to say, it shows that something was true in the past is true in the pre-sent and will be true in the future.

۲) استعمال: حال ساده زمانه کلي او عمومي حقيقتونه بيانوي؛ په بل عبارت هغه شی چې په ماضي کې يې حقيقت درلود اوس هم حقيقت لري او په راتلونکي کې به ممکن حقيقت ولري.

Diagram:

Note: Genral fact is a fact which is clear for all.

نوټ: کلي حقيقت هغه حقيقت دی چې د ټولو (شيانو) لپاره واضح او ښکاره وي.

• **Genral facts are of two kinds: کلي حقيقتونه په دوه ډوله دي**

a) Changeable genral facts. تغير خوړونکي کلي حقيقتونه

Ex: I hve a lot of friends.

مثال: زه ډېر ملگري لرم.

Ex: My car is new.

مثال: زما موټر نوی دی.

(۱) په لومړي مثال کې (زه ډېر ملگري لرم) خو دا ملگري ممکن د وخت په تېرېدو سره کم شي. (تغير خوړي).

(۲) په دوهم مثال کې (زما موټر نوی دی) خو دا موټر د وخت په تېرېدو سره ممکن زوړ شي. (تغير خوړي).

b) Unchangeable genral facts. تغير نه خوړونکي کلي حقيقتونه

Ex: The earth moves around the sun.

مثال: ځمکه د لمر په شاوخوا گرځي.

Ex: Allah (ع) is one.

مثال: الله (ع) يو دی.

Ex: Ali is a man.

مثال: علي يو سړي دی.

Dervish English Grammar

نشي خوړلاي. (تغیر ۱) په لومړي مثال کې (ځمکه د لمر په شاوخوا گرځي) يعني د ځمکې گرځېدل د لمر په شاوخوا تغیر نه خوري).

(۲) په دوهم مثال کې (الله^ج يو دی) يعني د الله^ج يووالی هيڅکله تغیر نشي خوړلاي. (تغیر نه خوري).

(۳) په دريم مثال کې (علي يو سړي دي) نو علي هېڅکله تغیر نشي خوړلاي يعني همېشه به سړي وي خو ښځه کېدای نشي. (تغیر نه خوړونکي دی).

3) Usage : Simple present tense is can be used for a planned future action, and series of actions or a future event that is a part of a fixed timetable or fixed program (scheduled future).

۳) استعمال: حال ساده زمانه د (نږدې) راتلونکي پلان شوی عمل لپاره (چې حتماً واقع کېږي)، او د پرله پسې اعمالو يا راتلونکې حادثه چې د ثابت تقسيم اوقات يا پروگرام يو شکل ده استعمالېدای شي.

Diagram:

Ex: The president visit Pakistan next Friday.

مثال: ولسمشر راتلونکې جمعه له پاکستان څخه لېدنه کوي.

Ex: I go to Kandahar tomorrow.

مثال: زه سبا کندهار ته ځم.

Ex: Azat leave Kabul at 10:00 AM next Sunday.

مثال: عزت راتلونکې یکشنبه دسهار په ۱۰ بجو کابل پرېږدي.

4) Usage: Simple present tense is also used in the newspaper head- lines to show past, present and future actions or states.

۴) استعمال: همدارنگه حال ساده زمانه د اخبار په عنوانو کې استعمالېږي ترڅو، تېر، حال، او راتلونکي عملونه يا حالتونه بيان کړي.

a) When simple form of the verb is used in newspaper, shows a past action or state.

کله چې د فعل ساده شکل په اخبار کې استعمال شي، تېر عمل يا حالت ښيي.

Dervish English Grammar

Ex: NATIONAL ARMY WITHDRAWS.

مثال: د ملي اردو لښکر په شا تگ کوي. (د ملي اردو لښکر عقب نشینې وکړه).

Ex: PEACE TALKS FAIL.

مثال: د سولې خبرې ناکامه کېږي. (ناکامه شوې).

b) When (Verb + ing) is used, shows a present action.

کله چې فعل د (ing) سره استعمال شي یو حاضر عمل (کار) ښيي.

Ex: THE PEOPLE ELECTING THE PRESIDENT.

مثال: خلک ولسمشر انتخابوي. (حاضر وخت).

c) When (To + verb) infinitive is used, shows a future action or state.

کله چې د (To + verb) مصدر په شکل استعمال شي راتلونکي عمل یا حالت ښيي.

Ex: THE MINISTER TO RESIGN FROM HIS POST.

مثال: وزیر له خپله پوسته څخه استعفاء کوي. (وزیر به له خپله پوسته استعفاء وکړي).

5) Usage : Simple present tense is also used to introduce a quotation, narration and a historical event in the past time.

۵) استعمال: همدارنگه حال ساده زمانه په تېر وخت کې د قول، داستان او یوې تاریخي پېښې د معرفي کولو او بیانولو لپاره استعمالېږي.

Diagram:

Ex: Hazrat Ali (رض) says: "One who teaches me a word, is my master".

مثال: حضرت علي (رض) وفرمايل: چا چې ماته يوه کلمه را زده کړه، زما استاد دی.

Ex: At this time Ahmad Shah Ba Ba leads his troops over Kandahar.

مثال: په دې وخت کې احمدشاه بابا خپلې قواوي د کندهار له لوري رهبري کوي.

Dervish English Grammar

6) Usage: Simple present tense is also used in the exclamatory sentences beginning with (here) and (there).

سره شروع **۶) استعمال:** همدارنگه حال ساده زمانه په هغه ندایي جملو کې استعمالېږي چې په (here) او (there) کېږي.

Ex: **Here** comes Massod!

مثال: مسعود دلته راځي!

Ex: **There** stops the bus!

مثال: هلته بس موټر درېږي!

7) Usage: Simple present tense is used to show nature of something.

۷) استعمال: حال ساده زمان د شي د طبيعت ښودلو لپاره استعمالېږي.

Ex: The lion eats raw meat.

مثال: زمري خامه غوښه خوري.

Ex: The snake bites.

مثال: مار چېچل کوي.

8) Usage: Simple present tense is used to show natural law.

۸) استعمال: حال ساده زمانه د طبيعي قانون ښودلو لپاره پکار وړل کېږي.

Ex: The sun rises from the east.

مثال: لمر له ختيځ څخه راځېږي.

Ex: Stars shine at night.

مثال: ستوري په شپه کې ځلېږي.

Dervish English Grammar

Present continuous tense

حال جاری زمانه

Helping verbs of present continuous tense	د حال جاری زمانی کومکي فعلونه
Is / Am / Are	Is / Am / Are

Structure (ساختمان)

Affirmative form مثبت شکل	Subject + H.V + V₁- ing + Complement. Ex: He is playing football. مثال: هغه د فوتبال د لوبې په حال کې دی.
Question form سوالية شکل	H.V + Subject + V₁- ing + Complement? Ex: Is He playing football? مثال: آیا هغه د فوتبال د لوبې په حال کې دی؟
Negative form منفي شکل	Subject + H.V + Not + V₁- ing + Complement. Ex: He is not playing football. مثال: هغه د فوتبال د لوبې په حال کې ندی.
Negative interrogative form منفي سوالية شکل	H.V + Subject + Not + V₁- ing + Complement -? Ex: Is He not playing football ? مثال: آیا هغه د فوتبال د لوبې په حال کې ندی؟ H.V + 'nt + Subject + V₁- ing + Complement -? Ex: Isn't He playing football ? مثال: آیا هغه د فوتبال د لوبې په حال کې ندی؟

Note: H.V is the short form of helping verb. **نوټ:** H.V د کومکي فعل لنډ شکل دی.

Diagram:

Spelling Rules

املايي قاعدې

❖ Rules of adding (ing) suffix at the end of verbs.

د فعلونو په اڅبر کې د (ing) وروستاړی اضافه کولو قاعدې.

1. Verbs ending in (ee) take (ing) without any change.

هغه فعلونه چې په (ee) ختم شوي وي (ing) بي له کوم تغير څخه اخلي.

Ex: Agree – Agreeing.

Ex: Flee – Fleeing.

2. Verbs ending in a single (e), drap last (e) and than add (ing).

هغه فعلونه چې په ساکنه (e) ختم شوي وي، اڅبره (e) حذفو او وروسته (ing) اضافه کوو.

Ex: Take – Taking.

Ex: Write – Writing.

☞ Except of these verbs: په استثنا د دغه فعلونو

✓ Age – Ageing .

✓ Singe – Singeing.

✓ Dye – Dyeing.

3. Verbs ending in (ie), change (ie) into (y) than add (ing).

هغه فعلونه چې په (ie) ختمېږي، (ie) په (y) تبدلېږي وروسته (ing) اضافه کېږي.

Ex: Die – Dying.

Ex: Tie – Tying.

Dervish English Grammar

4. When a verb of one syllable has one vowel and end in single consonant, the last consonant is doubled before adding (ing).

کله چې یو هجایي فعل یو غږ لرونکي توري ولري او په یو بې غږه توري ختم شي (غږ لرونکي توري د بې غږه توري مخکي راغلي وي) د (ing) له اضافه کولو اڅپري بې غږه توري دوه چنده کېږي.

Ex: Stop – Stopping.

Ex: Run – Running.

Ex: Hit – Hitting.

5. Verbs of two syllables or more than two if last syllable contains one vowel and end in a consonant, if the stress falls on the last syllable, the last consonant is doubled before adding (ing).

هغه فعلونه چې دوه هجایي یا زیات وي، که چېرې په اڅپري هجاء کې یو غږ لرونکی توري شامل وي (د بې غږه توري مخکي دوه چنده (ing) ور اضافه کوو. د مخه یو غږ لرونکی توري موجود وي) او فشار په اڅپري له اضافه کولو څخه هجاء باندي وي، اڅپري بې غږه (توري) (ing) کوو او وروسته

Ex: Admit – Admitting.

Ex: Prefer – Preferring.

Ex: Begin – Beginning.

6. Verbs ending in (C), an extra (K) is added before adding (ing).

هغه فعلونه چې په (C) باندي ختمېږي د (ing) له اضافه کولو مخکي یوه (K) اضافه کېږي. (دغه هدایت یوازي د (C) د خپل غږ د ساتلو په غرض ده).

Ex: Picnic – Picnicking.

Ex: Traffic – Trafficking.

Dervish English Grammar

7. Verbs ending (Y) following a consonant or vowel take (ing) without any change.

هغه فعلونه چې په (Y) باندې ختمېږي که د بې غږه اويا غږ لرونکي توري په تعقيب راغلی وی (که مخکې له (Y) څخه بې غږه اويا غږ لرونکی توری راغلی وي) بې له کوم تغير څخه (ing) اختياروي.

Ex: Study – Studying.

Ex: Play – Playing.

Note: نوټ

In British System the final (L) is always doubled and than add (ing) .

په بریتانوی سیستم کې اخبري (L) همېشه دوه چنده کېږي او وروسته (ing) اضافه کېږي.

Ex: Travel – Travelling.

Ex: Signal – Signalling.

Ex: Feel – Feelling.

Usages(د استعمال ځایونه)

1) Usage: Present continuous tense is used to express an activity that is happening at the moment of speaking.

۱) استعمال: حال جاري زمانه د هغه فعالیت د بیانولو لپاره استعمالېږي چې د خبرو په حالت کې واقع کېږي.

Or: Present continuous tense shows the duration of an action which is in progress at the moment of speaking.

اویا: حال جاري زمانه د هغه عمل موده نښي چې د خبرو په حالت کې جریان لري.

Dervish English Grammar

Diagram:

نوټ: Note:

When present continuous tense is used in this way, it is usually followed by adverb of time, such as (now, right now, at the moment, at present) etc...`

همدا اوس، په دې کله چې حال جاري زمانه په دې طريقه استعمالېږي، معمولاً د وخت له قيدونو لکه (اوس، لحظه کې، په دې حاضر وخت کې) او نورو... سره يوځاي کېږي.

now	اوس
right now	همدا اوس
at the moment	په دې لحظه کې
at present	په دې حاضر وخت کې

Ex: I am working **right now**.

مثال: زه همدا اوس په کار کولو مشغول یم.

Ex: Nazeer is watching T.V at **present**.

مثال: نذیر په دې حاضر وخت کې د تلویزون په لېدلو لگیا دی.

Ex: Samiullah is studing **now**.

مثال: سمیع الله اوس په مطالعه کولو مشغول دی.

2) Usage : The present continuous tense is also used to show the duration of an action which is apparently going on ,but not necessarily at the moment of speaking.

(۲) استعمال: همدارنگه حال جاري زمانه د هغه عمل ښودلو لپاره استعمالېږي چې ظاهراً د سرته رسېدو په حالت کې وي، مگر نه د خبرو په موقع کې. (د خبرو په موقع کې جريان ونلري).

Ex: Abdul Baqi is working in a company.

مثال: عبدالباقي په يوه کمپنۍ کې کار کوي.

Ex: Masihullah is teaching Pashto at school.

مثال: مسیح الله په ښوونځي کې پښتو تدریسوي.

Dervish English Grammar

2) **Usage:** The present continuous tense is used for the action that has already been arranged and to take place in the future.

۳) **استعمال:** حال جاري زمانه د هغه عمل لپاره استعمالېږي چې مخکي ترتيب شوي وي او په راتلونکي واقع شي.

Ex: Abraham is coming here tomorrow.

مثال: ابراهيم سبا دلته راځي.

Ex: He is leaving Kandahar next week.

مثال: هغه به راتلونکي کندهار ترک کړي.

⇒ Note: نوټ

In this way the adverbs of future tense like: Tomorrow, To night, and etc... are used.

په دغه طريقه کې د راتلونکي زمانې قيدونه لکه: (Tomorrow)، (To night) او نور... استعمالېږي.

Ex: I am going to Mazar **to night**.

مثال: زه نن شپه مزار ته ځم.

Ex: My brother is arriving **tomorrow**.

مثال: زما ورور سبا رارسېږي.

3) **Usage:** Present continuous tense is used with (always) to show a frequently action, usually when the repetition annoys the speaker or seems unreasonable.

۴) **استعمال:** حال جاري زمانه د (always) له قيد سره د تکراري عمل لپاره چې د ويوونکي لپاره ناراحت کوونکي او غير معقول وي استعمالېږي.

Dervish English Grammar

Ex: You are **always** coming late.

مثال: تاسي همپشه ناوخته راځي.

Ex: He is **always** fighting at this time.

مثال: هغه همپشه په دغه وخت کې جنگ کوي.

4) Usage: The present continuous tense can be used for an action which appears to be continuous.

۵) استعمال: حال جاري زمانه کولاي شي د جاري عمل د ښکاره کولو لپاره استعمال شي.

Ex: Shabeer is **always** laughing.

مثال: شبير همپشه خندي.

Ex: They are **always** working.

مثال: هغوي همپشه کار کوي.

⇒ Note: نوټ

The present continuous tense is not used with out of control verbs.

These verbs are used in the simple present tense, followed by adverbs of present continuous tense.

حال جاري زمانه له غير ارادي فعلونو سره نشي استعمالېدای. دغه فعلونه په ساده حال زمانه کې استعمالېږي، د حال جاري زمانې له قیدونو سره يوځای کېږي.

ځيني غير ارادي فعلونه Some of the out of control verbs

Know	پېژندل، پوهېدل	Cost	ارزش لرل
Understand	پوهېدل	Become	کېدل، واقع کېدل
Believe	باور لرل	Think	فکر کول
Feel	احساس کول	Have	لرل
Forget	هېرول	Has	لرل
See	لیدل	Love	مینه لرل
Hear	اورېدل	Like	خوښېدل
Smell	بوېول	Wish	ارزو لرل، غوښتل
Appear	ښکاره کېدل، ظاهرېدل	Are	
Seem	په نظر راتلل، ظاهرېدل	Was	
Want	غوښتل	Were	

Dervish English Grammar

Ex: مثال

☞ I am smelling a flower now. (غلط incorrect).

☞ I smell a flower now. (صحیح correct).

⇒ **Note:** نوٲ

In some cases most of the out of control verbs are commonly used as progressive verbs with difference in meaning.

په ځینې مواردو کې اکثریت غیر ارادي فعلونه عموماً د مانا په تغیر سره د جاري فعلونو په حیث استعمالېږي. (ارادي جنبه ځانته غوره کوي).

Ex: I am thinking about this question.

مثال: زه د دغه سوال په باره کې فکر کوم.

Distributive pronouns

توزیعي ضمیرونه

Distributive pronouns are used in the place of noun and indicate each person of a number of group.

توزیعي ضمیرونه هغه دي چې د نوم په ځای استعمالېږي او د یو گروپ په هر شخص (په فرد، فرد) باندې دلالت کوي.

• **Distributive pronouns consist in:** توزیعي ضمیرونه عبارت دي له

Every (هریو), either (دواړه), either (هیڅ یو), each (هر، هریو), none (هیڅ یو), both (دواړه),

any (هر، هیڅ، کوم).

Ex: **Each** of you is present.

مثال: هر یو له تاسو څخه حاضر دی.

Ex: **Neither** of us is lazy.

مثال: هیڅ یو له مور څخه ټنبل نه دی.

Ex: **Both** must come on time.

مثال: دواړه باید په وخت راشي.

Dervish English Grammar

Indefinite pronouns

نامعین ضمیرونه

Indefinite pronouns are used instead of noun and denote some un-known person, place or thing.

نامعین ضمیرونه د اسم په ځای استعمالېږي او په نامعین شخص، مکان یا شي باندې دلالت کوي.

- The Indefinite pronoun are consist in: نامعین ضمیرونه عبارت دي له:

Indefinite pronouns	نامعین ضمیرونه
1. One	یو، شخص
2. Few	څو، لیر
3. No	هیڅ، نه
4. All	ټول
5. None	هیڅکله، هیڅ، نا
6. Somebody	یو شخص، کوم شخص، کوم کس
7. Some one	یو شخص، کوم یو، هغه یو
8. No one	هیڅ یو، هیڅوک
9. Anybody	هرشخص، کوم شخص، هرڅوک
10. Nobody	هیڅوک، هیڅ شخص
11. Something	څه شی، کوم شی، شی
12. Any thing	هرشی، کوم شی
13. No thing	هیڅ شی، بې ارزښته
14. Every one	هریو
15. Every body	هرشخص، هر سړی، هر تن
16. Every thing	هرشی
17. Some	یو تعداد، یوڅو، لیر، یوه اندازه
18. Any one	هریو، هرڅوک، کوم یو

Dervish English Grammar

19. Any where	هرځای، کوم ځای، هرچېرته
20. No where	هیچېرته، هیڅ ځای
21. Every where	هرچېرته، هرځای
22. Some where	هرځای، کوم ځای
23. Others	نور
24. Any	هر، کوم، ځینې، یو تعداد
25. Many	ډېر، زیات
26. Much	ډېر، زیات

Ex: I bought **some thing**.

مثال: ما څه شی واخیستل.

Ex: Did you see **any body**.

مثال: آیا ته کوم شخص ولید.

Ex: He told my **every thing**.

مثال: هغه ما ته هر شی وویل.

Ex: **Any body** can not speak English.

مثال: هرڅوک په انګلیسي خبرې نه شي کولای.

➤ **“Many” ډېر:** “Many” usually used with plural countable nouns in positive statements, negative statements and in question sentences.

“Many” معمولاً له شمېرونکي اسمونو سره په مثبتې بیانیه، منفي بیانیه او په سوالیه جملو کې استعمالیږي.

Ex: I have **many** friends.

مثال: زه ډېر ملګري لرم.

Ex: I have not **many** brothers.

مثال: زه ډېر وروڼه نه لرم.

➤ **“Much” ډېر:** “Much” is usually used with uncountable nouns in negative statement and in question sentences, but rarely used in positive statement sentences.

“Much” معمولاً له غیر شمېرونکي اسمونو سره په منفي بیانیه او سوالیه جملو کې استعمالیږي، مګر په کم ډول په مثبتو جملو کې استعمالیږي.

Ex: He doesn't eat **much** rice.

مثال: هغه ډېرې وریځې نه خوري.

Ex: Do you have **much** money?

مثال: آیا ته ډېرې پیسې لري؟

Dervish English Grammar

➤ **(Some):** “Some” is used as follow:

“Some” په لاندې ډول استعمالېږي:

⇒ “Some” is usually used in affirmative sentences.

“Some” معمولاً په مثبتو جملو کې استعمالېږي.

Ex: Mustafa bought some cars last week.

مثال: مصطفي تېره اونۍ يو څو موټران واخيستل.

⇒ “Some” is also used for request in interrogative sentences.

“Some” همدارنگه په سوالې جملو کې د غوښتنې (درخواست) لپاره استعمالېږي.

Ex: Do you have some coffee?

مثال: آیا ته ليرې قهوه لري؟

⇒ “Some” is also used with countable and plural nouns.

“Some” همدارنگه د شمېرونکي او جمعي اسمونو لپاره استعمالېږي.

Ex: Majeedullah have some books.

مثال: مجيدالله يوڅو کتابونه لري.

⇒ “Some” is also used with uncountable and singular nouns.

“Some” همدارنگه له غېرشمېرونکو او مفرد اسمونو سره استعمالېږي.

Ex: Shafiq have some food.

مثال: شفيق يوه اندازه غذا لري.

➤ **“Any”** is used as follow: “Any” په لاندې ډول استعمالېږي:

⇒ “Any” is usually used in negative sentences.

“Any” معمولاً په منفي جملو کې استعمالېږي.

Ex: Arfan didn't buy any thing.

مثال: عرفان کوم شی وانه خېستل.

Dervish English Grammar

⇒ “Any” is used in interrogative sentences.

“Any” په سوالی جملو کې استعمالېږی.

Ex: Did you see any one here?

مثال: آیا تا دلته کوم کس ولید؟

⇒ “Any” is used When the idea of the sentence is negative.

کله چې په جمله کې منفي نظر وي “Any” استعمالېږی.

Ex: Abdul Bari have not any mobile.

مثال: عبدالباري هيڅ موبايل نلري.

Note: “Reciprocal pronouns” are used instead of nouns and talk about a mutual relationship.

نوټ: “متقابل ضميرونه” د اسم په ځای استعمالېږي او متقابل روابط بيانوي.

Like:

Each other	يو بل، يوبل سره، يوله بل سره
One another	يوله بل، يو بل سره، يوله بل سره

❖ “Each other” : is used to talk about two persons.

“Each other”: د دوو اشخاصو په باره کې خبرې کولو (بحث کولو) لپاره استعمالېږي.

Ex: The boys hit each other.

مثال: هلکان يو بل سره وهي.

❖ “One another”: is used to talk about more than two persons or thing.

“One another”: د دوو څخه د زياتو اشخاصو په باره دخبرې کولو (بحث کولو) لپاره استعمالېږي.

Ex: All Muslims love with one another.

مثال: ټول مسلمانان يو له بل سره مينه لري.

Dervish English Grammar

Interrogative Pronouns

پوښتنيز (استفهامي) ضميرونه

Interrogative Pronouns are those which are used instead of noun and ask a question.

استفهامي ضميرونه هغه دي چې د اسم په ځای استعمالېږي او سوال پوښتي.

Interrogative Pronouns	پوښتنيز (استفهامي ضميرونه)
Who	څوک، چا
Whose	د چا، د چا مال
Which	کوم، کوم يو
What	څه، څه شي
Whom	چاته چې، څوک چې، چاته

➤ څوک "Who"

"Who" is used when we ask about person or persons.

"Who" هغه وخت استعمالېږي کله چې مور د شخص يا اشخاصو په باره کې پوښتنه کوو.

Or: "Who" is used only for people in subject and object case.

اویا: "Who" فقط د اشخاصو (خلکو) لپاره په فاعلي او مفعولي حالت کې استعمالېږي.

Ex: Who is this?

مثال: دغه څوک دی؟

Ex: Who did you see? (Object case)

مثال: تا څوک وليد؟ (مفعولي حالت).

Ex: Who is knocking the door? (Subject case)

مثال: څوک دروازه ټکوي؟ (فاعلي حالت).

Dervish English Grammar

➤ “Whose” د چا

“Whose” is used in possessive case of subject and object.

“Whose” د فاعل او مفعول په ملكي حالت كې استعمالېږي.

Or: “Whose” is used to ask about possession.

اوپيا: “Whose” د ملكيت په باره كې د پوښتنه كولو لپاره استعمالېږي.

Ex: Whose computer is this? (Subject). مثال: دغه كمپيوټر د چا دی؟ (فاعل).

It's Muhammad. هغه د محمد دی.

Ex: Whose car did you take? (Object). مثال: تاسو د چا موټر اخیستي دی؟ (مفعول).

Niamat's. د نعمت.

➤ “Which” کوم، کوم یو

“Which” is used for person or thing, It implies selection.

“Which” د شخص او شي لپاره استعمالېږي "چې" په انتخاب باندې دلالت كوي.

(د يو شی او شخص په انتخاب باندې دلالت كوي).

Ex: Which class are you in? مثال: تاسي په کوم ټولگي کې یاست؟

I am in 12th class. زه په دولسم ټولگي کې يم.

Ex: Which is your friend ? مثال: کوم یو ستاسي ملگري دی؟

Esmail is my friend. اسماعيل زما ملگري دی.

➤ “What” “خه، خه شی

“What” is used for things in general sense.

“What” په عمومي مفهوم د شيانو لپاره استعمالېږي.

Dervish English Grammar

Ex: **What** is this?

مثال: دغه څه شي دی؟

It is a book.

هغه يو کتاب دی.

Ex: **What** your tribe name?

مثال: ستاسي د قبيلې نوم څه شی دی؟

My tribe name is Pashton.

زما د قبيلې نوم پښتون دی.

Article (د تعريف توری)

Article is a word which is used with a noun or adjective to define or determine them.

د تعريف توری هغه کلمه ده چې له اسم او يا صفت سره (له اسم مخته) استعمالېږي او هغوی تعريفوي يا مشخصوي.

- **The articles is actually Demonstrative Adjective.**

د تعريف توري په حقيقت اشاروي صفتونه دي.

- **The articles are divided into two parts:**

د تعريف توري په دوو ډولونو وېشل شوي دي:

1. Definite article. معین د تعريف توری
2. Indefinite article . غیر معین د تعريف توری

1. Definite article معین د تعريف توری

An article which is used to refer to a particular person or thing is known as the definit article.

د تعريف هغه توری ده چې د مشخص شخص اويا شي د معین کولو لپاره استعمالېږي.

Dervish English Grammar

➤ There is only one definite article in English language which is **(The)**.

په انگلیسي ژبه کې یوازې د تعریف یو معین توری ده چې **(The)** څخه عبارت ده.

● **“The”** is called the definite article , because it points out some particular person or thing.

“The” د تعریف معین توري دی، ځکه چې مشخص شخص یا شي ته اشاره کوي.

❖ The definite article **(The)** is used in the following ways:

د **(The)** د تعریف معین توري په لاندې طریقو استعمالېږي:

1) Is used before unique things in nature in their kind.

د بې مثال شیانو مخته چې په طبیعت کې په خپله نوع کې (بې مثال) وي استعمالېږي.

Ex: **The** sun.

مثال: لمر.

Ex: **The** earth.

مثال: ځمکه.

Ex: **The** sky.

مثال: آسمان.

Ex: **The** moon.

مثال: سپوږمۍ.

2) Is used before common nouns in order to be determined.

د عامو اسمونو مخکې د هغو د مشخصولو لپاره استعمالېږي.

Ex: **The** man.

مثال: سړی.

Ex: **The** boy.

مثال: هلک.

Ex: **The** car.

مثال: موټر.

3) Is used before ordinal numbers.

د وصفي (رتبه یي) اعدادو مخکې استعمالېږي.

Ex: **The** first.

مثال: لومړی.

Ex: **The** second.

مثال: دوهم.

Ex: **The** 10th.

مثال: لسم.

Dervish English Grammar

4) Is used before the superlative form of adjective.

د صفت دعالي شکل (عالي درجې) مخکي استعمالېږي.

Ex: **The** cleverest.

مثال: ځيرک ترين.

Ex: **The** tallest.

مثال: دارزترين (لوړترين).

Ex: **The** most beautiful.

مثال: ډېر زيات ښکلې.

5) Is used before double comparative form of an adjective.

د صفت د دوه گون مقايسوي شکل (دوه گون مقايسوي درجي) مخکي استعمالېږي.

Ex: **The** more iron is beaten, **the** stronger it becomes.

مثال: اوسپنه چې زياته ووهل کيږي، قوي تره گرځي. (تينگېږي).

6) Is used before singular nouns representing the whole class.

د مفرد اسمونو مخکي چې د ټولي ډلې نمايندگي کوي استعمالېږي.

Ex: **The** cow is a useful animal.

مثال: غوا يو گټور حيوان دی.

7) Is used before names of rivers, seas, deserts, and mountains.

د نهرونو (سيندونو)، دريابونو، دښتو، او غرونو د نومونو مخکي استعمالېږي.

Ex: **The** Amu River.

مثال: د آمو سيند.

Ex: **The** Ba Ba Mountain.

مثال: د بابا غر.

Ex: **The** Bagh Ater Desert.

مثال: د باغ عطر دښته.

8) Is used before directions nouns.

د سمتونو (طرفونو) له اسمونو مخکي استعمالېږي.

Ex: **The** north.

مثال: شمال.

Ex: **The** south.

مثال: جنوب.

Ex: **The** east.

مثال: ختيځ.

Ex: **The** west.

مثال: لوېديځ.

Dervish English Grammar

9) Is used before names of news papers, magazine.

د ورځپاڼو(اخبارونو) او مجلو د نومونو مخکي استعمالېږي.

Ex: **The** Kabul Times News paper .

مثال: کابل ټایمز ورځپاڼه.

Ex: **The** Mursal. Magazine .

مثال: مرسل مجله .

10) Is used before the historical buildings and historical events.

د تاریخي ودانیو او حادثو څخه مخکي استعمالېږي.

Ex: **The** Taj Mahal.

مثال: تاج محل .

Ex: **The** Bala Hesar.

مثال: بالا حصار .

Ex: **The** independence day.

مثال: د آزادي ورځ.

11) Is used before names of nationalities, tribes, sects and communities.

د ملتونو، قومونو، مذهبونو او ټولنو د نومونو د مخه استعمالېږي.

Ex: **The** Muslims.

مثال: مسلمانان.

Ex: **The** Arab.

مثال: عرب.

Ex: **The** Afghans.

مثال: افغانان.

12) "The" is used when we talk about a particular person or thing.

"The" هغه وخت استعمالېږي کله چې موږ د مشخص شخص یا شي په باره کې خبرې کوو.

Ex: Let's go to **the** park. (The park this town). مثال: څه چې پارک ته ځو. (د دغه ښار پارک).

13) Is used before some proper nouns.

د ځینو خاصو اسمونو مخکي استعمالېږي.

Ex: **The** Afghanistan people.

مثال: د افغانستان خلک.

Ex: **The** Suez Canal.

مثال: د سویس کانال.

Dervish English Grammar

📌 Note: نوټ

“The” is the same for singular and plural and for all genders.

“The” د مفرد، جمع، او ټولو جنسونو لپاره يوشان دی.

Ex:

Singular noun مفرد اسم		Plural noun جمع اسم	
The book	کتاب	<u>The</u> books	کتابونه
Male gender	مذکر جنسیت	Female gender	مونث جنسیت
The boy	هلیک	<u>The</u> girl	نجلۍ

❖ Article (The) can not be used in the following ways:

د (The) تعريف توري په لاندي طريقو نشي استعمالېدای:

1) “The” is can not be used before proper noun.

“The” د خاصو اسمونو مخته نشي استعمالېدای.

Ex: The Ahmad. (incorrect غلط).

×

Ex: Ahmad. (correct صحيح). ✓

Ex: The Kabul. (incorrect غلط).

×

Ex: Kabul. (correct صحيح). ✓

2) “The” is can not be used before the months of the year.

“The” د کال د میاشتو مخکي نشي استعمالېدای.

Ex: The Jun. (incorrect غلط).

×

Ex: Jun. (correct صحيح). ✓

3) “The” is can not be used before the days of the week.

“The” د د اونی د ورځو مخکي نشي استعمالېدای.

Ex: The Sunday. (incorrect غلط).

×

Ex: Sunday. (correct صحيح). ✓

Dervish English Grammar

4) "The" is also can not be used befor the languages.

"The" همدارنگه د ژبو څخه د مخه نشي استعمالېدای.

Ex: The Pashto. (غلط incorrect).

Ex: Pashto. (صحیح correct). ✓

5) "The" is also can not be used befor names of diseases.

"The" همدارنگه د ناروغيو څخه د مخه نشي استعمالېدای.

Ex: The Malaria. (غلط incorrect).

Ex: Malaria. (صحیح correct). ✓

Indefinite Articles

غیر معین د تعریف توري

The indefinite articles is related to the number (One) used in the sense (Any one).

غیر معین د تعریف توري په (يو) عدد پوري مربوط دي "چې" د (هر يو) په مفهوم استعمالېږي.

❖ There are two indefinite articles in English language which are (a) and (an).

په انگلیسي ژبه کې دوه نامعین د تعریف توري دي چې عبارت دي له (a) او (an) څخه.

➤ Usages of (a). د استعمال ځایونه (a).

• The form (a) is used before the words beginning with a consonant letter.

د (a) شکل د هغه کلمو څخه مخکې استعمالېږي چې په یو بې غږه توري شروع شوي وي.

Ex: a book

مثال: یو کتاب.

Ex: a cup.

مثال: یوه پیاله.

Dervish English Grammar

- When (U) give the sound of (U) at the beginning of the words (a) is used instead of (an).

کله چې (U) د کلیمې په سر کې د (یوو) غږ ورکړي د (an) په ځای (a) استعمالېږي.

Ex: a university.

مثال: یو پوهنتون.

Ex: a union.

مثال: یو اتحاد.

- The form (a) can be sometimes used before peoples names and it indicates some one stronger.

د (a) شکل ځینې وخت کولای شي د اشخاصو د نومونو مخکې استعمال شي او په نا اشنا شخص باندې دلالت کوي

Ex: A Mr. Popal came here yesterday.

مثال: د ښاغلي پوپل په نامه پرون دلته یو شخص راغلي و.

- The form (a) is used with certain words. (Numbers, half etc...).

د (a) شکل له ټاکلي کلمو سره استعمالېږي. (عددونه، نیم اونور...).

Ex: a hundred.

Ex: a third.

Ex: a quarter. 1/4.

Ex: a half kilo.

- The form (a) is also used with words like (few, little, lot of etc...).

د (a) شکل همدارنگه لکه (lot of, little, few اونورو...) کلمو سره استعمالېږي.

Ex: a few people.

مثال: یو تعداد خلگ.

Ex: a lot of things.

مثال: ډېر خلگ.

Ex: a little milk.

مثال: لیرې شیدې.

Dervish English Grammar

❖ Usages of (an). د استعمال ځايونه

- The form (an) is used before words beginning with a vowel letter.

د (an) شکل د هغه کلمو څخه مخکې استعمالېږي چې په يو غږ لرونکي توري شروع شوی وي.

Ex: an orange.

مثال: يو نارنج.

Ex: an egg.

مثال: يوه هگۍ.

- When the words start with a silent (H) and are pronounced like a vowel sound, we use article (an).

کله چې کليمې (H) شروع شوي وي او د غږ لرونکي په څېر تلفظ شي مور د (an) د تعريف توري استعمالوو.

Ex: an hour. (an our).

بې غږه Silent

Ex: an honest man. (an onest man).

بې غږه Silent

Note: نوټ

Article (a) and (an) are not used before plural and uncountable nouns.

د (a) او (an) د تعريف توري د جمع او غير شمېرونکي اسمونو مخکې نه استعمالېږي.

Ex: a books. (غلط incorrect).

Ex: a water. (غلط incorrect).

Dervish English Grammar

Simple past tense

تېره ساده زمانه (مطلقه ماضي)

Helping verb of simple past tense	د تېرې ساده زمانې کومکي فعل
Did	Did

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Subject + V₂ + Complement. Ex: Asif played Cricket. مثال: آصف د کریکیت لوبه وکړه.
Question form سوالبه شکل	Did + Subject + V₁ + Complement? Ex: Did Asif play Cricket? مثال: آیا آصف د کریکیت لوبه وکړه؟
Negative form منفي شکل	Subject + Did + Not / Didn't + V₁ + Complement. Ex: Asif did not / Didn't play Cricket. مثال: آصف د کریکیت لوبه ونه کړه.
Negative interrogative form منفي سوالبه شکل	Did + Subject + Not + V₁ + Complement -? Ex: Did Asif not play cricket? مثال: آیا آصف د کریکیت لوبه ونه کړه؟ Didn't + Subject + V₁ + Complement -? Ex: Didn't Asif play Cricket? مثال: آیا آصف د کریکیت لوبه ونه کړه؟

Usages ځایونه

1. **Usage:** Simple past tense is used to show an action which started and finished at some exact time in the past.

۱. **استعمال:** تېره ساده زمانه د هغه عمل د نېودلو لپاره استعمالېږي چې په تېر معین وخت کې شروع او ختم

شوي وي.

Diagram:

Dervish English Grammar

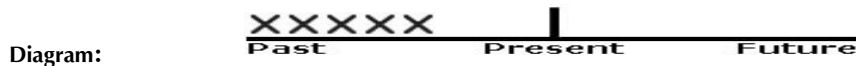
Note: When simple past tense is used in this way, it usually followed by adverbs of time like: (yesterday, last week, last month, last year, ago, last night) etc...

نوټ: کله چې تېره ساده زمانه په دغه طریقه استعمالېږي، معمولاً د وخت له قیدونو سره لکه: (تېره ورځ، تېره اوونۍ، تېره میاشت، تېر کال، مخکې، تېره شپه) اوله نورو... سره یو ځای کېږي.

- مثال: ما تېره ورځ یو لیک ولیکه. Ex: I wrote a letter **yesterday**.
- مثال: هغه تېر کال وفات شو. Ex: He died **last year**.
- مثال: ما هغه تېره میاشت ولید. Ex: I saw him **last month**.

2. Usage: Simple past tense is also used with always to show past habit etc...

۲. استعمال: همدارنگه تېره ساده زمانه د تېر عادت لپاره له always سره استعمالېږي.

- مثال: خالد همېشه له خپل ځان سره خبرې کولې. Ex: Khalid **always** talked about himself.
- مثال: حافظ شبیر احمد همېشه قرآن تلاوت کاوه. Ex: Haafiz Shabeer Ahmad **always** recited Quran.
- مثال: هغه همېشه مشغول وو. Ex: He was **always** busy.

3. Usage : Simple past tense is also used in improbable conditional sentences.

۳. استعمال: همدارنگه تېره ساده زمانه په ناممکن شرطیه جملو کې استعمالېږي.

Ex: If I studied hard, I could pass the exam.

مثال: که چېرې ما پراخه مطالعه کړې وای، په امتحان کې کامیابېدل.

4. Usage: Simple past tense is also used to ask about a past action.

۴. استعمال: همدارنگه تېره ساده زمانه د تېر شوي عمل د پوښتلو لپاره استعمالېږي.

Dervish English Grammar

Ex: Where were you yesterday?

مثال: تېره ورځ چېرې وې؟

Ex: Who did meet you last week?

مثال: له تاسره تېره اوونۍ چا ملاقات وکړ؟

5.Usage: Simple Past tense is also used to show an action which starts and stops in the past, in this way it is usually followed by expression of time like: "for two years", "for five minutes", "all day" or "all year" etc...

۵. استعمال: همدارنگه تېره ساده زمانه د هغه عمل لپاره استعمالېږي چې په تېر(وخت) کې شروع او پای ته رسېدلي وي، په دغه طريقه کې معمولاً د وخت له اصطلاح سره لکه: "د دوو کلونو لپاره"، "د پنځو دقيقو لپاره"، "ټوله ورځ"، او يا "ټول کال" او د نورو... په واسطه تعقيبېږي.

Diagram:

Ex: I lived in Kabul for two years.

مثال: ما د دوو کلونو راهيسې په کابل کې ژوند کړې دي.

(ما په کابل کې دوه کاله ژوند کړی دي).

Ex: Baseer sat at the beach all day.

مثال: بصير ټوله ورځ د ساحل په غاړه ناست وي.

Dervish English Grammar

Past continuous tense

تېره جاري زمانه

Helping verbs of P.C tense	د تېري جاري زماني کومکي فعلونه
Was / Were	Was / Were

ساختمان (جوړښت): Structure:

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Was /Were + V- ing + Comp. Ex: He was eating food. مثال: هغه د غذا خوړلو په حال کې وو.
Question form سواليه شکل	Was /Were + Sub + V- ing + Comp? Ex: Was he eating food ? مثال: آیا هغه د غذا خوړلو په حال کې وو؟
Negative form منفي شکل	Sub +Was /Were + Not / Wasn't/Weren't +V- ing + Com. Ex: He was not/wasn't eating food. مثال: هغه به د غذا خوړلو په حال کې نه وي.
Negative interrogative form منفي سواليه شکل	Was/Were +Sub + Not + V- ing + Comp -? Ex: Was he not eating food ? مثال: آیا هغه د غذا خوړلو په حال کې نه وو؟ Wasn't/Weren't + Sub + V- ing + Comp -? Ex: Wasn't he eating food ? مثال: آیا هغه د غذا خوړلو په حال کې نه وو؟

د استعمال ځايونه Usages

1) Usage: Past continuous tense is used to shows an action which was going on at some exact time in the past.

۱) استعمال: تېره جاري زمانه د هغه عمل د ښکاره کولو لپاره استعمالېږي چې په تېر معين وخت کې د جريان په حال کې وي.

Dervish English Grammar

Note: In this usage it is usually used with a (When) and (While) clause.

نوټ: په دغه استعمال کي معمولاً د (When) او (While) له يوې قضيې سره استعمالېږي.

Ex: I was swimming in the pool yesterday morning.

مثال: ما تېره ورځ سهار په حوض کي لامبو وهله.

Ex: They were playing volleyball **when** I called them.

مثال: کله چې ما زنگ وواژه دوي د والبال په لوبه مشغول وو.

Ex: **While** I was studying he knocked the door.

مثال: هغه وخت چې زه په مطالعه مشغول وم هغه دروازه وټکوله.

2) Usage: Past continuous tense is also used without a time expression to indicate gradual development .

۲) استعمال: همدارنگه تېره جاري زمانه بې د وخت له اصطلاح څخه د تدرېجي پرمختگ د ښودلو لپاره استعمالېږي.

Ex: The weather was getting colder.

مثال: هوا د يخېدو په حال کې وه.

Ex: It was getting darker.

مثال: هغه د تاریکېدو په حال کې و.

3) Usage: Past continuous tense is used with (always) to show a persistent habit in the past.

۳) استعمال: تېره جاري زمانه له (always) سره استعمالېږي، چې په تېره کې يو مکرر عادت ښکاره کوي.

Ex: He was **always** making noise in the class.

مثال: هغه همېشه په ټولگي کې غالمغال جوړاوو.

Ex: Abdul Hadi and Ahsan were **always** studying together.

مثال: عبدالهادي او احسان همېشه يو ځای مطالعه کوله.

Dervish English Grammar

4) **Usage:** Past continuous tense is also used to show an unfulfilled decision in the past.

۴) **استعمال:** همدارنگه تېره جاري زمانه په ماضي کې د سرته نه رسېدلي تصميم لپاره استعمالېږي.

Ex: I was going to call you, but I didn't have your number.

مثال: ما تا ته زنگ واهه، مگر ستا نمبر مي نه درلود.

Regular and Irregular verbs

با قاعده او بي قاعده فعلونه

1) Regular verbs با قاعده فعلونه

The regular verbs are those which form their past and past participle by taking (d) or (ed) at the end of the simple form.

با قاعده فعلونه هغه دي چې تېر حالت (دوهم حالت) او دريم حالت يې د ساده شکل (اولي حالت) په پای کې د (d) او يا (ed) په اخېستلو جوړېږي.

Ex:

مثال:

Simple form (ساده شکل (اولي حالت)	Past form (تېر حالت (دوهم حالت)	Third form (دريم حالت)
Talk	Talk<u>ed</u>	Talk<u>ed</u>
Agree	Agree<u>d</u>	Agree<u>d</u>
Like	Lik<u>e</u>	Lik<u>e</u>

Dervish English Grammar

Rules of adding (d) or (ed)

د (d) اويا (ed) علاوه کولو قاعدې

1) Verbs ending in (e) or (ee) take only (d) in the end.

هغه فعلونه چې په (e) اويا (ee) ختم وي په اخير کې يوازې (d) اختياروي.

Simple form (ساده شکل (اولي حالت)	Past form (تېر حالت (دوهم حالت)	Third form (درېم حالت)
Encourage	Encouraged	Encouraged
Agree	Agreed	Agreed
Love	Loved	Loved

2) Verbs ending in (y) following a consonant, change (y) into (i) and then add (ed).

هغه فعلونه چې په (y) ختم وي او د يو بې غږه توري په تعقيب راغلي وي (له (y) څخه د مخه يو بې غږه توري راغلي وي) (y) په (i) بدلېږي او وروسته (ed) علاوه کېږي.

Ex:

مثال:

Simple form (ساده شکل (اولي حالت)	Past form (تېر حالت (دوهم حالت)	Third form (درېم حالت)
Try	Tried	Tried
Carry	Crried	Crried
Marry	Married	Married

3) Verbs ending in (y) following a vowel add (ed) without any change.

څخه د (ed) هغه فعلونه چې په وراضافه کېږي. (y) ختم شوي وي او د غږ لرونکي توري په تعقيب راغلي وي (له (y) مخه غږ لرونکي توري راغلي وي) بې له کوم تغير څخه

Dervish English Grammar

Ex:

مثال:

Simple form (ساده شکل (اولي حالت)	Past form (دوهم حالت)	Third form (دریم حالت)
Pray	Prayed	Prayed
Play	Played	Played
Pay	Payed	Payed

- 4) One syllable regular verbs ending in a consonant and following a vowel, double the last consonant and then add (ed).

راغلی وي (د بې غږه توري یو سېلابه با قاعده فعلونه چې په بې غږه توري ختم وي او د یو غږ لرونکي توري په تعقیب چنده کوو او وروسته (ed) مخکي یو غږ لرونکي توری راغلي وي) اخبري بې غږه توری دوه ورعلاوه کوو.

Simple form (ساده شکل (اولي حالت)	Past form (دوهم حالت)	Third form (دریم حالت)
Stop	Stopped	Stopped
Drop	Dropped	Dropped
Dip	Dipped	Dipped

Note: نوټ

Verbs ending in (C) take an extra (K) before adding (ed).

هغه فعلونه چې په (C) ختم وي د (ed) له زیاتولو مخکي یوه (K) غواړي.

Ex:

Simple form (ساده شکل (اولي حالت)	Past form (دوهم حالت)	Third form (دریم حالت)
Picnic	Picnicked	Picnicked
Mimic	Mimicked	Mimicked

Dervish English Grammar

2) Irregular verbs بی قاعده فعلونه

Irregular verbs are those which do not have any special rule for forming their past and third forms.

بی قاعده فعلونه هغه دي چې د تېر حالت (دوهم حالت) او دریم حالت لپاره کومه خاصه قاعده ونلري.

Ex: مثال:

Simple form (ساده شکل (اولي حالت)	Past form (تېر حالت (دوهم حالت)	Third form (دریم حالت)
Rid	Rid	Rid
See	Saw	Seen
Ring	Rung	Rung
Say	Said	Said
Write	Wrote	Written

Emphasizing pronouns

تاکیدي ضمیرونه

Emphasizing pronouns are those pronoun which are used instead of noun and emphasize on performing of an action.

تاکیدي ضمیرونه هغه دي چې د اسم په ځای استعمالېږي او د عمل په سرته رسولو تاکید کوي.

Emphasizing pronouns consist is: **تاکیدي ضمیرونه عبارت دي له:**

Emphasizing pronouns	تاکیدي ضمیرونه
My self	ما په خپله، زه په خپله
Yourself	ته په خپله، تاسي پخپله
Himself	هغه (مذکر) په خپله
Herself	هغه (مونث) په خپله، هغې پخپله
Itself	هغه (بېجان) پخپله
Ourselves	موږ په خپله
Yourselves	تاسي په خپله
Themselves	هغوی په خپله، دوي په خپله

Dervish English Grammar

Ex: I **myself** saw him in Kandahar

مثال: ما په خپله هغه په کندهار کې وليد.

Ex: She **herself** broke the glass.

مثال: هغې په خپله گلاس مات کړ.

نوټ:

1. Emphasizing pronouns can be placed after object in the sentence if there is one object.

تاکیدی ضمیرونه کولای شي له مفعول څخه وروسته استعمال شي په هغه صورت کې چې په جمله کې یو مفعول موجود وي.

Ex: Aziz opened the door **himself**.

مثال: عزیز پخپله دروازه خلاصه کړه.

2. Emphasizing pronouns after an intransitive verb.

تاکیدی ضمیرونه له لازمي فعل څخه وروسته استعمالېږي.

Ex: Haseeb told **himself** me the fact.

مثال: حسیب ماته پخپله حقیقت ووايه.

intransitive verb لازمي فعل

3. When the emphasizing pronoun used with preposition (by) it mean by my own self.

هغه وخت چې تاکیدی ضمیرونه د (by) له اضافی توري سره استعمال شي، په تنهایی

(بې دنورو له کومک څخه) مانا ورکوي.

Ex: I did every thing by **myself**. (without any body is help).

مثال: ما هر شی په تنهایی سره سرته ورسول. (بې د کوم شخص له مرستې څخه).

Dervish English Grammar

Reflexive pronoun

انعكاسي ضميرونه

Reflexive pronoun are used instead of nouns and show that the subject and object of the sentence is the same, that is to say, the action reflects from subject to object and from object to subject.

انعكاسي ضميرونه د اسم په ځای استعمالېږي او نښي چې د جملې فاعل او مفعول يو دی، يعنې دا چې عمل له فاعل څخه مفعول ته او له مفعول څخه فاعل ته انعکاس کوي.

Reflexive pronouns are as follow: **انعكاسي ضميرونه په لاندي ډول دي:**

Reflexive pronouns	انعكاسي ضميرونه
My self	ما پخپله، زه پخپله
Yourself	ته پخپله، تاسي پخپله
Himself	هغه(مذکر) پخپله
Herself	هغه(مونث) پخپله، هغې پخپله
Itself	هغه(بېجان) پخپله
Ourselves	موږ پخپله
Yourselves	تاسي پخپله
Themselves	هغوی پخپله، دوی پخپله

Ex: He will depended **himself**.

مثال: هغه به په خپله دفاع وکړي.

Ex: She was pass in the exam **herself**.

مثال: هغه(مونث) پخپله په ازموینه کې بريالی شوه.

Relative pronouns

رابطي ضميرونه

The relative pronouns are used instead of nouns and join two sentences.

رابطي ضميرونه د اسمونو په ځای استعمالېږي او دوه جملې سره نښلوي(ارتباط ورکوي).

Dervish English Grammar

- **These pronouns consist in:** دغه ضمیرونه عبارت دي له

Relative pronouns	رابطي ضمیرونه
Who	څوک چې
Whom	چاته چې، کوم ته چې، چا چې
Whose	له چا څخه چې
Of which	له څه شی چې
What	څه شی چې
That	چې
Which	هغه شی چې، کوم شی چې، هغه چې، چې

Ex: That is the car which I bought yesterday. مثال: هغه موټر دی چې ما تېره ورځ واخیست.

Note: نوټ

- **“Who” چې څوک:**

“Who” is used for people.

“Who” د اشخاصو(خلگو) لپاره استعمالېږي.

- **“Whom” چې، کوم ته چې:**

“Whom” is used instead of object for people.

“Whom” د اشخاصو(خلگو) لپاره د مفعول په ځای استعمالېږي.

- **“Whose” چې له چا څخه:**

“Whose” is used only for people and sometimes used for things without life.

“Whose” فقط د خلگو(اشخاصو) لپاره استعمالېږي او ځیني وخت د بیجان شیانو لپاره استعمالېږي.

Dervish English Grammar

➤ کوم چې، کوم شي چې، هغه چې “Which”

“Which” is used for things and animals.

“Which” د شيانو اوحيواناتو لپاره استعمالېږي.

➤ “What” څه شي چې

“What” is only used for things.

“What” فقط د شيانو لپاره استعمالېږي.

Present perfect tense

حال کامله زمانه (نږدې ماضي)

Helping verbs of P.P tense	د حال کاملې زمانې کومکي فعلونه
Have / Has	Have / Has

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	<p>Sub + Have /Has + V₃ + Comp.</p> <p>Ex: Shabir has gone to Ghazni. مثال: شبيب غزني ته تللی دی.</p>
Question form سوالیه شکل	<p>Have /Has + Sub + V₃ + Comp?</p> <p>Ex: Has Shabir gone to Ghazni? مثال: آیا شبيب غزني ته تللی دی؟</p>
Negative form منفي شکل	<p>Sub + Have/Has + Not +V₃ + Com .</p> <p>Ex: Shabir has not gone to Ghazni. مثال: شبيب غزني ته ندی تللی.</p>
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	<p>Have/Has +Sub + Not + V₃ + Comp -?</p> <p>Ex: Has Shabir not gone to Ghazni ? مثال: آیا شبيب غزني ته ندی تللی؟</p> <p>Haven't/Hasn't + Sub + V₃ + Comp -?</p> <p>Ex: Hasn't Shabir gone to Ghazni ? مثال: آیا شبيب غزني ته ندی تللی؟</p>

Dervish English Grammar

1) **Usage:** Present perfect tense is used for those recent past actions which started and finished at some unknown time in the past.

(1) **استعمال:** حال کامله زمانه د هغه نږدې تېر شوي عملونو لپاره استعمالېږي چې په تېر نامعلوم وخت کې شروع او ختم شوي وي .

مثال: ما ډوډۍ خوړلې ده. (وخت نامعلوم دی).
Ex: I have eaten food. (time is unknown).

مثال: محصلينو هندوستان ته سفر کړی دی. (وخت نامعلوم دي).
Ex: The students have traveled to India. (time is unknown).

نوټ:

When present perfect tense is used in this way usually followed by adverbs of time, like: already, recently, yet, so for, several times, before, lately etc...

کله چې حال کامله زمانه په دې طریقه استعمال شي معمولاً د وخت له قیدونو سره یوځای کېږي لکه: مخکې (پخوا)، اخیراً، تر اوسه، تر دې ځایه، څو ځله، مخکې، په دې ورسټیو کې او داسې نور...

already	مخکې (پخوا)	recently	اخیراً، په پای کې، نږدې
yet	تر اوسه	so for	تر دې ځایه
several times	څو ځله	before	مخکې
lately	په دې ورسټیو کې		

مثال: موږ **مخکې** کار ختم کړې دی.
Ex: We have **already** finished the work.

مثال: ما **تراوسه** پاریس ندی لیدلې.
Ex: I have not visited Paris **yet**.

مثال: محمد **څو ځله** کندهار ته تللي دي.
Ex: Mohammad has gone to Kandahar **several times**.

نوټ: ذکر شوي قیدونه ځیني وخت له Have, Has څخه وروسته او ځیني وخت د جملې په اخیر کې راځي.

Dervish English Grammar

2) **Usage:** present perfect tense is used with (Just) to show a recently completed action. (to show immediate past action).

(۲) استعمال: حال کامله زمانه له (Just) سره د یو نږدې تکمیل شوي عمل ښودلو لپاره استعمالېږي. (نږدې تېرشوي عمل ښيي).

Ex: We have **just** finished the lesson.

مثال: موږ لیر شېبه مخکې درس ختم کړ.

Ex: He has **just** arrived from Kandahar.

مثال: هغه لیر شېبه مخکې له کندهاره راوړسېد.

3) **Usage:** Present perfect tense is used with (since) and (For) to show an action which started in the past and continued up to now.

(۳) استعمال: حال کامله زمانه له (since) او (For) سره دهغه عمل ښودلو لپاره استعمالېږي چې په ماضي کې شروع شوي وي او تراوسه پوري ادامه لري.

Ex: The students have continued the lessons **for** ten months.

مثال: زده کوونکو د لسو میاشتو لپاره درسونه ته دوام ورکړي دي.

Ex: Sadat has lived in Kandahar city **since** 2008 AD.

مثال: سعادت د ۲۰۰۸م کال را پدې خوا د کندهار په ښار کې ژوند کړي دي.

نوټ: (For) د وخت موده ښيي او (Since) د وخت اوږدوالي ښيي.

4) **Usage:** Present perfect tense shows an action which happened in the past but the results or effects are still seen in the present time.

(۵) استعمال: حال کامله زمانه هغه عمل ښيي چې په تېر وخت کې واقع شوی وي او نتایج او اثرات یې په حاضر وخت کې لېدل کېږي.

Ex: I have painted my room.

مثال: ما خپل اطاق رنگ کړی دی. (د رنگ اثرات تراوسه لیدل کېږي).

Ex: Ali has cut his finger.

مثال: علي خپله گوته پرې کړې ده. (اوس هم وینه جریان لري).

Dervish English Grammar

نوټ: Note

In present perfect tense the action it is self is very important than of the exact time, but in the simple past tense exact time is important.

په حال کامله زمانه کې پخپله عمل (د عمل سرته رسیدل) له دقیق وخت څخه ډېر مهم دی مگر په ساده تېره زمانه کې دقیق وخت مهم دی.

Ex: I have seen Mustafa today. (at any time today). (نن په کوم وخت کې).

Ex: I saw Mustafa at nine o'clock today. (at an exact time).

مثال: ما نن په نهه بجو مصطفي وليد. (په یو دقیق وخت کې).

Note: Present perfect tense and simple past tense are both used with adverbs of time like: ever, never, always, often, several times etc... but both tenses express the same idea in different periods of times.

حال کامله زمانه او تېره ساده زمانه دواړه د وخت له قیدونو سره استعمالېږي لکه: هر(هرکله)، هېڅکله، همېشه، اکثراً، ، څوځله اوداسي نور... مگر دواړه زماني یوشان مفکوره د وخت په مختلفو دورو کې بیانوي.

Ex:

مثال:

⇒ We lived in Kabul for three years. (past but now).

ما درې کاله په کابل کې ژوند وکړ. (پخوا مگر اوس نه).

⇒ We have lived in Kabul for three years. (past and now).

ما درې کاله په کابل کې ژوند کړی دی. (پخوا او اوس).

Present perfect continuous tense

حال کامله جاري زمانه

Helping verbs of P.P.C tense	د حال کاملې جاري زماني کومکي فعلونه
Have been / Has been	Have been / Has been

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Have /Has + been + V₁- ing + Comp. Ex: I have been studing Pashto. مثال: زه د پښتو په مطالعه مشغول وم.
Question form سوالیه شکل	Have /Has + Sub + been + V₁- ing + Comp? Ex: Have I been studying Pashto? مثال: آیا زه د پښتو په مطالعه مشغول وم؟
Negative form منفي شکل	Sub + Have/Has + Not + been + V₁- ing + Comp . Ex: I have not been studying Pashto. مثال: زه د پښتو په مطالعه مشغول نه وم.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	Have/Has +Sub + Not + been + V₁- ing + Comp -? Ex: Have I not been studying Pashto? مثال: آیا زه د پښتو په مطالعه مشغول نه وم؟ Haven't/Hasn't + Sub + been + V₁- ing + Comp -? Ex: Haven't I been studing Pashto? مثال: آیا زه د پښتو په مطالعه مشغول نه وم؟

1) Usage: Present perfect continuous tense is used for the actions which begin in the past , continued upto now is still continuing (may or may not go the future.

۲) استعمال: حال کامله جاري زمانه د هغو عملونو لپاره استعمالېږي چې په تېر وخت کې شروع شوي وي، تراوسه یې ادامه پیدا کړي (په دې حاضر وخت کې) به هم جریان ولري. (ممکن راتلونکي ته ادامه پیدا کړي یا یې پیدا نکړي).

Dervish English Grammar

Note : Present perfect continuous tense is usually used with (since) and (For) to show the duration of an action.

نوټ: حال کامله جاري زمانه معمولاً له (since) او (For) سره استعمالېږي چې د يو عمل موده ښکاره کوي.

Ex: Karrim has been swimming in the pool **since** four o'clock.

مثال: کریم له څلورویجو راهیسې په حوض کې په لامبو وهلو مشغول وو.

Ex: Jamila has been washing the clothes **for** three hours.

مثال: جمیله د دوو ساعتو لپاره د کالو په پرېمنځلو مشغوله وه.

2) Usage: present perfect continuous tense is also shows the duration of an action which has been going on continually a certain period of time.

۲) استعمال: همدارنگه حال کامله جاري زمانه د هغه عمل موده ښيي چې د وخت په یوه معینه دوره کې په جریان کې وي.

Note: The adverbs like: all day long, all this morning, all week, all night , etc... are used in this usage of present perfect continuous tense.

نوټ: قیدونه لکه : ټوله ورځ، نن ټول سهار، ټوله اوونۍ، ټوله شپه اوداسې نور... د حال کاملې جاري زمانې په دغه استعمال کې پکار وړل کېږي.

Ex: Abdul Hadi has been playing cricket **all this morning**.

مثال: عبدالهادي نن ټول سهار د کرکېټ لوبه کوله.

Ex: Basheer has been watching T.V **all day long**.

مثال: بشیر ټوله ورځ تلویزون کت.

Dervish English Grammar

3) Usage: Present perfect continuous tense is used to show emphasis on duration of an action which has been continually going on.

۳) استعمال: حال کامله جاري زمانه د هغه عمل د مودې د تاكيد لپاره استعمالېږي چې بې ځنډه روان وي.

Ex: Masood has been calling his friend on and on.

مثال: مسعود بې له ځنډه خپل ملگري ته ټيليفون کاوو.

4) Usage: Present perfect continuous tense is used to show an action which has taken a special period of time in the past.

۴) استعمال: حال کامله جاري زمانه د هغه عمل د بيان لپاره استعمالېږي چې د وخت په يوه ټاکلي دوره کې په تېره (زمانه) کې ترسره شوي وي.

Ex: Fatullah has been working in a bank for the last years.

مثال: فتح الله تېر کلونه په بانک کې په کار بوخت وو.

Ex: Asmat has been studying the lesson in Kabul university for last years.

مثال: عصمت تېر کلونه د کابل په پوهنتون کې په درس بوخت وو.

فعلونه Verbs

Verb is a word which shows an action, state, possession, presence or absence.

فعل هغه کلمه ده چې يو عمل، حالت (وضعيت)، ملکيت، موجوديت او نا موجوديت ښکاره کوي.

Ex: Sibghatullah is writing a letter. (action).

مثال: صبغت الله د ليک ليکلو په حال کې دي. (عمل).

Ex: Arghandab is a beautiful place. (state).

مثال: ارغنداب يو ښکلي ځای دی. (حالت).

Ex: Sidiqullah has a car. (possession).

مثال: صديق الله يو موټر لري. (ملکيت).

Ex: There is milk in the glass. (presence).

مثال: په گيلاس کې شېدې دي. (موجوديت).

Ex: Karrim is not here. (absence).

مثال: کریم دلته نشته. (نا موجوديت).

Dervish English Grammar

• Kinds of verb د فعل ډولونه

⇒ Verbs divided into two parts: فعلونه په دوه ډوله وېشل شوي دي

1. Auxiliary (Helping) verbs. کومکي فعلونه.
2. Ordinary (main) verbs. معمولي فعلونه.

2. Auxiliary (Helping) verbs. کومکي فعلونه.

Auxiliary verbs are those which are used with main verbs, to support the meaning of the main verbs and to help main verbs to change their forms.

کومکي فعلونه هغه دي چې له اصلي فعلونو سره استعمالېږي، د اصلي فعلونو مانا حمايه (تقويه) کوي اوله اصلي فعلونو سره کومک کوي چې د هغوي بڼو ته تغير ورکړي.

Or: Auxiliary verbs are those which doesn't have particular meaning and is used for making changes in a sentence.

اویا: کومکي فعلونه هغه دي چې مشخصه مانا نه لري او د یوې جملې د تغير راوستلو لپاره استعمالېږي.

• The auxiliary verbs consist in: کومکي فعلونه عبارت دي له

am	is	was	were	have	has	had	do
does	did	can	could	will	would	shall	should
may	might	ought to	must	need	used to		

• Auxiliary verbs are divided into three parts: کومکي فعلونه په درې برخو وېشل شوي

- 1) Principal auxiliary verbs. اصلي کومکي فعلونه.
- 2) Modal auxiliary verbs. نمونه يي (وجهي) کومکي فعلونه.
- 3) Semi modal auxiliary verbs. نیمه نمونه يي (نیمه وجهي) فعلونه.

Dervish English Grammar

1) Principal auxiliary verbs: اصلي کومکي فعلونه

The Principal auxiliary verbs are those which form the main part of auxiliary verbs.

اصلي کومکي فعلونه هغه دي چې د کومکي فعلونو اساسي برخه تشکیلوي.

Principal auxiliary verbs اصلي کومکي فعلونه						
Is	am	are	was	were	been	being
have	has	had	do	does	did	

Ex: Shabeer **is** a moralist student.

مثال: شبیر یو اخلاقي زده کوونکی دی.

Ex: Khalid **was** a pilot.

مثال: خالد یو پیلوټ و.

Ex: I **am** a teacher.

مثال: زه یو ښوونکی یم.

➤ Parts Principal auxiliary verbs د اصلي کومکي فعلونو برخې

1	2	3
To be verbs	To have verbs	To do verbs

To Be verbs د وجود لرلو فعلونه

(To Be verbs) are used to describe the condition of people, things, places, and ideas.

د وجود لرلو فعلونه هغه فعلونه دي چې د خلکو، شيانو، ځایونو، او نظریو، حالت بیانوي.

- To Be verbs consist in: د وجود لرلو فعلونه عبارت دي له:

To Be verbs د وجود لرلو فعلونه							
Is	Are	Am	Was	Were	Be	Been	Being

Dervish English Grammar

Ex: He **is** a doctor.

مثال: هغه يو ډاکټر دی.

Ex: I **am** a student.

مثال: زه يو زده کوونکی يم.

Ex: He **was** a carpenter.

مثال: هغه يو نجار و.

Ex: They **were** engeeners.

مثال: هغوی انجنيران وو.

د لرلو فعلونه To have verbs

(To have verbs) are those which are used to show possession or ownership in the sentences.

د لرلو فعلونه هغه دي چې په جمله کې د ملکیت يا مالکیت ښودلو لپاره استعمالېږي.

- To have verbs consist in: د لرلو فعلونه عبارت دي له:

د لرلو فعلونه To have verbs		
Have	Has	Had

Ex: You **have** three sons.

مثال: ته درې زامن لري.

Ex: He **has** a bicycle.

مثال: هغه يو بايسکل لري.

Ex: They **had** a lot of books.

مثال: هغوی ډېر کتابونه درلودل.

د سرته رسولو فعلونه To do verbs

(To do verbs) are those which are used to show performing of an action in the sentence .

د (سرتنه رسولو و فعلونه) هغه دي چې په جمله کې د يو عمل (کار) د سرته رسولو لپاره استعمالېږي.

- To do verbs consist in: د سرته رسولو فعلونه عبارت دي له:

د سرته رسولو فعلونه To do verbs		
Do	Does	Did

Dervish English Grammar

Ex: I **do** my homework every day.

مثال: زه هره ورځ خپله کورنۍ دنده سرته رسوم.

Ex: He **does** service every month.

مثال: هغه هره میاشت خپله نوکری سرته رسوي.

Ex: I **did** my homework yesterday.

مثال: ما تېره ورځ خپله کورنۍ دنده سرته ورسوله.

ساده راتلونکې زمانه Simple future tense

Helping <u>v</u> erbs of simple future tense	د ساده راتلونکې زمانې کومکي فعلونه
Will / Shall	Will / Shall

Structure 1: ۱: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Will /Shall +V₁ + Comp. Ex: Khalid will learn Arabic. مثال: خالد به عربي زده کړی.
Question form سوالیه شکل	Will /Shall + Sub + V₁ + Comp? Ex: Will Khalid learn Arabic? مثال: آیا خالد به عربي زده کړي؟
Negative form منفي شکل	Sub + Will /Shall + Not +V₁ + Comp . Ex: Khalid will not learn Arabic. مثال: خالد به عربي زده نکړی.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	Will /Shall +Sub + Not + V₁ + Comp -? Ex: Will Khalid not learn Arabic? مثال: آیا خالد به عربي زده نکړی؟ Won't/Shan't + Sub +V₁ + Comp -? Ex: Won't Khalid learn Arabic? مثال: آیا خالد به عربي زده نکړی؟

Note: (Will not = Won't) and (Shall not = Shon't)

Dervish English Grammar

۲: ساختمان Structure 2:

Affirmative form مثبت شکل	Sub + To be + going to + V ₁ + Comp. Ex: Khalid is going to learn Arabic. مثال: خالد به عربي زده کړی.
Question form سوالیه شکل	To be + Sub + going to + V ₁ + Comp? Ex: Is Khalid going to learn Arabic? مثال: آیا خالد به عربي زده کړی؟
Negative form منفي شکل	Sub + To be + Not + going to + V ₁ + Comp. Ex: Khalid is not going to learn Arabic. مثال: خالد به عربي زده نکړی.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	To be + Not + Sub + going to + V ₁ + Comp -? Ex: Is not Khalid going to learn Arabic? مثال: آیا خالد به عربي زده نکړی؟

نوټ: د (To be going to) فورمول نسبت لومړي فورمول ته ډېر عام دی.

1) Usage: Simple future tense is used to show an action which will take place at some exact time in the future.

۱) استعمال: ساده راتلونکې زمانه د هغه کار د بیان لپاره استعمالېږي چې په راتلونکي کې به رامنځ ته شي.

Diagram:

Note: Some advrbs like: tomorrow , next week , next year , next month etc... are used in this usage of simple future tense.

نوټ: ځينې قيدونه لکه: سبا، راتلونکې اوونۍ، راتلونکي کال، راتلونکې مياشت او داسي نور... د ساده راتلونکې زمانې په دغه استعمال کې پکار وړل کېږي.

Ex: Haneef will go to Ghazni **tomorrow**.

مثال: حنيف به سبا غزني ته ولاړ شي.

Ex: I is going to meet him **next week**.

مثال: زه به راتلونکي اوونۍ له هغه سره ملاقات وکړم.

Dervish English Grammar

2) Usage: Simple future tense is used to talk about things which we can not control; it expresses genral facts in the future.

(۲) استعمال: راتلونکې ساده زمانه د هغو شيانو په باره کې خبرې کوي چې زموږ په اختيار کې نه وي (يعنې) هغه حقيقتونه چې په راتلونکي کې واقع کېږي.

Ex: Ahmad will go to in a week.

مثال: احمد به په يوه اونۍ کې ولاړ شي.

Ex: We will know the exam results in April

مثال: موږ ته به د امتحان نتېجې په اپريل کې معلومې شي.

3) Usage: Simple future tense is used in the sentences which contain conditional clauses.

(۳) استعمال: ساده راتلونکې زمانه په هغو جملو کې استعمالېږي چې شرطي قضيې په کې موجودې وي.

Ex: He will discuss with his father if he gets time.

مثال: که چېرې هغه وخت پيدا کړي له خپل پلار سره به خبرې وکړي.

Ex: I will go to Kandahar if I buy a car.

مثال: که چېرې زه موټر واخلم کندهار ته به ولاړ شم.

4) Usage: Simple future tense is also used to express condition or hesitation.

(۴) استعمال: همدارنگه ساده راتلونکې زمانه د شرط او يا شک او نه منلو د بيان لپاره استعمالېږي.

Ex: What will I do? at this time next year, I really surprised.

مثال: په رښتيا حيرانېږم چې راتلونکي کال، به زه په دې وخت کې څه کار وکړم؟

Future continuous tense

راتلونکې جاري زمانه

Helping verbs of F. C tense	د راتلونکې جاري زمانې کومکي فعلونه
Will be / Shall be	Will be / Shall be

Structure 1: ساختمان ۱

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Will be /Shall be + V ₁ - ing + Comp. مثال: هغه به اوس د لوبې په حال کې وي. Ex: He will be playing now .
Question form سوالیه شکل	Will /Shall + Sub + be + V ₁ - ing + Comp? مثال: آیا هغه به اوس د لوبې په حال کې وي؟ Ex: Will he be playing now?
Negative form منفي شکل	Sub + Will /Shall + Not + be + V ₁ - ing + Comp . مثال: هغه به اوس د لوبې په حال کې نه وي. Ex: He will not be playing now.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	Will /Shall +Sub + Not + be + V ₁ - ing + Comp -? مثال: آیا هغه به اوس د لوبې په حال کې نه وي؟ Ex: Will he not be playing now? Won't/Shon't + Sub + be + V ₁ - ing + Comp -? مثال: آیا هغه به اوس د لوبې په حال کې نه وي؟ Ex: Won't he be playing now?

Structure 2: ساختمان ۲

Affirmative form مثبت شکل	Sub + To be + going to + be + V ₁ - ing + Comp. مثال: هغه به اوس د لوبې په حال کې وي. Ex: He is going to be playing now.
Question form سوالیه شکل	To be + Sub + going to + be + V ₁ - ing + Comp? مثال: آیا هغه به اوس د لوبې په حال کې وي؟ Ex: Is he going to be playing now?
Negative form منفي شکل	Sub + To be + Not + going to + be + V ₁ - ing + Comp . مثال: هغه به اوس د لوبې په حال کې نه وي. Ex: He is not going to be playing now.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	To be + Not + Sub + going to + be + V ₁ - ing + Comp -? مثال: آیا هغه به اوس د لوبې په حال کې نه وي؟ Ex: Is not I going to be playing now?

Dervish English Grammar

1) Usage : Future continuous tense is used to express the duration of an action which will be in progress at some exact time in the future.

(۱) استعمال: راتلونکې جاري زمانه د هغه عمل د بیان لپاره استعمالېږي چې په راتلونکې کې به په یو ټاکلي وخت کې د جریان په حالت کې وي.

Ex: Shabeer will be cleaning the room tomorrow. مثال: شېبر به سبا د کوټې په پاکولو مشغول وي.

Ex: Bilal will be fixing the picture on the wall.

مثال: بلال به په دېوال باندې د تصویر په ټکوهلو مشغول وي.

2) Usage: Future continuous tense is also used to show the duration of two actions that will be simultaneously going on.

(۲) استعمال: همدارنګه راتلونکې جاري زمانه د دوو عملونو د مودې د ښودلو لپاره استعمالېږي چې همزمان (په یو وخت کې) د جریان په حالت کې وي.

Ex: We will be doing our homework, while they will be working in the garden.

مثال: کله چې به هغوی په باغ کې په کار بوخت وي، زه به د کورنۍ کار په ترسره کولو بوخت یم.

3) Usage: future continuous tense is used to show an action which will be continuing in an exact course of time in the future.

(۲) استعمال: راتلونکې جاري زمانه د هغه عمل د بیان لپاره استعمالېږي چې د وخت په یوه ځانګړې موده کې به په راتلونکې کې د جریان په حالت کې وي.

Ex: He will be getting ready for the exam all next week.

مثال: هغه به ټوله راتلونکې اونۍ د امتحان لپاره ځان چمتو کوي.

Ex: Our classmates will be exercising for the races all next month.

مثال: زموږ ټولګیوال به ټوله راتلونکې میاشت د مسابقې لپاره ځان چمتو کوي.

Ex: Amin will be typing the letters all afternoon .

مثال: امین به ټول ماسپښین په خط لیکلو بوخت وي.

Dervish English Grammar

4) Usage: The future continuous tense can be also used in the conditional sentences.

۴) استعمال: همدارنگه راتلونکې جارې زمانه کولای شي په شرطیه جملو کې استعمال شي.

Ex: I am going to be meeting him at 5:00 PM if I do not face any problem.

مثال: که له مشکل سره مخامخ نشم د مازدیگر په ۵:۰۰ بجې به له هغه سره په مجلس مشغول یم.

2. Modal auxiliary verbs نمونه يي (وجهې) کومکي فعلونه

The modal auxiliary verbs are those which don't have any final (s) or (es) at the third singular person, they don't have any past participle and infinitive form therefore can't be used in the continuous form.

نمونه يي کومکي فعلونه هغه دي چې د درېيم شخص لپاره (s) اويا (es) نه غواړي دغه فعلونه درېيم حالت نه لري او همدارنگه د مصدر شکل هم نه لري له دې کبله يې په جارې شکل نشو استعمالولاي.

- The modal auxiliary verbs are consist in: نمونه يي کومکي فعلونه عبارت دي له:

The modal auxiliary verbs نمونه يي کومکي فعلونه				
Can	Could	Shall	Should	Will
Would	May	Might	Must	Ought to

Dervish English Grammar

➤ **Can: کول، توانېدل**

“Can” is modal auxiliary verb which shows ability.

“Can” یو نمونه یې کومکي فعل دي چې توانايي ښکاره کوي.

■ Formula of “Can”: د “Can” فورمول:

Subject + Can + V ₁ + Object / Complement.	ساده حالت (+).
Najeeb <u>can</u> speak Pashto.	نجیب په پښتو خبري کولای شي.
Can + Subject + V ₁ + Object / Complement?	سوالیه حالت (?)
<u>Can</u> Najeeb speak Pashto?	آیا نجیب په پښتو خبري کولای شي؟
Subject + Can + not / Can't + V ₁ + Object / Complement.	منفي حالت (-).
Najeeb <u>can not</u> / <u>can't</u> speak Pashto.	نجیب په پښتو خبري نشي کولای.
Can + Subject + not + V ₁ + Object / Complement -?	منفي سوالیه شکل (?/-)
<u>Can</u> Najeeb not speak Pashto-?	آیا نجیب په پښتو خبري نشي کولای؟
Can't + Subject + V ₁ + Object / Complement -?	منفي سوالیه حالت (?/-)
<u>Can't</u> Najeeb speak Pashto -?	آیا نجیب په پښتو خبري نشي کولای؟

● **Complement (تکمیل کوونکی)**

Complement is a word or a group of words which completes the meaning of a sentences after verb.

تکمیل کوونکی یوه کلمه او یا ګروپ د کلمو څخه عبارت دی چې د فعل څخه وروسته د جملې مانا تکمیلوي.

Ex: I saw Aziz . مثال: ما عزیز ولید.

Ex: Salim seems happy. مثال: سلیم خوشحاله معلومېږي.

Note: Complement can be a noun, adjective, pronoun or a number.

نوټ: تکمیل کوونکی کېدای شي یو اسم، صفت، ضمیر او یا یو عدد وي.

نوټ: Note

■ [(Be) able to] کول، توانايي لرل، توانېدل

[(Be) able to] is possible to use instead of (Can), but (Can) is more usual.

“(Be) able to” ممکن د (Can) په ځای استعمال شي، مگر (Can) ډېر معمول دي.

Ex: I am **able to** speak Arabic.

مثال: زه د عربي په خبري کولو قادر یم.

- “Can” has only two forms, “Can” is in the (present) and “Could” is used in the (Past) So sometimes it is necessary to use **(be) able to**.

“Can” یوازې دوه حالت لري “Can” په ساده حالت کې استعمالېږي او “Could” یې په ماضي کې استعمالېږي نو په دې خاطر ځینې وخت ضرورت دي چې (Be) able to استعمال شي.

Ex: I will **be able to** win this match easily.

مثال: زه به توانايي ولرم چې دغه مسابقه په اسانۍ سره وگټم.

Ex: I was **able to** swim.

مثال: ما کولای شوی “چې” لامبو و وهم.

➤ “ Could”: کول، توانېدل

“ Could” is a modal auxiliary verb which is used in the past form of can but it is used in the present, past and future tenses.

“ Could” یو نمونه یې کومکي فعل دی چې د (Can) په ماضي شکل استعمالېږي. (تېره توانايي نښي)، مگر په حال، ماضي او راتلونکي زمانو کې هم استعمالېږي.

Dervish English Grammar

د "Could" فورمول

■ Formula of "Could"

Subject + Could + V ₁ + Object / Complement. (+)	ساده حالت
He <u>could</u> teach English.	هغه کولای شوای انگلیسي تدریس کړي.
Could + Subject + V ₁ + Object / Complement? (?)	سوالیه حالت
<u>Could</u> he teach English?	آیا هغه کولای شوای انگلیسي تدریس کړي؟
Subject + Could + not +V ₁ + Object / Complement. (-)	منفي حالت
He <u>could</u> not teach English.	هغه نشوای کولای انگلیسي تدریس کړي.
Could + Subject + not + V ₁ + Object/ Complement -? (?/-)	منفي سوالیه حالت
<u>Could</u> he not teach English-?	هغه نشوای کولای انگلیسي تدریس کړي-؟
Couldn't + Subject +V ₁ + Object/ Complement -? (?/-)	منفي سوالیه حالت
<u>Couldn't</u> he teach English -/?	آیا هغه نشوای کولای انگلیسي تدریس کړي-/?

نوټ: Note

The verb "could" is may sometimes show a present probability.

د "could" فعل ځینې وخت کولای شي یو احتمالي عمل په حال زمانه کې بیان کړي.

Ex: If I participate in the class every day, I could succeed in the exam.

مثال: که چېرې په ټولګې کې هره ورځ شرکت وکړم، احتمالاً په امتحان کې کامیابم.

➤ "May": احتمالاً، شاید، امکان لرل

"May" shows a present probability. یو حاضر احتمال ښکاره کوی.

Ex: If you open windo , you may catch cold.

مثال: که چېرې تاسې کړکۍ خلاصه کړئ، امکان لري یخني مو وشي.

- When "May" is placed at the beginning of the sentence show permission and request.

کله چې "May" د جملې په سر کې راشي نو اجازه او غوښتنه بیانوي.

Dervish English Grammar

- Ex: May I come in? (permission) مثال: آیا داخل ته درتلاي شم؟ (اجازه).
- Ex: May Allah he succeed! (request). مثال: خدای (ع) دي هغه کامیاب کړي! (غوښتنه).
- Ex: May Allah save his evil eyes! (request). مثال: خدای (ع) دې هغه له بدو سترگو وساتي! (غوښتنه).
- Ex: May I have a glass of water. (request). مثال: امکان لري یو گیلایس اوبه راکړي. (غوښتنه).

Note: نوټ

In some sentences "God" comes with "May" and in some doesn't come.

په ځینو جملو کې "God" له "May" سره راځي او په ځینو کې نه راځي.

Formula of "may"**د "may" فورمول**

Subject + may + V ₁ + Object / Complement. (+)	ساده حالت
He <u>may</u> go to home.	هغه امکان لري کور ته تللی وي.
May + Subject + V ₁ + Object/Complement? (?)	سوالیه حالت
<u>May</u> he go to home?	آیا امکان لري هغه کورته تللی وي؟
Subject + may + not + V ₁ + Object/Complement. (-)	منفي حالت
He <u>may</u> not go to home.	هغه امکان لري کورته نه وي تللی.
May + Subject + not + V ₁ + Object/Complement -? (?/-)	منفي سوالیه حالت
<u>May</u> he not go to home -?	آیا هغه امکان لري کور ته نه وي تللی -؟
Mayn't + Subject + V ₁ + Object/Complement -? (?/-)	منفي سوالیه حالت
Mayn't he go to home -?	آیا هغه امکان لري کور ته نه وي تللي-؟

Dervish English Grammar

➤ “Might”: امکان لرل، شاید، احتمالاً

“Might” is used in the past form of (may) and in the indirect speech.

“Might” د (may) په تېر(ماضي) شکل کې او په غیر مستقیم کلام کې استعمالېږي.

Ex: It **might** rain in Kabul.

مثال: په کابل کې شاید باران شوی وي.

Ex: He **might** have gone.

مثال: هغه شاید تللی وي.

Subject + might + V ₁ + Object / Complement.	(+)	ساده حالت
Ali might go to Ghazni.		علي شاید غزني ته تللی وي.
Might + Subject + V ₁ + Object / Complement?	(?)	سوالیه حالت
Might Ali go to Ghazni?		آيا علي شاید غزني ته تللی وي؟
Subject + might + not + V ₁ + Object / Complement.	(-)	منفي حالت
Ali might not go to Ghazni.		علي شاید غزني ته نه وی تللی.
Might + Subject + not + V ₁ + Object / Complement -?	(?/-)	منفي سوالیه حالت
Might Ali not go to Ghazni -?		آيا علي شاید غزني ته نه وی تللی -؟
Mightn't + Subject + V ₁ + Object / Complement -?	(?/-)	منفي سوالیه حالت
Mightn't Ali go to Ghazni -?		آيا علي شاید غزني ته نه وی تللی -؟

● Formula of “might”

د “might” فورمول

➤ “Must”: (حتماً) باید

“Must” is a modal auxiliary verb which shows strongest command or obligation.

“Must” یو نمونه یې کومکي فعل دي چې ډېر قوي امر او یا مجبوریت ښکاره کوي.

Ex: We **must** help the poor.

مثال: موږ باید له فقيرانو سره مرسته وکړو.

Ex: Every Muslim **must** pray five time in a day

مثال: هر مسلمان باید په ورځ کې پنځه وخته لمونځ وکړي.

Dervish English Grammar

- “Must” is also used to express a necessity.

“Must” د ضرورت بیانولو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: He **must** work hard for promotion.

مثال: هغه باید د پرمختګ لپاره زیار وکړي.

- “Must” is also used to express a fixed or strong determination.

“Must” د ټاکل شوي قوي تصمیم یا ارادي د څرګندولو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: We **must** finish the work to day.

مثال: موږ باید نن ورځ کار ختم کړو.

- “Must” is also used to express a probability.

“Must” د قوي احتمال لپاره هم استعمالېږي.

Ex: I think, she **must** be sick.

مثال: زه فکر کوم هغه به (حتماً) ناروغ وي.

- **Formula of “must”**

د “must” فورمول

Subject + must + V ₁ + Object / Complement. (+)	ساده حالت
He must go to school.	هغه باید ښوونځي ته ولاړ شي.
Must + Subject + V ₁ + Object / Complement? (?)	سوالیه حالت
Must he go to school?	آیا هغه باید ښوونځي ته ولاړ شي؟
Subject + must + not +V ₁ + Object/ Complement. (-)	منفي حالت
He must not go to school.	هغه باید ښوونځي ته ولاړ نه شي.
Must+Subject+not+V ₁ +Object /Complement -? (?/-)	منفي سوالیه حالت
Must he not go to school -?	آیا هغه باید ښوونځي ته ولاړ نشي -؟
Mustn't + Subject + V ₁ + Object/ Complement -? (?/-)	منفي سوالیه حالت
Mustn't he go to school -?	آیا هغه باید ښوونځي ته ولاړ نشي -؟

Note: “Mustn’t” is the contracted form of “Must not” the first “t” is silent, which is pronounced “Mussant”.

نوټ: “Mustn’t” د “Must not” اختصاري شکل دی، لومړنۍ “t” بې غږه ده، چې “Mussant” تلفظ کېږي.

Dervish English Grammar

نوټ ۲: په ماضي کي د "Must" په ځاي له "Had to" څخه کار اخېستل کېږي.

نوټ ۳: "Must" اکثره هغه وخت استعمالېږي چې اجبار يا هدايت زموږ (متکلم) له خوا وي مگر "Has to" هغه وخت استعمالېږي چې اجبار يا هدايت د خارجي عواملو له طرفه وي.

Ex: He **had to** go to the bazaar.

مثال: هغه بايد بازار ته تللی وای.

➤ **"Have to", "Has to": بايد**

You	}	Have to
We		
They		

Ex: We **have to** study for exam.

مثال: موږ بايد د امتحان لپاره مطالعه وکړو.

He	}	Has to
She		
It		

Ex: He **has to** work in this company.

مثال: هغه بايد په دغه کمپنۍ کې کار وکړي.

➤ **"Shall" / "Will": به**

"Shall" and "will" are modal auxiliary verbs which are used in the future tenses.

"Shall" او "will" نمونه يي کومکي فعلونه دي چې په راتلونکو زمانو کې استعمالېږي.

Ex: I **shall** call him tomorrow.

مثال: زه به سبا هغه ته زنگ ووهم.

Ex: He **will** play cricket.

مثال: هغه به د کرکيټ لوبه وکړي.

Dervish English Grammar

- “Will” and “Shall” are used in the future tenses as helping verbs.

“will” is usually used with the pronouns (he, she, they, it, you, and singular or plural names). “shall” is usually used with “I” and “we”.

“Will” او “Shall” د کومکي فعلونو په حیث په راتلونکو زمانو کې استعمالېږي.
 “Will” معمولاً د (he, she, they, it, you) فعلونو او مفرد یا جمع اسمونو سره استعمالېږي. “shall” معمولاً له “I” او “we” سره استعمالېږي.

Ex: She will help his. مثال: هغه (مونث) به له هغه سره مرسته وکړي.

Ex: They will come tomorrow. مثال: هغوی به سبا ورځ راشي.

Ex: I shall play tomorrow. مثال: زه به سبا لوبه وکړم.

Note : “Will” is more common but in interrogative sentences with “I” and “we”

“Shall” is used.

نوټ: “Will” ډېر معمول دی مگر په سوالیه جملو کې له “I” او “we” سره “Shall” استعمالېږي.

Ex: Will / Shall we help them today? مثال: آیا موږ به نن له دوی سره کومک وکړو؟

Ex: Shall we meet them? مثال: آیا موږ به نن له دوی سره ملاقات وکړو؟

➤ “Should”: به، باید، بنیایي

1. “Should” is used in the past form of “Shall”.

“Should” د “Shall” په ماضي شکل استعمالېږي.

Ex: I should clean my room. مثال: زه باید خپله کوټه پاکه کړم.

Ex: Should he swim in this river? مثال: آیا هغه باید په نهر کې لامبو ووهي؟

2. “Should” is also used to express an obligation or duty.

“Should” د مجبوريټ یا مسؤلیت څرگندولو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: He should studied his lesson. مثال: هغه باید خپل درسونه مطالعه کړي.

Dervish English Grammar

3. "Should" is also used to express a probability.

"Should" د يو احتمال بيانولو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: He **should** be in the class room now

مثال: هغه به اوس په ټولگي کې وي.

➤ "Would": بنیایي، باید، به

1. "Would" is used in the past form of "will" it can be used in the present, past and future.

"Would" د "will" په ماضي شکل استعمالېږي هغه کېدای شي په حال، ماضي، او په راتلونکي کې کې استعمال شي.

Formula of "Would".

د "Would" فورمول

Subject + would + V ₁ + Object/Complement. (+)	ساده حالت
You <u>would</u> learn English.	تاسي به انگلیسي زده کوله.
Would + Subject + V ₁ + Object/ Complement? (?)	سوالیه حالت
<u>Would</u> You learn English?	آیا تاسي به انگلیسي زده کوله؟
Subject + would + not +V ₁ + Object /Complement. (-)	منفي حالت
You <u>would</u> not learn English.	تاسي به انگلیسي نه زده کوله.
Would + Subject + not + V ₁ + Object/Complement -?	منفی سوالیه حالت (?/-)
<u>Would</u> you not learn English - ?	آیا تاسي به انگلیسي نه زده کوله - ؟
Wouldn't + Subject + V ₁ + Object/Complement -?	منفی سوالیه حالت (?/-)
<u>Wouldn't</u> you learn English-?	آیا تاسي به انگلیسي نه زده کوله -؟

Ex: I **would** pass the exam, If I studied hard. مثال: زه کامیابم که چېری ما پراخه مطالعه کړي وای.

Dervish English Grammar

- “**Would**” is usually combined with words (please) and (mind) to express a polite request.

“**Would**” معمولاً د (please) او (mind) له کلمو سره ترکیب کېږي مآدبانه غوښتنه بیانوي.

Ex: **Would** you please close the door ?

مثال: آیا مهرباني به وکړئ دروازه بنده کړئ؟

Ex: **Would** you mind telling me the fact?

مثال: آیا مهرباني به وکړئ چې حقیقت راته و وایاست؟

Ex: **Would** you mind ringing me?

مثال: آیا مهرباني به وکړئ ماته یو زنگ ووهئ؟

نوټ: Note

(Please) is used with simple form of the verb but (mind) is used with (ing) form of the verb.

(Please) د فعل له ساده شکل سره استعمالېږي مگر (mind) د فعل له (ing) شکل سره شکل سره استعمالېږي.

- [**Would + like**] is used to express a wish.

[**Would + like**] د هیلې (ارزو) د څرگندولو لپاره استعمالېږي.

Ex: I would like to see you after.

مثال: زه غواړم وروسته له تا سره و وینم.

- [**Wish + like**] is used to express wish desire.

[**Wish + like**] د ارمان (افسوس) د څرگندولو لپاره استعمالېږي.

Ex: I wish! I would pass the exam.

مثال: کاشکي! زه په امتحان کې کامیاب شوی وای.

Ex: He wishes! He would visit Kandahar.

مثال: کاشکي! هغه دوباره کندهار ته تللی وای.

Dervish English Grammar

➤ **“Ought to”:** باید

“Ought to” indicates a command or instruction.

“Ought to” امر یا هدایت خرگندوی.

Ex: I **ought to** tell him the fact.

مثال: زه باید هغه ته حقیقت ووايم.

Formula of **“Ought to”**

د **“Ought to”** فورمول

Subject + Ought to + V ₁ + Object / Complement. (+)	ساده حالت
You ought to learn English!	تاسي باید انگلیسي زده کړئ!
Ought + Subject + to + V ₁ + Object / Complement? (?)	سوالیه حالت
Ought You to learn English?	آیا تاسي باید انگلیسي زده کړئ؟
Subject + Ought + not + to + V ₁ + Object/ Complement. (-)	منفي حال (-)
ou ought not to learn English!	تاسي باید انگلیسي زده نه کړئ!
Ought + Subject + not + to + V ₁ + Object/Complement -?	منفي سوالیه حالت (?/-)
Ought you not to learn English ?	آیا ته باید انگلیسي زده نه کړئ؟
Oughtn't + Subject + V ₁ + Object/ Complement -?	منفی سوالیه حالت (?/-)
Oughtn't you learn English?	آیا ته باید انگلیسي زده نه کړئ؟

■ “Ought to” express a weak necessity.

“Ought to” یو ضعیف ضرورت خرگندوی.

Ex: You **ought to** buy a car!

مثال: ته باید یو موټر واخلي!

Ex: Students **ought to** have a pen and notebook.

مثال: زده کوونکي باید قلم او کتابچه ولري.

Ex: He **ought not to** neglect in his duties.

مثال: هغه باید په خپلو وظایفو کې غفلت ونکړي.

Note: “Should” is more commonly than “Ought to”.

“Should” له “Ought to” څخه ډېر معمول دی. (“Should” ډېر استعمالېږي).

Dervish English Grammar

Semi modal auxiliary verbs

نیمه نمونه یی کومکي فعلونه

There are three semi modal auxiliary verbs in English language which consist in: Need, Dare and Used to.

په انگلیسي ژبه کې درې نیمه نمونه یی کومکي فعلونه دي چې عبارت دي له: Dare, Need Used to څخه.

نیمه نمونه یی کومکي فعلونه Semi modal auxiliary verbs		
Need	Dare	Used to

➤ “Need”: ضرورت لرل، احتیاج لرل، احتیاج

“Need” is used to show a necessity it sometimes works as a ordinary verb, sometimes as a modal auxiliary verb and sometimes a noun.

په “Need” د ضرورت او حاجت د څرگندولو لپاره استعمالېږي هغه ځیني وخت د اصلي فعل په حیث، ځیني وخت د نمونه یی کومکي فعل په حیث او ځیني وخت د یو اسم په حیث کار کوي.

Ex: He **need** not go there. (auxiliary). مثال: ضرورت نشته چې هغه هلته ولاړ شي. (کومکي).

Ex: I **need** a pen. (ordinary). مثال: زه یوه قلم ته ضرورت لرم. (اصلي).

Ex: He is **need** of money. (noun). مثال: هغه د پیسو محتاج دی. (اسم).

نوټ: کله چې د “Need” فعل په جمله کې یوازې اویا له مصدر سره یوځای استعمال شي اصلي فعل دي او کله چې په سوالیه یا منفي شکل استعمال شي بیا کومکي فعل دی او که ځیني وخت په مثبت جمله کې له بل فعل سره راشي نو د اسم په حیث کار کوي.

Ex: I **need** a pen to write. (ordinary). مثال: زه د لیکلو لپاره یو قلم ته ضرورت لرم. (اصلي).

Ex: **Need** he come? (auxiliary). مثال: آیا د هغه راتگ ضروری دی؟ (کومکي).

Ex: She is **need** of dress. (noun). مثال: هغه د لباس محتاج ده. (اسم).

Dervish English Grammar

➤ “Dare”: جرئت لرل

“Dare” is used to show courage and bravery.

“Dare” د جرئت او زړورتيا د څرگندولو لپاره استعمالېږي.

■ “Dare” is also used as ordinary and auxiliary verbs.

“Dare” د اصلي او کومکي فعلونو په حيث هم استعمالېږي.

Ex: I **dare** till him the matter. (auxiliary).

مثال: زه په جرئت سره هغه ته موضوع وایم. (کومکي).

Ex: He **dare not** / **daren't** come in front of us. (auxiliary).

مثال: هغه جرئت نه لري (چې) زموږ مخته راشي. (کومکي).

Ex: She did not **dare** to talk me. (ordinary).

مثال: هغې جرئت ونه کړ (چې) له ما سره خبرې وکړي. (اصلي).

➤ “Used to”: پخوا، سابق

A) When (used to) is followed by the simple form of the verb, means (before) and (ago).

کله چې (used to) د فعل له ساده شکل سره استعمال شي د (مخکي) او (پخوا) مانا ورکوي.

Ex: Amran **used to** work in a bank.

مثال: عمران پخوا په یوه بانک کې کار کاوو.

B) When (used to) used with (to be) verbs followed by the (ing) form means **habit**.

کله چې (used to) د (to be) فعلونو له (ing) شکل سره استعمال شي، د عادت معنا ورکوي.

Ex: I am **used to** living in Kabul.

مثال: زه په کابل کې له ژوند کولو سره عادت یم.

Ex: He was **used to** playing cricket.

مثال: هغه د کرکیت له لوبې سره عادت وو.

Dervish English Grammar

C) { **Get + used to** } is also used to show habit.

{ **Get + used to** } همدارنگه د عادت د څرگندولو لپاره استعمالېږي.

Ex: You will soon get used to living in the city.

مثال: ته به ژر په ښار کې د ژوند کولو سره عادت شي.

اسم Noun

Noun is a word, which is used to name person, place, animal, and thing

اسم، هغه کلمه ده چې د شخص، مکان، حیوان او د شي نومولو لپاره استعمالېږي.

Ex: Obaid, Logar, Cow, Glass etc...

مثال: عبید، لوگر، غوا، گیلانس اونور...

- **Nouns according to physical existence touchable and seen are divided into two parts:**

- **اسمونه د فزیکي وجود د لمس د قابلیت او د لېدو په مطابق په دوو برخو وېشل شوي دي:**

- 1) **Concrete Nouns.** د ذات اسمونه
- 2) **Abstract Nouns.** د مانا اسمونه

1) Concrete Nouns: د ذات اسمونه

Concrete noun is a noun which has foreign or physical existence and we can usually touch it.

د ذات اسم هغه اسم دي چې خارجي يا فزیکي وجود ولري او مور هغه معمولاً لمس کولای شو.

Ex: Stone, earth, house, door etc...

مثال: ډبره، ځمکه، کور، دروازه اوداسي نور...

Dervish English Grammar

- Concrete nouns are divided into five parts:

د ذات اسمونه په پنځو برخو وېشل شوي دي:

1. Proper noun خاص اسم
2. Common noun عام اسم
3. Collective noun د جمع اسم
4. Material noun د جنس اسم
5. Compound noun مرکب اسم

1. Proper Noun خاص اسم

Proper noun is the name of some proper person or place.

خاص اسم د خاص شخص یا ځای نوم دی. (په خاص شخص یا خاص ځای باندې دلالت کوي).

Ex: Afghanistan, Kandahar, Ghazi M. Jan Khan, Mirwis Nika etc...

مثال: افغانستان، کندهار، غازی محمد جان خان، میرویس نیکه اوداسي نور...

2. Common Noun عام اسم

Common noun is a name given in common to every person or thing in the same class or kind.

عام اسم هغه اسم دی چې هر شخص یا شي ته پخپله نوع یا ټولگي کې عام وي. (چې په همجنس شخص یا شي باندې دلالت کوي).

Ex: Child, school, class, book etc...

مثال: ماشوم، ښوونځی، ټولگی، کتاب اونور...

3. Collective Noun د جمع اسم

Collective noun is the name of a collection of persons, things or animals.

د جمع اسم د اشخاصو، شیانو یا حیواناتو د ډلې په نوم (دلالت) کوي.

Ex: Family, tribe, nation etc...

مثال: کورنۍ، قبيله، ملت او داسی نور...

Dervish English Grammar

4. Material Noun د جنس اسم

Material noun is a noun which shows what substance is a noun made of.

د جنس اسم هغه اسم دی چې دا ښکاره کوي چې یو اسم له څه شي څخه جوړ شوی دي.

Ex: Wood, Milke, Gold, water etc...

مثال: لرگی، شیدې، سره زر، اوبه اونور...

Note: نوټ

By adding article (the) before material nouns, they are turned to common nouns.

د جنس د اسم څخه د مخه د (the) د تعريف توری په زیاتولو سره هغوی په عام اسمونو بدلیږي.

Ex: We are need of food. (material noun).

مثال: مور د غذا اړتیا لرو. (د جنس نوم).

Ex: The food of our country is delicious. (common noun).

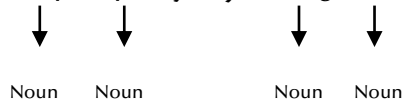
مثال: زموږ د هېواد غذا خوندوره ده. (عام اسم).

5. Compound Noun مرکب اسم

Compound noun is a noun which is formed by the combination of two or more than two nouns.

مرکب اسم هغه اسم دی چې له دوو یا له دوو څخه له زیاتو اسمونو څخه جوړ شوی وي.

Ex: Shopkeeper (دوکاندار), DrugStore (درملتون), etc... اونور...

Dervish English Grammar

☞ Compound Nouns are divided in to three parts:

مرکب اسمونه په دریو برخو وېشل شوي دي:

a) Simple Compound Noun ساده مرکب اسم

Simple compound noun is a noun which is written as one word.

ساده مرکب اسم هغه اسم دی چې د یوې کلمې په څېر لیکل کېږي.

Ex: Shortcut.

b) Open Compound Noun خلاص مرکب اسم

Open compound noun is a noun which is written as two words.

خلاص مرکب اسم هغه اسم دی چې د دوو کلمو په څېر لیکل کېږي.

Ex: Book keeper, House work etc...

c) Hyphenated Compound Noun فاصله لرونکی مرکب اسم

Hyphenated Compound noun is a noun which is separated by hyphen.

فاصله لرونکی مرکب اسم هغه اسم دی چې د فاصلې په واسطه جلا شوی وي.

Ex: Father – in – law, Commander – in – chief.

2) Abstract Noun د مانا اسم

Abstract noun is the noun which doesn't have any foreign or physical existence and can not be touchable.

د مانا اسم هغه اسم دی چې خارجي یا فزیکي وجود ونلري او د لمس قابلیت هم نلري.

Ex: Bravery, Darkness, Knowledge etc...

مثال: زړه ورتوب، تاریکې، پوهه او داسې نور...

Dervish English Grammar

نوټ: Note:

- Abstract nouns are formed as follow:

د مانا اسمونه په لاندې ډول تشکیلېږي:

❖ From Adjectives

له صفتونو څخه

Ex: Kind – Kindness.

مثال: مهربان – مهرباني.

Ex: Brave – Bravery.

مثال: زړه وړ – زړه وړتوب.

❖ From verbs

له فعلونو څخه

Ex: Obey – Obedience.

مثال: قېلول – قېلوه نه.

Ex: Grow – Growth.

مثال: لوی کېدل – لوی کېدنه.

❖ From common nouns

له عام اسمونو څخه

Ex: Child – Childhood.

مثال: ماشوم – ماشوم توب.

Note: The names arts and sciences are also abstract nouns.

نوټ: د هنرونو او علومو نومونه هم د مانا اسمونه دي.

Ex: Math, Chemistry, Grammar etc...

مثال: رياضي، کيميا، گرامر اونور...

نوټ: د دې ذکر شوو نومونو برسېره کولای شو اسمونه د شمېرلو او نه شمېرلو له مخې هم طبقه بندي کړو.

Dervish English Grammar

⇒ Countable nouns شمېرل کېدونکي اسمونه

Countable nouns are those nouns that can be counted.

شمېرل کېدونکي اسمونه هغه اسمونه دي چې شمېرل کېدای شي. (د شمېرولو وړ وي).

Ex: Apple, cup, human etc...

مثال: منيه، پيال، انسان او نور...

Note: نوټ

1) We can use the indefinite article (a/an) with countable nouns.

موږ کولای شو د شمېرل کېدونکي اسمونو سره نامعين د تعريف توري (a/an) استعمال کړو.

En: A cow is an animal.

مثال: غوا يو حيوان ده.

2) When a countable noun is singular, we use a word like (a/an, the, this, my) with it.

کله چې يو شمېرل کېدونکی اسم مفرد وي، موږ د (a/an, the, this, my) کليمې له هغوی سره استعمالوو.

Ex: I need a pen.

مثال: زه يوه قلم ته ضرورت لرم.

3) When a countable noun is plural, we can use it alone.

کله چې يو شمېرل کېدونکي اسم جمع وي، موږ کولای شو هغه يوازي استعمال کړو.

Ex: I like apples.

مثال: زه مني خوښوم.

4) We can use (Some) and (any) with countable nouns.

کولای شو چې د شمېرل کېدونکو اسمونو سره (Some) او (any) استعمال کړو.

Dervish English Grammar

Ex: I have got some dollars. مثال: زه يو اندازه ډالران لرم.

Ex: Have you got any books? مثال: آیا ته يوه اندازه کتابونه لري؟

5) We can use (a few) and (many) with countable nouns.

کولای شو د شمېرل کېدونکي اسمونو سره د (many) او (a few) کلیمې استعمال کړو.

Ex: I have got a few afghanis. مثال: زه يو څو افغانی لرم.

Ex: I haven't many pens. مثال: زه ډېر قلمونه نه لرم.

⇒ Uncountable nouns (Mass nouns) نه شمېرل کېدونکی اسم

Uncountable nouns are those nouns that can't be counted.

نه شمېرل کېدونکي اسمونه هغه اسمونه دي چې شمېرل کېدای نشي.

Ex: water, sugar, gas etc... مثال: اوبه، بوره، گاز او نور...

نوټ: د نه شمېرل کېدونکي اسمونو لپاره يوه ځانگړې قاعده وجود لري چې د هغه په واسطه موږ د هغه مقدار بڼيو چې (Quantity+noun) ورته ويل کېږي؛ په دې مانا چې د اسم مخکي د هغه مقدار ذکر کېږي.

Ex: two litter water. مثال: دوه لیتره اوبه.

Note: نوټ

1) The indefinite article (a/an) can't be used with uncountable nouns.

غیر معین د تعریف توري (a/an) نشي استعمالېدای.

Ex: a water. (incorrect). مثال: يوه اوبه. (غلط).

Ex: Water. (correct). مثال: اوبه. (صحيح).

Dervish English Grammar

2) (Any) and (some) can be used with uncountable nouns.

(any) او (some) له نه شمېرل کېدونکې اسمونو سره استعمالېدای شي.

Ex: I've got **some** money.

مثال: زه یوه اندازه پیسې لرم.

Noun Gender

د اسم جنسیت (نوعیت)

A noun is always considered according to being male, Femal or neuter.

اسم همیشه د مذکر والي، مونث والي او یا خنثی والي له مخي سنجول کېږي.

Or: The idea of gender is determining a noun according to male, female or being neuter.

اویا: له جنس څخه منظور د یو اسم مذکر والي، مونث والي او یا خنثی والي مطابق تعینول دي.

Ex: Man, womane, chair etc...

مثال: سړی، ښځه، څوکی او نور...

1. Masculine Gender مذکر جنسیت

A noun which denotes a male human or animal is called masculine gender.

هغه اسم چې په مذکر انسان یا حیوان باندې دلالت کوي مذکر جنسیت بلل کېږي.

Ex: Father, boy, lion, king etc...

مثال: پلار، هلک، زمري، پادشاه اونور...

2. Feminine Gender مونث جنسیت

A noun which denotes a female himan or animal is called feminine gender.

هغه اسم چې په مونث (ښځينه) انسان یا حیوان باندې دلالت کوي مونث جنسیت بلل کېږي.

Ex: Mother, sister, fox etc...

مثال: مور، خور، گېږه اونور...

Dervish English Grammar

3. Common Gender عام جنسیت

A noun which denotes both male and female human and animal is called common gender.

هغه اسم چې په مذکر او مؤنث انسان او حیوان (دواړو) باندی دلالت وکړی عام اسم بلل کېږي.

Ex: Child, student, teacher, animal etc...

مثال: ماشوم، زده کوونکی، ښوونکی، حیوان اونور...

4. Neuter Gender خنثی جنسیت

A noun which denotes neither male nor female (a thing without life) is called neuter gender.

هغه اسم چې نه په مذکر او نه په مؤنث (هغه شی چې بې ساه وي) دلالت وکړي خنثی جنسیت بلل کېږي.

Ex: Stone, glass, book etc...

مثال: ډبره، گیللاس، کتاب اونور...

Pluralization of nouns

د اسمونو جمع بندي

The general way for pluralization of noun is adding (s) or (es) at the end of the singular nouns.

د اسم د جمع بندي لپاره عمومي طریقه د مفرد اسم په اڅبر کې د (s) یا (es) له علاوه کولو څخه عبارت دی.

Ex:

مثال:

● Book – Books.

کتاب – کتابونه.

● Watch – Watches.

ساعت – ساعتونه.

Dervish English Grammar

Rules of addind (s) or (es)

د (s) اويا (es) د علاوه کولو قاعدې

1) Nouns ending in (s, ss, ch, sh, x, z) take (es) in the plural form.

هغه اسمونه چې په (s, ss, ch, sh, x, z) ختم شوي وي په جمع شکل کې (es) اختیاري وي.

Ex:

مثال:

→ Box – Boxes.

بکس – بکسونه.

→ Church – Churches.

کلیسا – کلیسا گانې.

→ Class – Classes.

صنف – صنفونه.

→ Fish – Fishes.

کب – کبان.

Note: نوټ

When (ch) give the sound of (k) at the end of the nouns add only (s) in the plural form.

کله چې (ch) د اسمونو په اڅبر کې د (k) غږ ورکړي په جمع شکل کې یوازې (s) اختیاري وي.

Ex: Monarch – Monarchs.

مثال: پادشاه – پادشاهان.

Ex: Stomach – Stomachs.

مثال: معده – معدې.

Note: نوټ

Nouns ending in a single (z), it is doubled before adding (es).

هغه اسمونه چې "په مفرد (z) ختمېږي د (es) له اضافه کولو مخکې هغه (z) دوه چنده کېږي.

Ex: Quiz – Quizzes.

2) Nouns ending in (y) following a consonant, change (y) into (i) and than add (es).

Dervish English Grammar

هغه اسمونه چې په (y) باندي ختم شوي وي او د يو بې غږه توري په تعقيب راغلي وي (د (y) توري څخه مخکې يو بې غږه توري راغلی وي) "نو" (y) په (l) باندي بدلېږي او وروسته (es) ور علاوه کېږي.

Ex: Army – **Armies**. مثال: لښکر – لښکري.

Ex: City – **Cities**. مثال: ښار – ښارونه.

3) Nouns ending in (y) following a vowel take only (s) without any change.

هغه اسمونه چې په (y) ختم شوي وي (اوله (y) څخه مخکې يو غږ لرونکی توري راغلی وي) بې له کوم تغير څخه د (s) توري اختياروي.

Ex: Play – **Plays**. مثال: لوبه – لوبي.

Ex: Day – **Days**. مثال: ورځ – ورځي.

4) Nouns ending in (O) following a consonant take (es) in the plural form.

هغه اسمونه چې په (O) ختم شوي وي (له (O) مخکې يو بې غږه توري راغلی وي) په جمع حالت کې (es) اختياروي.

Ex: Negro – **Negroes**. مثال: تور پوست – تور پوستي.

Ex: Hero – **Heroes**. مثال: قهرمان – قهرمانان.

استثنایي Exceptions

→ Kilo – Kilos.

→ Photo – Photos.

→ Piano – Pianos.

5) Nouns ending in (O) following a vowel take (s) without any change.

هغه اسمونه چې په (O) ختم شوي وي (اوله (O) څخه مخکې يو غږ لرونکی توري راغلی وي) بې له کوم تغير څخه (s) اختياروي.

Ex: Radio – **Radios**. مثال: راډيو – راډيو گاني.

Ex: Vedio – **Vedios**. مثال: وډيو – وډيو گاني.

Dervish English Grammar

6) Nouns ending in (f) or (fe) change (f) or (fe) to (v) than add (es).

هغه اسمونه چې په (f) اويا (fe) باندي ختم شوي وي (f) يا (fe) په (v) باندي بدلېږي وروسته (es) ور اضافه کېږي.

Ex: Wife – Wives.

مثال: مېرمن – مېرمنې.

Ex: Leaf – Leaves.

مثال: ورکه – ورکې.

👉 Exceptions استثنایي

→ Proof – Proofs.

ثبوت – ثبوتونه.

→ Chief – Chiefs.

رئيس – رئيسان.

→ Roof – Roofs.

بام – بامونه.

7) Nouns ending in (man) except of the proper nouns like German, we change (man) in (men) in the plural form.

هغه اسمونه چې په (man) ختم شوي وي د خاصو اسمونو په استثنا لکه German د جمعې په شکل کې (man) په (men) "باندي" بدلېږي.

Ex:

مثال:

→ Man – Men.

سړی – سړي.

→ Fisherman – Fishermen.

کب نیونکی – کب نیونکي.

8) The compound nouns are usually pluralized in the last noun.

مركب اسمونه معمولاً په اخيري اسم کې جمع کېږي.

Ex: Drug store – Drug stores.

مثال: درملتون – درملتونونه.

Ex: Forming land – forming lands.

مثال: کرنېزه ځمکه – کرنېزې ځمکې.

Dervish English Grammar

9) Compound nouns separated by preposition, are usually pluralized in the main noun.

"هغه" ترکیبي اسمونه چې د اضافي توري په واسطه جلا شوي وي معمولاً د هغه اصلي اسم جمع بندي کېږي.

Ex: Father in law – **Fathers** in law.

مثال: خُسر – خُسران.

Ex: Sister in law – **Sisters** in law.

مثال: وړېنداره – وړېنداري.

10) Eight nouns form their oplural by a vowel change.

اته اسمونه خپل د جمعي شکل د يو غږ لرونکي توري د تغیر په واسطه تشکیلوي.

Ex:

مثال:

→ Foot – Feet.

پښه – پښې.

→ Tooth – Teeth.

غابښ – غابښونه.

→ Mouse – Mice.

مورک – مورکان.

→ Goose – Geese.

قاز – قازان.

→ Man – Men.

سړی – سړي.

→ Woman – Women.

ښځه – ښځې.

→ Louse – Lice.

مړه – مړي.

11) Some of the nouns always written in the plural form, because they are paired.

ځینې اسمونه همېشه په جمع شکل لیکل کېږي ځکه هغوی جوړه (جفت) دي.

Ex: Shoes, Gloves etc...

مثال: بوټونه، دستکشونه او داسي نور...

12) Some nouns are irregularly pluralized because they are originally Latin.

ځینې اسمونه په بې قاعده ډول جمع بندي کېږي ځکه هغوی په حقیقت کې لایتیني "رېښه" لري.

Dervish English Grammar

Ex:

مثال:

Datum – <u>Data</u>	اطلاع – اطلاعات
Child – <u>Children</u>	ماشوم – ماشومان
Ox – <u>Oxen</u>	غوی – غوایان

13) The letters, numbers and other symbols are pluralized by adding ('s).

توري، عددونه او نور سمبولونه د ('s) د علاوه کولو په واسطه جمع کېږي.

Ex: 8 – 8's.

Ex: M – M's.

14) Some nouns are plural in form but singular in meaning.

ځيني اسمونه په شکل کې جمع مگر په مانا کې مفرد دي (په مانا کې په مفرد اسم دلالت کوي).

Ex:

مثال:

Mathematics	د رياضي علم
Politics	د سياست علم
Ethics	د اخلاقو علم

جمله Sentence

A group of related words which has a subject and predicate and makes a complete sense is called sentence.

د کلمو یو گروپ چې د مبتدا او خبر درلودونکي وي او یوه پوره مانا ورکړي جمله بلل کېږي.

Or: A group of words that gives complete sense is called sentence.

اویا: د کلمو یو گروپ چې پوره مانا ورکوي جمله بلل کېږي.

Ex: Shafiq studies English every day.

مثال: شفيق هره ورځ انگلیسي مطالعه کوي.

Dervish English Grammar

➤ The sentences are divided into three parts in form:

جملې د شکل له مخې په دريو برخو وېشل شوي دي:

1. Simple sentences. ساده جملې
2. Complex sentences. پېچلي جملې
3. Compound sentences. مرکبي جملې

1. Simple Sentences ساده جملې

A sentence which has one subject and a predicate or has only a finite verb is called simple sentence.

هغه جمله چې یو مبتدا او یو خبر ولري او یا "هم" یو محدود فعل ولري ساده جمله بلل کېږي.

Ex: I play football every morning.

مثال: زه هر سهار د فوټبال لوبه کوم.

Ex: Najeeb went to Kandahar.

مثال: نجیب کندهار ته ولاړ.

2. Complex Sentences پېچلي جملې

A sentence which has one principle and one or more than one subordinating clauses is called complex sentence .

هغه جمله چې یوه اصلي او یوه یا له یوې څخه زیاتي فرعي قضيې ولري پېچلي جمله بلل کېږي.

Ex: This is Ahmad which studies every night.

مثال: دغه احمد دی چې هره شپه مطالعه کوي.

Ex: Noor Ahmad is a teacher who teaches well.

مثال: نوراحمد یو ښوونکی دی چې ډېر ښه تدریس کوي.

Dervish English Grammar

3. Compound sentences مرکبې جملې

When two simple sentences are joined by a conjunction, is called compound sentence.

کله چې دوه ساده جملې د یو ربطي توري په واسطه سره وصلې شي مرکبې جملې بلل کېږي.

Ex: Samiullah is a teacher **but** Sifatullah is an engineer.

مثال: سمیع الله یو ښوونکی دی مگر صفت الله یو انجنیر دی.

Ex: I can speak English **and** Ahmad is too.

مثال: زه په انګلیسي ژبه خبری کولای شم او احمد هم.

➤ The sentences are divided into four parts in meaning:

جملې د مانا (مفهوم) له مخې په څلورو برخو وېشل شوي دي:

1) Declarative Sentences خبري جملې

A sentences which expresses a statement or assertion, is called declarative sentence.

هغه جمله چې یوه بیانيه یا خبر څرګند کړي خبري جمله بلل کېږي.

Ex: I saw Karrim yesterday.

مثال: ما تېره ورځ کریم ولید.

Ex: I can not speak Urdu.

مثال: زه په اردو خبري نشم کولای.

2) Imperative Sentences امریه جملې

A sentence which expresses a command, request or suggestion, is called imperative sentence.

هغه جمله چې امر، غوښتنه او یا وړاندېز بیانوي امریه جمله بلل کېږي.

Ex: Please close the door!

مثال: لطفاً دروازه بنده کړه!

Ex: May I use your pen?

مثال: "اجازه" ده "چې" ستا قلم استعمال کړم؟

Ex: Don't go away!

مثال: لطفاً لري مه ځئ!

Dervish English Grammar

نوٲ: Note

In the imperative sentences the subject is omitted because it is known.

په امریه جملو کې مبتداء له منځه وړل کېږي ځکه (چې) هغه معلوم دی.

Ex: You come here please! له منځه ځي مثال: مهرباني وکړه دلته راشه!

Ex: Come here please! مثال: مهرباني وکړه دلته راشه!

➤ Polite request مادبانه غوښتنه

The following combinations are used to express polite requests:

د مادبانه غوښتنې د بیان لپاره لاندې ترکیبونه استعمالېږي:

❖ Would you please?

آیا لطفاً به؟

Ex: Would you please the room? مثال: آیا لطفاً به اطاق پاک کړي؟

❖ Would you mind?

آیا ممکنه ده بی زحمته؟

Ex: Would you mind ringing me? مثال: آیا ممکنه ده بی زحمته راته زنگ ووهې؟

❖ Will you please?

آیا لطفاً به؟

Ex: Will you please be quiet? مثال: آیا لطفاً به خاموشه و اوسې؟

➤ Affirmative imperatives sentences مثبتې امریه جملې

Ex: Come here! مثال: دلته راشه!

Ex: Please look me! مثال: لطفاً ماته وگوره!

Dervish English Grammar

➤ Negative imperative sentences منفي امریه جملې

Ex: Don't sit down!

مثال: مه كښېنه!

Ex: Don't speak loud!

مثال: تېزي خبرې مه كوه!

➤ Analysis of a sentence structure د یوې جملې د جوړښت تجزیه

✓ Subject (مبتدا)

(مبتدا) مخکې د فاعلي ضمیرونو په بحث کې مکمل تشریح شوي دي.

✓ Predicate (خبر)

Predicate is a part of sentence which tells something about subject , including the verb up to end of the sentence forms predicate.

خبر د جملې هغه برخه ده چې د مبتدا په باره کې خبرې کوي د فعل په شمول تر اخره "ټوله" جمله خبر تشکیلوي.

⇒ The words which are used in predicate are as follow:

هغه کلیمې چې په خبر کې استعمالېږي په لاندې ډول دي:

1. The essential word in the predicate is verb that can be either transitive or intransitive.

په خبر کې مهمه کلمه فعل دی چې کېدای شي لازمي وي یا متعدي وي.

Ex: Ahmad **broke** the chair.

مثال: احمد څوکی ماته کړه.

Ex: The boby **cries** every night.

مثال: ماشوم هره شپه ژاړي.

Dervish English Grammar

2. Adverb or Adverb phrase which qualifies the verb.

قید یا قیدی عبارت چې فعل معینوي.

Ex: Shabeer spoke very **clearly**.

مثال: شبیر ډېر په وا **ضح ډول** خبري کوي.

3. Infinitives and Gerund.

مصدر او مصدری اسم.

Ex: I like **swimming**.

مثال: زه لامبو وهل خوښوم.

Ex: They want **to go**

مثال: هغوی غواړي "چې" ولاړ شي.

4. **Object:** which can be either a noun or pronoun.

مفعول: کېدای شي چې اسم یا ضمیر وي.

Ex: I like **him**.

مثال: زه هغه خوښوم.

Ex: Baseer wrote **a letter**.

مثال: بصیر یو خط ولیکه.

✓ **Complement** تکمیل کوونکی

تکمیل کوونکی مخکي مکمل تشریح شوي دی.

3) **Interrogative sentences** پوښتنې (سوالیه) جملې

A sentence which asks a question is called interrogative sentence.

هغه جمله چې یو سوال پوښتي پوښتنېزه جمله بلل کېږي.

Note: نوټ

An interrogative sentence is formed by three ways

یوه پوښتنېزه جمله په دريو طریقو تشکیلېږي:

Dervish English Grammar

1. By using (Wh) questions at the beginning of the sentences. (Direct question).

د جملو په سر کې د (Wh) په استعمالولو سره. (مستقیم سوال).

Ex: **What** is your job?

مثال: ستاسې وظيفه څه شی دی؟

2. By using auxiliary verbs at the beginning of the sentences. (indirect question).

د جملو په سر کې د کومکي فعلونو په استعمالولو سره. (غیر مستقیم سوال).

Ex: **Can** you play chess?

مثال: آیا ته د سطرنج لوبه کولای شي؟

4) Exclamatory sentences **ندائي (غږېزي) جملې**

A sentence which expresses a strong feeling or emotion is called exclamatory.

هغه جملې چې یو قوي احساس یا هیجان بیان کړي ندایه جمله بلل کېږي.

Ex: What a beautiful car it is!

مثال: څه یو ښکلې موټر دی!

Ex: How awful he acted!

مثال: څومره بد چلند یې وکړ!

د مصدر اسم Gerund

Gerund is the (ing) form of a verb which does the work of a noun.

د مصدر اسم د فعل د (ing) شکل دی چې د یو اسم کار سرته رسوي.

Gerund has both the force of a noun and a verb.

د مصدر اسم هم د اسم او هم د فعل "وظیفه" لري.

Ex: **Speaking, Reading, teaching** etc...

مثال: خبرې کول، لوستل، تدریس کول او نور...

Dervish English Grammar

د مصدر د اسم استعمال ځايونه Uses of Gerund

1. As the subject of the sentence: د جملې د مبتدا په حيث:

Ex: **Working** is a good exercise. مثال: کار کول يو ښه تمرين دی.

Ex: **Swimming** is usefull for health. مثال: لامبو وهل د روغتيا لپاره گټوره ده.

2. As the object of a transitive verb: د يو متعدي فعل د مفعول په حيث:

Ex: Please stop **playing**! مثال: لطفاً لوبه کول پرېږدئ!

Ex: I like **reading** magazines. مثال: زه د مجلو لوستل خوښوم.

3. As the complement of the sentence: د جملې د تکميل کوونکي په حيث:

Ex: I like **studying**. مثال: زه مطالعه کول خوښوم.

Ex: Saleem does not like **swimming**. مثال: سليم لامبو وهل نه خوښوي.

4. As an adjective befor noun: د صفت په حيث له اسم څخه مخکي:

Ex: He prolongs a **speaking** class. مثال: هغه د مکالمې ټولگي ته ادامه ورکوي.

5. As the complement of preposition: د اضافي توري د تکميل کوونکي په حيث:

Ex: We come here for **learning**. مثال: موږ دلته د زده کړې لپاره راځو.

Ex: He prevents me from **going** alone. مثال: هغه ما له يوازې تگ څخه منع کوي.

6. Gerund is also used for prevented actions in the plaques and attention:

د مصدر اسم د عملونو د مخنيوي او د توجه لپاره په لوحو کې هم استعمالېږي:

Ex: No **smoking**. مثال: ځکول "منع" دي.

Dervish English Grammar

مصدر Infinitive

The base form of a verb which is often followed by (to) is called infinitive.

د فعل اساسي شکل چې اکثره له (to) سره يوځاي کېږي مصدر بلل کېږي.

Or: Infinitive is the base form of a verb which expresses an action or state feerly.

اوي: مصدر د فعل اساسي شکل دی چې عمل يا حالت په ازاد ډول بيانوي.

Like: To study, To play, To go etc...

لکه: مطالعه کول، لوبه کول، تلل اونور...

Ex: To study English is useful.

مثال: د انگليسي مطالعه کول گټوره ده.

➤ د مصدر استعمالات Uses of infinitive

1. As the subject of the sentence: (before the main verb).

د جملې د مبتدا په حيث: (له اصلي فعل څخه مخکې).

Ex: To exercise sport is useful for health.

مثال: د سپورت تمرين کول د روغتيا لپاره گټور دی.

2. As the object of a transitive verb:

د يو متعدي فعل په حيث:

Ex: I wish to become a doctor.

مثال: زه ارزو لرم (چې) په راتلونکي کې ډاکتر شم.

3. Infinitive can be used with (to be + about) to express an immediate future.

مصدر کېدای شي له (to be + about) سره يو ځاي استعمال شي "ترڅو" نږدې راتلونکي بيان کړي.

Ex: The class is about to start.

مثال: ټولگي شروع کېدلو ته نږدې ده.

Ex: Ali is about to leave the Kabul.

مثال: علي د کابل ترک کولو ته نږدې دی.

Dervish English Grammar

4. Infinitive can be used alone: (at the end of the sentence).

مصدر کېدای شي يوازې استعمال شي: (د جملې په اڅېر کې).

Ex: I like **to read**.

مثال: زه لوستل خوښوم.

5. Infinitive can be used after adjectives in the sentences:

مصدر کېدای شي په جمله کې له صفتونو څخه وروسته استعمال شي:

Ex: I am pleased **to meet** you.

مثال: ستاسو له ملاقات څخه خوښ شوم.

6. Infinitive is also used to express an intention.

مصدر د مقصد لپاره هم استعمالېږي.

Ex: I come **to see** you here.

مثال: زه دلته راځم "چې" تاسو ووينم.

Ex: We study **to improve** our knowledge.

مثال: موږ مطالعه کوو "ترڅو" خپل علم ته انکشاف ورکړو.

7. Infinitive is also used to qualify and modify a noun.

مصدر د اسم د معینولو او بهتر کولو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: This is not the time **to play**.

مثال: دا د لوبې کولو وخت ندی .

Tag questions

ضمیمه یې سوالونه

Tag questions are short additions at the end of the sentences asking for agreement or confirmation.

ضمیمه یې سوالونه هغه لنډې ضمائم دي (چې) د جملو په اڅېر کې د تایید یا تصدیق لپاره پوښتنه کوي.

Ex: Omer is a doctor, isn't he?

مثال: عمر یو ډاکټر دی، آیا ندی؟

Ex: You play chess, Do not you?

مثال: تاسي د سطرنج لوبه کوئ، آیا همداسي نده؟

Dervish English Grammar

Rules: قاعدې

1) Affirmative sentences are followed by negative tags.

مثبتې جملې د منفي ضمايمو په واسطه تعقيبېږي (ترسره کېږي).

Ex: I go to school, **Don't I?**

مثال: زه ښوونځي ته ځم، آیا نه ځم؟

Ex: Ali speaks Arabic, **Doesn't he?**

مثال: علي په عربي خبرې کوي، آیا نه يې کوي؟

2) Negative sentences are followed by affirmative tags.

منفي جملې بيا د مثبتو ضمايمو په واسطه تعقيبېږي. (ترسره کېږي).

Ex: He does not tell lie, **Does he?**

مثال: هغه درواغ نه وايي، آیا وايي يې؟

Ex: You are not come here, **Are you?**

مثال: ته دلته نه راځي، آیا راځي؟

Note: نوټ

If the sentence contains auxiliary verbs the auxiliary verb itself is repeated as subject of the tag otherwise we use (to do) verbs.

که چېرې په جمله کې کومکي فعل موجود وي کومکي فعل پخپله د ضميمې په حيث تکرارېږي او بغير له هغه څخه مور د (to do) فعلونه استعمالوو.

Ex: Ahman can speak Urdu, **Can't he?**

مثال: احمد په اردو خبرې کولای شي، آیا نه يې شي کولای؟

Ex: We went to the party, **Didn't we?**

مثال: مور مېلمستيا ته ولاړو، آیا نه ولاړو؟

3) The imperative sentences have the tag (will you) or (would you).

امريه جمله د (will you) يا (would you) ضميمه لري.

Ex: Please close the door! **will you?**

مثال: لطفاً دروازه بنده کړه! آیا بنده به يې کړي؟

Ex: Please, be quite! **would you?**

مثال: لطفاً خاموشه اوسئ! آیا خاموش به سي؟

Dervish English Grammar

- 4) The sentences which have request or demand form have the tag (will not you) or (won't you).

هغه جملې چې غوښتنه يا درخواست ولري د (will not you) يا (won't you) ضميمه لري.

Ex: Have a drink! **Won't you?**

مثال: څه شي وڅښه! آيا وبه يې نه څښي؟

Ex: Have a seat! **Will not you?**

مثال: لطفأ راشه کښينه! آيا نه به کښيني؟

نوټ: په هغو جملو کې چې please استعمال شوي وي بايد توجه وشي چې آيا له نږدې امر سره دی او يا له غوښتنې سره. په هغه صورت کې چې له نږدې امر سره وي نو د (will you) له ضميمې څخه کار اخيستل کېږي او که چيرې له نږدې غوښتنې سره وي په هغه صورت کې د (will not you) له ضميمې څخه کار اخيستل کېږي.

- 5) The sentences which are started by (Let's) have the tag (shall we).

هغه جملې چې په (Let's) شروع شوي وي د (shall we) ضميمه لري.

Ex: Let's chess! **Shall we?**

مثال: راځه چې د سترنج لوبه وکړو! آيا وبه يې کړو؟

Ex: Let's go to the bazaar! **Shall we?**

مثال: راځه چې بازارته ولاړ شو! آيا ولاړ به شو؟

- 6) Sentences which contain words such as (Never, no, none, scarcely, rarely, hardly ever, seldom) etc... are considered as negative and have the positive tags.

هغه جملې چې د (Never, no, none, scarcely, rarely, hardly ever, seldom) او داسې نورو کلمو درلودونکي وي وي منفي جملې شمېرل کېږي او مثبتې ضميمې لري.

Ex: I never tell lie, **Do I?**

مثال: زه هېڅکله دروغ نه وایم، آيا همداسې نده؟

Ex: We studied neither book, **Did we?**

مثال: مور هيڅ کتاب ندی مطالعه کړي، آيا همداسې نده؟

Dervish English Grammar

7) When the subject of the sentence, are words like (nobody, anybody, somebody etc...) the pronoun (they) is used as the subject of the tag.

کله چې د جملې مبتدا د (somebody, anybody, nobody او نوري...) کلمې وي د (they) ضمير د مبتدا د د ضميمي په حيث استعمالېږي.

Ex: Nobody came to the party, Did they?

مثال: هيڅوک مېلمستيا ته ندی راغلي، آیا راغلي دی؟

Ex: Somebody broke the glass, Didn't they?

مثال: یو کس بښینه ماته کړه، آیا همداسي نده؟

8) The tag of (I am) is (aren't I). د (I am) ضمېمه (aren't I) ده.

Ex: I am a tailor, aren't I?

مثال: زه یو خیاط یم، آیا نه یم؟

9) The tag of (I am not) is (am I). د (I am not) ضمېمه (am I) ده.

Ex: I am not a doctor, am I?

مثال: زه یو ډاکتر نه یم، آیا یم؟

یادونه: دغه استثنا یوازې په بریتانوي انګلیسي کې ده. (د ۹ نمبر ضمېمه).

10) The sentences which have positive form but express a negative meaning that have the positive tags.

هغه جملې چې مثبت شکل لري مګر منفي مفهوم بیانوي هغه مثبت ضمایم لري.

Ex: Khalid is too fat to run fast, **Is he**?

مثال: خالد له هغه څخه چاغ دی چې منډي وهي، آیا همداسي ندی؟

Ex: Jamila is too small to get married, **Is she**?

مثال: جمېله له هغه څخه کوچنۍ ده (چې) واده وکړي، آیا همداسي نده؟

Conditional sentences

شرطیه جملې

Conditional sentences are those which are formed by (If) or (whether) and express a condition.

شرطیه جملې هغه دي چې د (If) یا (whether) په واسطه تشکیلېږي او یو شرط بیانوي.

Ex: **If** I were the president, I would help the poor.

مثال: که چېرې زه ولسمشر وای، (نو) ما به له فقیرانو سره مرسته کوله.

➤ **Conditional sentences are divided into two parts:**

شرطیه جملې په دوو برخو وېشل شوي دي:

- 1) Probable conditional sentences. ممکنه شرطیه جملې
- 2) Improbable conditional sentences. ناممکنه شرطیه جملې

1) Probable Conditional Sentences ممکنه شرطیه جملې

The probable conditions are those which indicate a possible action that is to say, in these conditions it is possible to perform the action.

ممکنه شرطیه جملې هغه دي چې په ممکن عمل باندې دلالت کوي یا په بل عبارت په دغو شرطیه «جملو» کې د عمل سرته رسولو امکان موجود دی.

Dervish English Grammar

نوټ: Note:

The probable conditional sentences are usually formed in the present and future tenses.

شرطيہ جملې معمولاً په حال او راتلونکي زمانو کې تشکيلېږي.

Ex: **If** you drink dirty water, you will get sick!

مثال: که چېرې اوبه وڅښې، ناروغ به شې!

Ex: **Whether** it is sunny, we will go to the pool for swimming.

مثال: که چېرې هوا لمريزه وي، مور به لامبو وهلو ته ولاړ شو.

Ex: **If** he comes here, we shall go to the bazaar.

مثال: که چېرې هغه راشي، مور به بازار ته ولاړ شو.

2) Improbable Conditional sentences. ناممکنه شرطيه جملې

The improbable conditional sentences are those which indicate an improbable action, that is to say, in these conditions there is no possibility to perform the action.

ناممکنه شرطيه جملې هغه دي چې په ناممکن عمل باندې دلالت کوي، په بل عبارت په دې "نوع" شرطيه "جملو" کې د عمل د سرته رسېدلو امکان موجود نه دی.

نوټ: Note:

The improbable conditional sentences are usually formed in the past tenses.

ناممکنه شرطيه جملې معمولاً په تېرو زمانو کې استعمالېږي.

Ex: **If** I came on time, the teacher would let me in the class.

مثال: که چېرې په وخت راغلی وای، استاد به ټولگی ته اجازه راکوله.

Dervish English Grammar

Ex: **Wheter** we went to the party, we would have very happy time.

مثال: که چېری مېلمستیا ته تللی وای، ډېر خوشحاله وخت به مو درلود.

Ex: **If** I studied hard, I would pass the exam.

مثال: که چېری ما پراخه مطالعه کړې وای، "نو" کامیابېدلیم.

Note: نوټ

It is possible to use (were) instead of (was) for (I, he, she, it) in the improbable conditions.

ممکنه ده په ناممکنه شرطیه (جملو) کې د (I, he, she, it) لپاره د (was) په ځای (were) استعمال شي.

Ex: **If** I were, I would accept it.

مثال: که چېری ستا په ځای وای قبول اوو مې.

Past perfect tense

تېره کامله زمانه (لري ماضي)

Helping verb of P.P tense	د تېري کاملې زمانې کومکي فعل
Had	Had

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Had + V₃ + Comp. Ex: He had eaten food. مثال: هغه غذا خوړلې وه.
Question form سوالیه شکل	Had + Sub + V₃ + Comp? Ex: Had he eaten food? مثال: آیا هغه غذا خوړلې وه؟
Negative form منفي شکل	Sub + Had + Not + V₃ + Comp. Ex: He had not eaten food. مثال: هغه غذا خوړلې نه وه.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	Had + Sub + Not + V₃ + Comp -? Ex: Had he not eaten food ? مثال: آیا هغه غذا خوړلې نه وه؟ Hadn't + Sub + V₃ + Comp -? Ex: Hadn't he eaten food ? مثال: آیا هغه غذا خوړلې نه وه؟

1. Usege: The past perfect tense is used to express that an action completed in the past before other action.

استعمال: تېره کامله زمانه د هغه عمل د بیانولو لپاره استعمالېږي چې له یو بل عمل څخه په ماضي کې تکمیل شوی وي.

Or: Past perfect tense is used to show an action which started before the time of speaking in the past and was just finished.

Dervish English Grammar

اویا: تېره کامله زمانه د هغه عمل د بیانولو لپاره استعمالېږي چې د خبرې کولو له وخت څخه مخکې شروع شوي او لیر وروسته ختم شوي وي.

Diagram:

Note: نوټ

A (before) clause is usually used with past perfect tense to specify the past action.

د (before) قضیه معمولاً له تېرې کاملې زمانې سره د تېر عمل د معینولو "لپاره" استعمالېږي.

Ex: She had cooked the lunch **befor** we arrived home.

مثال: مخکې له دې څخه چې مور کور ته ورسېږو هغې د غرمې ډوډۍ پخه کړې وه.

Ex: Shabeer had finished school **befor** he got twenty.

مثال: شبیر ترشل "کلنی" رسېدلو څخه مخکې ښوونځی ختمه کړې و.

Note: In this usage, past perfect tense is used commonly with the simple past tense.

نوټ: په دغه استعمال کې تېره کامله زمانه عموماً له ساده تېرې زمانې سره استعمالېږي.

Note: The words (when, befor, because, after, as soon as, till, until etc...) can be used in past perfect tense.

نوټ: د (until, till, as soon as, after, because, befor, when) کلمې کیدای شي په تېره کامله زمانه کې استعمال شي.

Ex: I had finished my homework, **when** I went home.

مثال: کله چې کور ته ولاړم، خپله کورنۍ دنده مې خلاصه کړې وه.

2. Usage: Past perfect tense is usually used in the indirect speech.

Dervish English Grammar

۱. استعمال: تېره کامله زمانه معمولاً په غیر مستقیم کلام کې استعمالېږي.

مثال: بلال وویل چې احمد جان دلته راغلی وو. Ex: Bilal said that Ahmad jan had came here.

Ex: Abraham said that Rahim had gone to Kandahar.

مثال: ابراهیم وویل چې رحیم کندهار ته تللی وو.

Past perfect continuous tense

تېره کامله جاري زمانه

Helping verb of P.P.C tense	د تېري کالمي جاري زمانې کومکي فعل
Had been	Had been

ساختمان: Structure:

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Had + been + V- ing + Comp. مثال: عمران د پښتو په مطالعه مشغول و. Ex: Amran had been studying Pashto.
Question form سوالیه شکل	Had + Sub + been + V- ing + Comp? مثال: آیا عمران د پښتو په مطالعه مشغول و؟ Ex: Had Amran been studying Pashto?
Negative form منفي شکل	Sub + Had + Not + been + V- ing + Comp . مثال: عمران د پښتو په مطالعه مشغول نه وو. Ex: Amran had not been studying Pashto.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	Had + Sub + Not + been + V- ing + Comp -? مثال: آیا عمران د پښتو په مطالعه مشغول نه و؟ Ex: Had Amran not been studying Pashto? Hadn't + Sub + been + V- ing + Comp -? مثال: آیا عمران د پښتو په مطالعه مشغول نه و؟ Ex: Hadn't Amran been studying Pashto?

Dervish English Grammar

1) Usage: Past perfect continuous is used to show the duration of an action which was in progress before another action in the past.

(۱) استعمال: تېره كامله جاري زمانه د هغه عمل د مودې د بيانولو لپاره استعمالېږي چې په تېر "وخت" كې له بل عمل څخه مخكې د جريان په "حالت" كې وو.

Diagram:

Ex: I had been learning English lessons before starting computer.

مثال: زه د كمپيوټر له زده كړې څخه مخكې د انگليسي په زده كړه بوخت وم.

Ex: The police had been looking for the criminal for two years before caught him.

مثال: مخكې له دې چې هغه ونيسي پوليس دوه كاله په مجرم پسې گرځېده.

2) Usage: Past perfect continuous tense is also used for the actions with emphasis which were in progress before another actions or another time in the past.

(۱) استعمال: همدارنگه تېره كامله زمانه د هغو عملونو چې له تاكيد سره په تېره زمانه كې له نورو عملونو اويا له بل وخت څخه مخكې په جريان كې وي استعمالېږي.

Ex: He had been teaching us until we become teachers.

مثال: هغه مور ته تدريس كاوو ترڅو چې مور ښوونكې شوو.

عبارت Phrase

Phrase is a group of related words which acts as a word and does not have subject and predicate and it cannot work like a sentence .

څير لرونكې نه وي عبارت د تړل شوو كليمو يو گروپ دی چې د يوې كليمې په حيث كار كوي او د ابتدا او او هغه د يوې جملې په څير كار نشي كولاي.

Dervish English Grammar

Or:Phrase is a group of words which does not make a complete sense.

اویا: عبارت د کلمو یو گروپ دی چې کامل مفهوم نه افاده کوي.

Exs:

مثالونه:

✓ As likely as not.	احتمالاً، شاید
✓ By no means.	په هیڅ وجهه.
✓ For all I know.	تر کومه ځایه چې زه پوهېږم.
✓ In course of time.	د وخت په تېرېدو سره.
✓ That is to say.	په بل عبارت.
✓ Well done.	آفرین.
✓ Shame on you.	شرم وکړه.
✓ As along as.	تر هغه وخت چې.
✓ Run away.	فرار کول.

✓ Phrasal verbs: عبارتي فعلونه

Phrasal verbs are the combination of prepositions or adverbs after the verbs so as to get several meaning which are common in modern English.

عبارتي فعلونه د فعل څخه وروسته د اضافي تورو اویا قیدونو ترکیب دی (چې) مختلفي مانا گاني ور څخه حاصلېږي چې په عصري انگلیسي کې "ډېر" عام دی.

❖ Phrasal verbs are divided into two parts:

عبارتي فعلونه په دوو برخو وېشل شوي دي:

1. Separable phrasal verbs. جلا کېدونکي عبارتي فعلونه

Dervish English Grammar

Separable phrasal verbs are those that we can use a noun or pronoun between verb and preposition.

جلا کېدونکي عبارتې فعلونه هغه دي چې مور وکولاي شو (چې) يو اسم يا ضمير د فعل او اضافي توري ترمنځ استعمال کړو

Like:

مثال:

- Throw away. لري غورځول.
- Wake up. بيدارول، بيداره کېدل.
- Hand in. لېږل، تسليمېدل.
- Fill out. تکميلول، جواب ورکول.
- Find out. پيدا کول، کشفول.

عبارتي فعل Phrasal verb

Ex: Abraham threw the ball away.

اسم Noun

مثال: ابراهيم توپ وړاندي وغورځاوو.

2. Inseparable Phrasal verbs. نه جلا کېدونکي عبارتې فعلونه.

Inseparable phrasal verbs are those that we can not use a noun or pronoun between verb and preposition.

نه جلا کېدونکي عبارتې فعلونه هغه دي چې مور نشو کولاي (چې) يو اسم يا ضمير د فعل او اضافي توري ترمنځ استعمال کړو.

Like:

لکه:

- Call on. بلل، دعوت کول، پوښتل.
- Come across. پيدا کېدل، ښکاره کېدل.
- Drop out. اېسته کېدل، درېدل.

Dervish English Grammar

- Look after. توجه لرل په، سرپرستې كول.
- Pass away. مړكېدل، تسليمېدل.

Ex: I called on Sadiq.
 ↓ ↓
 Phrasal verb Noun

مثال: ما صادق دعوت كړ.

Adjective صفت

Adjective is a word which modifies a noun or pronoun and gives extra information about a noun and we usually use it before a noun.

صفت هغه كلمه ده چې يو اسم يا ضمير بهتره كوي (تنظيموي) او د اسم په باره كې اضافي معلومات وركوي او مور معمولاً هغه له اسم څخه مخكې استعمالوو.

Or: Adjective is a word which completes the meaning of a noun qualifies a noun
اوپا: صفت هغه كلمه ده چې د اسم مانا تكميلوي او يا د يو اسم ستاينه كوي.

Ex: Qarabagh is a nice place. مثال: قره باغ يو ښكلي ځای دی.

Ex: Ajmal is a clever boy. مثال: اجمل يو څېرك هلك دی.

Note: نوټ

1) An adjective which is used along with a noun as an attribute is called attributive or direct adjective.

هغه صفت چې له اسم سره يو ځای د ستاينې په حيث استعمالېږي توصيفي يا مستقيم صفت بلل کېږي.

Ex: This is a small class. مثال: دغه يوه کوچنی ټولگی دی.

Ex: Ahmad is a talented student. مثال: احمد يو با استعداد زده کوونکی دی.

Dervish English Grammar

2) An adjective which is used along with a verb and forms part of a predicate is called predicative or indirect adjective.

هغه صفت چې له فعل سره يوځای استعمالېږي او د خبر يوه برخه يې تشكيل کړې وي خبري يا غير مستقيم صفت بلل کېږي.

Ex: The cat in the garden is **fat**.

مثال: هغه پشي "چې" په باغ کې ده چاغه ده.

Ex: Sediqullah seems **happy**.

مثال: صديق الله خوشحاله معلومېږي.

➤ Adjectives are divided into eight parts:

صفتونه په اتو برخو وېشل شوي دي:

1. Adjectives of Quality. حالت (څرنگوالي) صفتونه

Adjective of quality are those which show the kind or quality of persons, places and things.

د حالت (څرنگوالي) صفتونه هغه دي چې د اشخاصو، مکانونو او شيانو ډول يا څرنگوالي بيانوي.

Like: Tall, Small, Beautiful ect...

لکه: جگ، کوچنی، ښايسته اوداسي نور...

Ex: This is a **small** class.

مثال: دغه ټولگی کوچنی دی.

Ex: Ajmal is a **tall** boy.

مثال: اجمل يو جگ هلک دی.

Note: نوټ

When article (The) is used before these adjectives they are changed to nouns.

کله چې د (The) تعريف توری له صفتونو څخه مخکې استعمال شي په اسم بدلېږي. (د اشخاصو په معرفي کولو دلالت کوي).

Ex: **The** poor are usually generous to teach other.

مثال: فقيران معمولاً له نورو څخه سخي دي.

Ex: After **the** battle they buried the dead.

مثال: وروسته له جگړې څخه هغوی مړي ښخ کړل.

Dervish English Grammar

2. Adjectives of Quantity. د مقدار يا کمیت صفتونه

Adjectives of Quantity are those which show how much of a thing is meant.

د مقدار صفتونه هغه دي ښيي چې څومره یو شی "په نظر" کې دي. (د یو شی اندازه ښيي).

د مقدار ځیني صفتونه Some Adjectives of Quantity			
Some	یوه اندازه	Any	یوه اندازه
Little	لیږ	Few	لیږ
Many	ډېر	Much	ډېر
All	ټول	Whole	ټول، تمام
No	هیڅ	Enough	کافي

Ex: Afghans showed **much** courage in war.

مثال: افغانان په جگړه کې ډېره زړورتیا ښکاره کړه.

Ex: Azatullah found **some** money.

مثال: عزت الله یوه اندازه پیسې پیدا کړي.

په منفي بیانيه او **یادونه**: "Some" او "Any" دواړه له شمېرونکي او غیر شمېرونکي اسمونو سره استعمالېږي "Some" په مثبت بیانيه او سوالیه جملو کې استعمالېږي او "Any" سوالیه جملو کې استعمالېږي.

Ex: We need **some** books.

مثال: موږ یوه اندازه کتابونو ته ضرورت لرو.

Ex: Do you have **some** water?

مثال: آیا تاسې یوه اندازه اوبه لرئ؟

Ex: He doesn't have **any** books.

مثال: هغه یوه اندازه کتابونه نه لري.

Ex: Do you have **any** pens?

مثال: آیا ته یوه اندازه قلمونه لري؟

یادونه: "Many" له جمع شمېرونکي اسمونو سره په مثبت بیانيه، منفي بیانيه او سوالیه جملو کې استعمالېږي او "Much" له غیر شمېرونکي اسمونو سره په منفي بیانيه او سوالیه جملو کې استعمالېږي.

Ex: I do have **many** brothers.

مثال: زه ډېر وروڼه لرم.

Dervish English Grammar

Ex: He dosen't need **much** water.

مثال: هغه ډېرو اوبو ته ضرورت نلري.

يادونه: "Few" له شمېرونکي اسمونو سره او "Little" له غير شمېرونکي اسمونو سره استعمالېږي.

Ex: I have **little** water.

مثال: زه ليرې اوبه لرم.

Ex: I have **few** friends.

مثال: زه ليرې ملگري لرم.

3. Numeral Adjectives عددي صفتونه

Numeral Adecctives show how many persons or things are meant or in which position or degree a person or thing stands.

عددي صفتونه بنسبي "چې" خومره اشخاص يا شيان په "نظر کې" نيول شوي دي اويا "دا چې" يو شخص يا شى په کوم مقام يا درجه کې قرار لري.

Some Numeral Adjectives ځينې عددي صفتونه			
One	يو	Two	دوه
First	لومړى	Secound	دوهم
Many	ډېر	A lot	زيات
Several	څو		

Ex: The mouth has **32** teeth.

مثال: خوله ۳۲ غاښونه لري.

Ex: I have **two** books.

مثال: زه دوه کتابونه لرم.

❖ The Numeral Adjective are devided in to two parts:

عددي صفتونه په دوو برخو وېشل شوي دي:

1. Definite Numeral Adjective معين عددي صفتونه

Definit numeral adjectives are those which show an exact number.

معين عددي صفتونه هغه دي چې يو معين تعداد يا شمېر بنسبي.

Dervish English Grammar

Like: One, Two, First, Secound etc...

لکه: یو، دوه، لومړی، دوهم او داسې نور...

⇒ **Definite Numeral Adjectives are of three parts:**

معین عددی صفتونه په درې ډوله دي:

A. Cardinal Numbers. اصلي عددونه

Cardinal numbers show quantity or determine the numbers.

اصلي عددونه مقدار یا د اعدادو تعینول نښي.

Like: One, Two, Three, Four etc...

لکه: یو، دوه، درې، څلور اوداسې نور...

Ex: Ahmad has four brothers.

مثال: احمد څلور وروڼه لري.

B. Ordinal Numbers. رتبه يي (توصيفي) عددونه

Ordinal Numbers show quality or the order of the things in a series.

رتبه يي عددونه کیفیت او یا په یوه سلسله کې د شیانو رتبه ښکاره کوي.

Like: First, Secound, Third, Fourth etc...

لکه: لومړی، دوهم، دریم، څلورم او نور...

Ex: Najeeb has first position in the class.

مثال: نجیب په تولگي کې لومړی مقام لري.

Note: The ordinals are formed by adding (th) at the end of cordinals, except first, second, third.

نوټ: رتبه يي "فعلونه" د اصلي عددونو په اڅبر کې د (th) په زیاتولو سره تشکیلېږي په استثنا د لومړي، دوهم، دریم.

Ex: Fourth, Fifth, sixth, tenth etc...

مثال: څلورم، پنځم، شپږم، لسم اونور...

➤ Sometimes these numbers are written in contractions.

ځیني وخت دغه عددونه په مختصر شکل لېکل کېږي.

Dervish English Grammar

Ex: First = 1st (لومړی) Ex: Second = 2nd (دوهم) Ex: Third = 3rd (دریم) Ex: Twenty first = 21st (یویشتم)

C. Multiplicative Numbers عددونه (ډېروالي) د تکثیر

Multiplicative Numbers are those which show multiplication.

د تکثیر عددونه هغه دي چې کثرت (ډېروالی) بیانوي.

Ex: Double, Dozen, Two fold, Three fold etc...

مثال: ډبل، درجن، دوه څپرگ، درې څپرگ او داسي نور...

2. Indefinite Numeral Adjectives نامعین عددي صفتونه

Indefinite Numeral adjectives show inexact numbers.

نامعین عددي صفتونه غیر دقیق تعداد نښي.

Some Indefinite Numeral Adjectives ځیني نامعین عددي صفتونه			
Some	ځیني، یوه اندازه	Any	ځیني، یوه اندازه
No	هیڅ	Few	کم
Many	ډېر	Several	څو

Ex: I bought several story books.

مثال: ما د کيسو څو کتابونه واخستل.

Ex: I has many friends.

مثال: زه ډېر ملگري لرم.

4. Demonstrative Adjectives اشاري صفتونه

Demonstrative adjectives are those which are used before nouns and point out to a person, place, or thing.

اشاري صفتونه هغه دي چې له اسم څخه مخکي استعمالېږي او يو شخص، مکان او يا شي ته اشاره کوي.

Dervish English Grammar

اشاري صفتونه عبارت دي له: Demonstrative Adjectives are consist in:			
This	دغه	That	هغه
These	دغه «جمع»	Those	هغه «جمع»
Such	داسي، دارنگه	The same	عين شي

Ex: **This** class is small.

مثال: دغه ټولگي کوچني دي.

Ex: **Those** books are mine.

مثال: هغه کتابونه زما دي.

❖ Demonstrative Adjectives are of two kinds:

اشاري صفتونه په دوه ډوله دي:

1) Definite Demonstrative Adjectives معین اشاري صفتونه

Like: This, These, The etc...

لکه: (دغه) This, (هغه) That, (دغه «جمع») These, The او داسي نور...

2) Indefinite Demonstrative Adjectives نامعین اشاري صفتونه

Like: A, An, That, Those etc...

لکه: (يو) A, (يو) An, (هغه) That, (هغه «جمع») Those او داسي نور...

5. Possessive Adjectives ملكي صفتونه

Possessive adjectives are those which are used before noun and show possession and ownership.

ملكي صفتونه هغه دي چې له اسم څخه مخکي استعمالېږي او ملکیت او مالکیت ښکاره کوي.

Dervish English Grammar

ملکي صفتونه عبارت دي له: Possessive Adjectives are consist in:			
My	زما	Your	د تاسي، ستاسي
Our	زموږ	Their	د هغوي (د دوی)
His	د هغه (مذکر)	Her	د هغې
Its	د هغه (بېجان)		

Ex: This is **his** car. مثال: دغه د هغه موټر دی.

Ex: That is **our** class. مثال: هغه زموږ ټولگی دی.

Ex: Muzamil is **my** brother. مثال: مزمل زما ورور دی.

6. Interrogative Adjectives پوښتونيز (استفهامي) صفتونه

Interrogative adjectives are used before nouns and ask a question.

پوښتونيز صفتونه له اسم څخه مخکي استعمالېږي او سوال پوښتي.

پوښتونيز صفتونه عبارت دي له: Interrogative Adjectives are consist in:			
What	څه، څه شي	Which	کوم، کوم شي
Whose	د چا	Who	څوک

Ex: **Which** class are you in? مثال: تاسي په کوم ټولگی کې یاست؟

Ex: **What** is your favorite meal? مثال: د تاسي د خوښي غذا څه شي ده؟

Ex: **Who** is your close friend? مثال: د تاسي نږدې ملگري څوک دی؟

Ex: **Whose** picture is this? مثال: دغه تصوير د چا دی؟

نوټ: د What, Who, Whose او Which تعريفونه د پوښتونيزو ضمرونو په بحث شوي دي.

7. Proper Adjectives خاص صفتونه

Proper adjectives are those which are derived or taken from a proper noun .

خاص صفتونه هغه دي چې له خاص اسم څخه مشتق يا اخېستل شوي دي.

Dervish English Grammar

Ex: Afghanistan, Pakistan, Kandahar, U. E. A etc...

مثال: افغانستان، پاکستان، کندهار، امارات متحده عربي او داسي نور...

❖ The forming of proper adjectives د خاص صفتونو تشکېل

- 1) Adding (ish): Englind – English , Turkey – Turkishetc.
- 2) Adding (n): America – American, India – Indiani etc.
- 3) Adding (ese): China – Chinese, Japan – Japanese etc.
- 4) Adding (ic) : Islam – Islamic , Arabia – Arabicetc.
- 5) Irregular forming : Greece – Greek, Egypt – Egyptian ...etc.

8. Distributive Adjectives توزیعی صفتونه

Distributive adjectives are used before nouns and indicate each person of a number or group.

توزیعی صفتونه له اسمونو څخه مخکي استعمالېږي او د یو ګروپ یا ډلې په هر شخص باندې دلالت کوي. (د یو ګروپ په فرد فرد باندې دلالت کوي).

Some Distributive Adjectives خینې توزیعی صفتونه			
Each	هر، هریو	Every	هر، هریو
Either	دواړه	Neither	هیڅ، هیڅ یو

Dervish English Grammar

نوټ: Note:

1) **Each** : is used for small groups and when the number is limited and definite.

Each: د کوچني گروپونو لپاره استعمالېږي هغه وخت چې تعداد يې محدود او معين وي.

Ex: **Each** man had a chance.

مثال: هر سړی یو چانس درلود.

2) **Every** : is used for large groups and when the number is not limited.

Every: د غټو گروپونو لپاره استعمالېږي هغه وخت چې تعداد يې نا محدود وي.

Ex: I have studied **every** book in this library.

مثال: ها په دغه کتابتون کې هر کتاب مطالعه کړي دی.

3) **Either**: shows the choice between two persons or things in positive sentence.

Either: په مثبت جمله کې د دوو اشخاصو یا شيانو ترمنځ انتخاب نښي.

Ex: I can read **either** book.

مثال: زه کولای شم دواړه کتابه ولولم.

4) **Neither** : is used for two persons or things in the negative sentences and agrees with singular verb.

Neither: په منفي جملو کې د دوو اشخاصو یا شيانو لپاره استعمالېږي او له مفرد فعل سره مطابقت کوي.

Ex: **Neither** book is mine.

مثال: هيڅ يو کتاب زما ندی.

Ex: **Neither** student is lazy.

مثال: هيڅ يو شاگرد ټنبل ندی.

Comparison of Adjectives

د صفتونو مقایسه

The usual way for comparison of adjectives is using the positive comparative and superlative degree.

د صفتونو د مقایسې لپاره معمولي طريقه د مطلقې درجې، تفضیلي درجې او عالي درجې له استعمال څخه عبارت دی.

1) Positive degree (ساده) درجه

The positive degree of an adjective is the simple form of an adjective, it is used when no comparison is meant.

د صفت مطلقه درجه د صفت له ساده شکل څخه عبارت ده، "دغه" درجه هغه وخت استعمالېږي چې هیڅ مقایسه په نظر کې نه وي ښوول شوې.

Ex: Nice, Clever, small, tall etc...

مثال: ښکلې، ځېرک، کوچني، اوږد یا جگ او داسي نور...

Ex: Hilmand has very **nice** views.

مثال: هلمند ډېري ښکلې منظرې لري.

Ex: Rafi is a **clever** student.

مثال: رفیع یو ځېرک زده کوونکی دی.

Note: نوټ

When the positive degree is used for comparison of two person or things it is usually placed between (as..... as); this form is called comparison of equality.

کله چې مطلقه درجه د دوو اشخاصو یا شیانو مقایسې لپاره استعمالېږي معمولاً (as as) ځای نیسي؛ دغه شکل د تساوي مقایسې په نوم یادېږي.

Ex: Moheeb is **as** tall **as** his brother.

مثال: محیب د خپل ورور په څېر جگ دی.

Dervish English Grammar

Note: But in the negative form the first (as) is changed to (so).

نوټ: مگر په منفي شکل کې لومړۍ (as) په (so) باندې بدلېږي.

Ex: Shafiq is not so pretty as her sister.

مثال: شفيقه د خپلې خور په څېر ښکلې نده.

2) Comparative degree تفضيلي درجه

The comparative degree of an adjective indicates the higher degree of quality than positive, it is used when we compare two persons, places or things .

د صفت تفضيلي درجه نسبت مطلقې درجې ته په عالي تره كيفيت دلالت كوي، "دغه" درجه هغه وخت استعمالېږي چې زموږ دوه اشخاصه، مكانونه اويا شيان سره مقايسه كوو.

Ex: Nicer, Cleverer, Smaller, Taller etc...

مثال: ښايسته تر، لايقتتر، كوچنۍ تر، اوږد تر او داسي نور...

Ex: Jamil is cleverer than Naqib.

مثال: جميل له نقيب څخه لايقتتر دی.

Note: نوټ

The preposition (than) is usually used in the comparative degree to introduce the second part of comparison.

د (than) اضافي توري په تفضيلي درجه کې استعمالېږي ترڅو د مقاييسې دوهمه برخه معرفي كړي.

Ex: Kabul is nicer than Ghazni.

مثال: كابل نسبت غزني ته ډېر ښكلی دی.

Note: نوټ

Another way for comparison is using (less, more, most, like, alike etc).

د مقاييسې يوه بله لاره د (less, more, most, like, alike) او داسي نورو استعمال دی.

Ex: Ahmad is less strong than Rahim.

مثال: احمد له رحيم څخه كمزوري دی.

Dervish English Grammar

نوټ: Note:

Sometimes in the comparative degree, we do not actually name the second part of comparison.

خټينې وخت په تفصيلي درجه کې، موږ د مقاييسې په دوهمه برخه عملاً نوم نه ذکر کوو.

Ex: Physics is more difficult than any other subject.

مثال: فزيک له بل هر مضمون څخه ډېر مشکل دی.

Ex: Wahid is taller than any other boy.

مثال: وحيد له بل هر هلک څخه لوړ تر دی.

نوټ: Note:

Sometimes the qualities of two persons are clear, we use article (the) before comparative degree.

خټيني وخت د دوو اشخاصو مقاييسه واضح وي، موږ د تفصيلي درجې مخکې د (The) د تعريف توري استعمالوو.

Ex: Najeeb is **the** cleverer of **the** two brothers.

مثال: نجيب له دواړو وروڼو څخه لايقتر دی.

3) Superlative degree عالي درجه

The superlative degree of an adjective denotes the highest degree of quality, It is used when more than two persons or things are compared.

د صفت عالي درجه د کيفيت په عالي ترينه درجه دلالت کوي، دغه "مقاييسوي درجه" هغه وخت استعماليري چې له دوو څخه زيات اشخاص اويا شيان سره مقاييسه کېري.

Ex: Nicest, Cleverest, Smallest etc...

مثال: ښايسته ترين، لايقترين، کوچني ترين اوداسي نور...

Ex: Bilal is the **cleverest** student in the class.

مثال: بلال په ټولگي کې لايقترين زده کوونکی دی.

Dervish English Grammar

نوٽ: Note

Article (the) is usually used before the superlative degree of an adjective.

د (the) تعريف توري معمولاً د صفت له عالي درجي څخه مخکي استعمالېږي.

➤ Foramtion of comparative and Superlative degrees:

د تفضيلي او عالي درجو د تشکيلېدو طريقه:

The usual way to form the comparative and superlative degree adding (er, est, more, most) with the positive degree.

د تفضيلي او عالي درجو د تشکيلېدو معمولي طريقه د (er, est, more, most) زياتول دي له مطلقه (ساده) درجه سره.

Ex: Small – **Smaller** – **Smallest**.

مثال: کوچنی – کوچنی تر – کوچنی ترين.

قاعدي Rules:

1) One syllable adjectives take (er) in the comperative and (est) in the superlative forms.

يو هجايي صفت په تفضيلي شکل کي (er) او په عالي شکل کي (est) اختياروي.

Positive degree مطلقه (ساده) درجه	Comparative degree تفضيلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Short لنډ	Shorter لنډ تر	Shortest لنډ ترين
Tall لوړ	Taller لوړ تر	Tallest لوړ ترين
Thick پند	Thicker پند تر	Thickest پند ترين
Sad پرېشان	Sader پرېشان تر	Sadest پرېشان ترين

Dervish English Grammar

Note: نوټ

When adjectives end in (e) only take (r) in the comparative and (st) in the superlative forms .

کله چې صفتونه په (e) ختم شي په تفضیلي شکل یوازي (r) او په عالي شکل کې (st) اختیاري

Positive degree مطلقه (ساده) درجه	Comparative degree تفضیلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Fine نرم	Finer نرم تر	Finest نرم ترين
Brave زړه ور	Braver زړه ور تر	Bravest زړه ور ترين
Wise معقول	Wiser معقول تر	Wisest معقول ترين

2) Two syllable adjectives ending in (er, ow, le, y) take (er) in the comparative and (est) in the superlative forms.

دوه هجايي صفتونه چې په (er, ow, le, y) ختم شوي وي په تفضیلي شکل کې (er) په عالي شکل کې (est) اختیاري.

Positive degree مطلقه (ساده) درجه	Comparative degree تفضیلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Clever لایق	Cleverer لایقتر	Cleverest لایقترین
Happy خوشحال	Happier خوشحال تر	Happiest خوشحال ترین
Noble شریف	Nobler شریف تر	Noblest شریف ترین

3) More than two syllable adjectives always form their comparative and superlative by taking (more) and (most) before the positive degree.

له دوو څخه زیات هجايي صفتونه پخپلو تفضیلي او عالي درجو کې د (more) او (most) په زیاتولو سره د ساده شکل څخه مخکې تشکیلېږي.

Dervish English Grammar

Positive degree مطلقه (ساده) درجه	Comparative degree تفضیلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Intelligent هونبیار	More intelligent هونبیار تر	Most intelligent هونبیار ترین
Beutiful نبایسته	More beutiful نبایسته تر	Most beutiful نبایسته ترین

Note: نوټ

(Most + Simple form of adjective) without article (the) means very much.

Most د صفت له ساده شکل سره د (the) تعریف توري څخه پرته د ډېر مانا ورکوي.

Ex: Noor Aamad is **most** intelligent boy.

مثال: نوراحمد ډېر هونبیار هلک دی.

Memory: یادانبت

The other ways for comparison of adjectives in English language is using (Like, a lik) and (less, least).

د صفتونو د مقایسې بله طریقه په انگلیسی ژبه کې د (a like, like) او (least, less) استعمالونه ده.

Ex: Hayat runs **like** deer.

مثال: حیات د هوسی په څېر منډي وهي.

Ex: Ahmad is **less** talented than Saleem.

مثال: احمد له سلیم څخه ډېر کم استعداد دی.

Note: Some of the adjectives are compared irregularly.

نوټ: ځیني صفتونه په بې قاعده ډول مقایسه کېږي.

Dervish English Grammar

Positive degree مطلقه (ساده) درجه	Comparative degree تفضیلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Good ښه	Better ښه تر، بهتر	Best ښه ترين، بهترين
Bad بد	Worse بد تر	Worst بد ترين
Little کم	Less کمتر	Leas کمترین
Much زیات	More زیات تر	Most زیات ترين
Far لیري	Farther / Furthe لیري تر	Farthest / Furthest لیري ترين
Old بوډا	Older / elder بوډا تر	Oldest / eldest بوډا ترين

نوټ: (Farther) یوازې د فاصلې لپاره استعمالېږي مگر (Further) د ډېرو ځایونو لپاره استعمالېږي.

نوټ: (Older) ډېر استعمال لري مگر (elder) محدود تر استعمال لري او معمولاً د کورنۍ د لوی غړو لپاره استعمالېږي او همدارنگه (elder) د (than) اضافي توري سره نه استعمالېږي.

قیدونه Adverbs

Adverb is a word which is used to add something to the meaning of a verb, an adjective or another adverb.

قید هغه کلمه ده چې د فعل، صفت او یا بل قید په مانا یو شی اضافه کوي.

Or: Adverb is a word which modifies the meaning of a verb, an adjective or another adverb.

اویا: قید هغه کلمه ده چې د فعل، صفت او یا بل قید مانا معینوي (بهرتره کوي).

Ex: Ahmad runs **fast**. (verb).

مثال: احمد تېز ځغلي. (فعل).

Ex: He spoke **quite correctly**. (adverb).

مثال: هغه کاملاً په صحیح ډول خبرې وکړي. (قید).

Ex: The Afghans are **very hospitable**. (adjective).

مثال: افغانان ډېر مېلمه پال دي. (صفت).

Kinds of Adverbs

د قيد ډولونه

Adverbs are mainly divided into three parts:

قيدونه اساساً په درې برخو وېشل شوي دي:

1. Simple adverbs	ساده قيدونه
2. Interrogative adverbs	پوښتنيز (استفهامي) قيدونه
3. Relative adverbs	رابطي قيدونه

1. Simple Adverbs ساده قيدونه

Simple adverbs are extensively used in the daily activities.

ساده قيدونه په زياته توگه په ورځني فعاليتونو کې استعمالېږي.

The simple adverbs are divided into eight parts:

ساده قيدونه په اتو برخو وېشل شوي دي:

1) Adverbs of manner: د حالت يا څرنگوالي قيدونه

These adverbs show how an action is done.

دغه قيدونه ښيي چې يو عمل څنگه سرته رسېږي.

د څرنگوالي ځيني قيدونه Some adverbs of manner

Fast	تېز	Hard	سخت
Slowly	آهسته	Bravely	په زړه وره توگه
Clearly	واضحاً، په واضح ډول	Probably	احتمالاً، په احتمالي ډول

Dervish English Grammar

Ex: Asad speaks **slowly**.

مثال: آسد آهسته خبري کوي.

Ex: Ajmal lived **happily**.

مثال: اجمل په خوشحاله ډول ژوند تېروي.

Note: نوټ

Adverbs of manner only modify verbs and are normally used after the verbs, but they can have end position.

د څرنگوالي قيدونه يوازي فعلونه معينوي او عموماً له فعلونو څخه وروسته استعمالېږي، مگر کېدای شي په اخبر کې "هم" کېدای شي موقعيت اختيار کړي.

Ex: Asif speaks politely.

مثال: آصف مادبانه خبري کوي.

Ex: The doctor examined the patient carefully.

مثال: ډاکتر په دقت سره ناروغ معاینه کړ.

2) Adverbs of time: د وخت قيدونه

These adverbs show when an action happened.

دغه قيدونه بنيې چې يو عمل څه وخت واقع شوي ده.

Like: Now, yesterday, tomorrow etc....

لکه: اوس، تېره ورځ، سبا او داسي نور...

Ex: We will come here **tomorrow**.

مثال: موږ به سبا دلته راشو.

➤ **Adverbs of time are divided into two parts:**

د وخت قيدونه په دوو برخو وېشل شوي دي:

A. Definite adverbs of time د وخت معين قيدونه

These adverbs show exact time.

دغه قيدونه معين وخت بنيې.

Ex: I wrote a letter **at five o'clock last night**.

مثال: ما تېره شپه په پنځه بجې يوه رساله وليکله.

Dervish English Grammar

B. Indefinite adverbs of time د وخت نامعین قیدونه

These adverbs show inexact time.

دغه قیدونه نامعین وخت نښي.

Like: Already, ago, early etc...

لکه: مخکې، پخوا، وختي او داسې نور...

Ex: I see him many times.

مثال: زه هغه ډېر ځلي وینم.

3) Adverbs of place: د مکان قیدونه

These show where an action happened.

دغه قیدونه نښي چې یو عمل چېرې واقع شوی دی.

Like: Here, there, up, down, inside, outside etc...

لکه: دلته، هلته، پورته، کښته، په داخل کې، دباندي او داسې نور...

Ex: Jamal came here yesterday.

مثال: جمال تېره ورځ دلته راغی.

4) Adverbs of reason: د علت یا نتېجې قیدونه

These adverbs show why an action happened.

دغه قیدونه نښي چې ولې یو عمل واقع شوی دی.

Like: So, Therefore, Because etc...

لکه: نو، د دې لپاره، ځکه او داسې نور...

Ex: Sadiq succeeded in the exam because he studied hard.

مثال: صادق په امتحان کې کامیاب شو ځکه هغه پراخه مطالعه وکړه.

Dervish English Grammar

5) Adverbs of Affirmation and negation: د تاييد او انکار قیدونه

These adverbs show agreement or disagreement with speaker.

دغه قیدونه له ویونکي سره موافقیت او یا مخالفت ښيي.

Like: No (نه), Of course (البته), May be (ممکن), Sure (یقیناً), Yes (هو), Surely (بېشکه), Probably (ګوندی) etc...

Ex: Can you speak French? **Yes** I can.

مثال: آیا ته په فرانسوي خبري کولای شي؟ هو زه یې کولای شم.

Ex: Do you know him? **No**, I do not.

مثال: آیا ته هغه پېژني؟ نه، نه یې پېژنم.

6) Emphatic adverbs. تاکيدي قیدونه

These adverbs show emphasis on an action.

دغه قیدونه د یو عمل په "سرتو رسولو" تاکید ښيي.

Like: Just (فقط), Even (هم، حتی), Too (هم) etc...

Ex: He **even** smokes cigarette now.

مثال: هغه حتا اوس هم سګرېټ څکوي.

7) Nameral Adverbs عددي قیدونه

Adverbs of number are used to show how often an action happen- ed.

عددي قیدونه د یو عمل "سرتو رسول" ښيي چې څو ځله واقع شوی دی.

Like: Once, Twice, Three times etc...

لکه: یو ځلي، دوه ځلي، درې ځلي او داسي نور...

Ex: I have seen Kandahar **twice**.

مثال: ما دوه ځلي کندهار لېدلی دی.

Dervish English Grammar

- Numeral adverbs are divided into two parts:

عددي قیدونه په دوه برخو وېشل شوي دي:

a) Definit numeral adverbs: معین عددي قیدونه

These adverbs show exact number. دغه قیدونه معین تعداد ښيي.

Like: Once (یو ځلي), Twice (دوه ځلي), Firistly (اولاً), Secondly (دوهم وار) etc...

Ex: He tried **twice**. مثال: هغه دوه ځلي کوبښن وکړ.

Ex: I have gone to Mazar **once**. مثال: زه یو ځل مزار ته تللی يم.

b) Indefinite numeral adverbs: نامعین عددي قیدونه

These adverbs show inexact number. دغه قیدونه نامعین تعداد ښيي.

Like : Sometimes (ځینې وختونه), Often (اکتراً وخت), Usually (معمولاً), Always (همېشه), Several times (څو ځلي), Seldom (کله کله), Rarely (کله کله) etc...

Ex: Ghulam Riza **often** goes to Kandahar. مثال: غلام رضا اکثره وخت کندهار ته ځي.

8) Adverbs of Degree and Quantity: د درجې او مقدار قیدونه

These adverbs show in what degree an action is done.

دغه قیدونه ښيي چې یو عمل په کومه درجه سرته رسېږي.

Like: Very (ډېر), Quite (کاملاً), Too (زیات), Enough (کافي), Much (ډېر) etc...

Ex: Ghulam Riza runs **very** fast. مثال: غلام رضا ډېر تېز ځغلي.

Dervish English Grammar

2. Interrogative Adverbs: پوښتنيز (استفهامي) قيدونه

The interrogative adverbs are used to ask question.

پوښتنيز قيدونه د سوال د تپوسني لپاره استعمالېږي.

پوښتنيز قيدونه Interrogative Adverbs			
Why	ولي	Where	چېرې، چېرته
When	کله، څه وخت	How long	څومره وخت
How often	اکثراً څومره		

Ex: **Where** are you living?

مثال: تاسي چېرې ژوند کوي؟

Ex: **How often** does he play chess?

مثال: هغه اکثراً څومره د سطرنج لوبه کوي؟

Ex: **How long** will you continue this class?

مثال: تاسي به څومره وخت دغه ټولگی ته ادامه ورکړئ؟

3. Relative Adverbs ربطي قيدونه

The relative adverbs are used to join two sentences.

ربطي قيدونه د دوو جملو د نښلولو لپاره استعمالېږي.

ربطي قيدونه Relative Adverbs			
Why	ولې	Where	چېرې، چېرته
When	کله، څه وخت	How	څومره
How often	اکثره څومره	If	که چېرې

Formation of Adverbs

د قیدونو جوړونه

Most of the adverbs are formed by (ly) at the end of adjectives.

ډیر قیدونه د صفت په اڅبر کې د (ly) په واسطه جوړېږي.

Like: Perfect – Perfectly (کاملاً – کامل), Quick – Quickly (په تېزۍ سره)

Rules: قاعدې

1) Adjectives ending in (y) change (y) into (i) and add (ly).

هغه صفتونه چې په (y) ختم شوي وي (y) په (i) بدلېږي او (ly) علاوه کېږي.

Ex: Happy – **Happily**.

مثال: خوشحال – په خوشحالي سره.

Ex: Heavy – **Heavily**.

مثال: سخت – په سختۍ سره.

2) Adjectives ending in (ible) and (able) drop (e) and add (ly).

هغه صفتونه چې په (ible) او (able) ختم وي (e) له منځه ځي او (y) علاوه کېږي.

Ex: Capable – **Capably**.

مثال: وړ – په وړ توب سره.

Ex: Possible – **Possibly**.

مثال: ممکن – احتمالاً.

3) Adjectives ending in (e) take (ly) without any change.

هغه صفتونه چې په (e) ختم وي بې له کوم تغیر څخه (ly) اختیاري وي.

Ex: Polite – **Poliely**.

مثال: مادب – مادبانه.

Ex: Mere – **Merely**.

مثال: صرف – صرفاً.

Dervish English Grammar

Exceptions: استثناوي

Like: Due – Duly. (کامل – کاملاً), Whole – Wholly. (نتېجه – په نتېجه کې)

True – Truly. (حقیقت – حقیقتاً)

4) Adjectives ending in a single (l) take (ly) but adjectives ending in (ll) take only (y).

هغه صفتونه چې په (l) ختم وي (ly) اختیاري مگر هغه صفتونه چې په (ll) ختم وي یوازې (y) اختیاري.

Ex: Careful – Carfully.

مثال: دقت – په دقت سره.

Ex: Dull – Dully.

مثال: خسته – په خستگی سره.

Note: نوټ

Some adjectives and adverbs have the same form. ځینې صفتونه او قیدونه عین شکل لري.

Like: Early (په وخت سره), Deep (په ژوروالي سره), Fast (تېز، په تېزي سره)

Low (په کښته والي سره), Far (لري، په لري والي سره), High (لوړ، په لوړوالي سره), Hard (سخت، په سختۍ سره) etc...

Ex: Corolla is a **fast** car. (adjective).

مثال: کورولا یو تېز موټر دی. (صفت).

Ex: Asad runs **fast**. (adverb).

مثال: آسد په تېزي سره ځلي. (قید).

5) Some adjectives are combined with (a), (be) and (to) and form adverb.

ځینې صفتونه د (a), (be) او (to) په مختاري سره ترکیبېږي.

Ex: Broad – Abroad

مثال: پلن – په پلنوالي سره.

Ex: Live – Alive.

مثال: ژوندي – په ژوندي توب سره.

Ex: Head – Ahead.

مثال: ابتداء – په ابتداء سره.

Comparison of Adverbs

د قیدونو مقایسه

Many of the adverbs are compared as adjectives and have three degrees of comparison.

ډېر قیدونه عیناً د صفتونو په څېر مقایسه کېږي او د مقایسې درې درجې لري.

- 1) One syllable adverbs form their comparative by adding (er) and the superlative by (est).

یو هجایي قیدونه پخپل تفضیلي شکل کې د (er) او په عالی "شکل" کې د (est) په اضافه کولو تشکیلېږي.

Positive degree (ساده) درجه	Comparative degree تفضیلي درجه	Superlative degree عالی درجه
Fast په تېزي سره	Faster په ډېر تېزي سره	Fastest په ډېر زیات تېزي سره
Hard په سختی سره	Harder په ډېر سختی سره	Hardest په ډېر زیات سختی سره
Soon ژر	Sooner ډېر ژر	Soonest ډېر زیات ژر

- 2) Two or more than two syllable adverbs take (more) in the comparative and (most) in the superlative forms.

دوه یا له دوو څخه زیات هجاء "لرونکي" قیدونه په تفضیلي شکل کې (more) او په عالی شکل کې (most) اختیاروي.

Positive degree ساده درجه	Comparative degree تفضیلي درجه	Superlative degree عالی درجه
Quickly په چابکي سره	More quickly په ډېر چابکي سره	Most quickly په ډېر زیات چابکي سره
Bavely په زړه ورتوب سره	More bravely په ډېر زړه ورتوب سره	Most bravely په ډېر زیات زړه ورتوب سره

- 3) Some of the adverbs are formed irregularly.

Dervish English Grammar

ځيني قيدونه په بي قاعده ډول تشکيلېږي.

Positive degree ساده درجه	Comparative degree تفضيلي درجه	Superlative degree عالي درجه
Well په ښه والي سره	Better په ډېر ښه والي سره	Best په ډېر زيات ښه والي سره
Little په ليروالي سره	Less په ډېر ليروالي سره	Least په ډېر زيات ليروالي سره

➤ The correct uses of some adverbs: د ځيني قيدونو دقيق استعمالات

1. "Good": ښه

"Good" is an adjective which shows condition and modifies nouns.

"Good" هغه صفت ده چې د کیفیت یا حالت او د اسمونو ستاينه بيانوي.

Ex: Ahsan is a **good** student.

مثال: احسان يو ښه زده کوونکي دی.

2. "Well": ښه

"Well" is an adverb which expresses good health and modifies verbs.

"Well" هغه قیده دی چې ښه صحت او د فعلونو ستاينه بيانوي.

Ex: Ahmad always feels well.

مثال: احمد هر وخت ښه احساس کوي.

3. "Enough": کافي، بس

"Enough" is an adverb which is used after adjective or adverb, and is sometimes as adjective, is used before nouns.

"Enough" هغه قید دی چې له صفت یا قید څخه وروسته استعمالېږي، او ځيني وخت د صفت په حيث له اسمونو څخه مخکي استعمالېږي.

Dervish English Grammar

مثال: زه دلته د پاتي کېدو لپاره کافي وخت لرم. Ex: I have **enough** time to stay here.

4. “Very”:

“Very” is an adverb which is used before adjectives and other adverbs to show degree.

“Very” هغه قيد دی چې له صفتونو او نورو قيدونو څخه مخکې استعمالېږي او درجه ښيي.

مثال: دغه کور ډېر غټ دی. Ex: This house is **very** large.

5. “Much”:

“Much” is both adverb and adjective which shows amount or quantity, it can be also used before comparative degree.

“Much” هم قيد دی هم صفت چې مقدار او اندازه بيانوي، او همدارنگه کېدای شي له تفضيلي څخه مخکې استعمال شي.

مثال: دغه کور له هغه کور څخه ډېر لوی دی. Ex: This house is **much** larger than that house.

6. “Still”:

“Still” is used for a period of time that continued from the past to present, and it is used in declarative (affirmative, negative and question) sentences.

“Still” د وخت د دوران لپاره پکار وړل کېږي چې له ماضي څخه تر اوسه ادامه لري، او دغه "قيد" په خبري (مثبت، منفي او سوالی) جملو کې استعمالېږي.

مثال: آیا ته تر اوسه پوري په کار مصروف یې؟ Ex: Are you **still** working now?

مثال: تر اوسه پوري باران ورېږي. Ex: It is **still** raining.

Dervish English Grammar

7. "Yet": لاتراوسه، تراوسه

"Yet" is used to show duration from present to future. It is used in question and negative statement sentences.

"Yet" د جريان لپاره له حال څخه تر راتلونکي پوري استعمالېږي. دغه قيد په سوالیه او منفي بيانیه جملو کې استعمالېږي.

Ex: Abdul Hadi has not **yet** completed the work.

مثال: عبدالهادي تراوسه کار نده تکميل کړي.

Ex: Is the lunch ready **yet** ?

مثال: آیا تر اوسه د غرمې ږوډی آماده ده ؟

8. "Already": مخکې، پخوا

"Already" is used to say that something is in the present or past but not the future.

"Already" د یو شي د موجودیت لپاره په حال یا ماضي کې استعمالېږي مگر په راتلونکي کې نه استعمالېږي.

Ex: I have **already** gone to Pakistan.

مثال: زه پخوا پاکستان ته تللی يم.

9. "Either": همدارنگه، هم

"Either" means (too or also) it is used in negative sentences the adverbs like (as well), (also), (too) are change to (either).

"Either" د (هم، همدارنگه) مانا ورکوي په منفي جملو کې قیدونه لکه (as well)، (also)، (too) په (either) باندې بدلېږي.

Ex: He is not a teacher **either**.

مثال: هغه هم معلم ندی.

Dervish English Grammar

10. "Too": هم، همدارنگه

"Too" is used at the end of the sentences.

"Too" د جملو په اخير کې استعمالېږي.

Ex: He will fail in exam **too**.

مثال: هغه به هم په امتحان کې ناکام شي.

11. "Also": هم، همدارنگه

"Also" is usually used at the middle and at the end of the sentences.

"Also" معمولاً د جملو په منځ او اخير کې استعمالېږي.

Ex: Sabir is a doctor **also**.

مثال: صابر هم يو ډاکټر دی.

Ex: Sabir is **also** a doctor.

مثال: صابر هم يو ډاکټر دی.

12. "Fairly": نسبتاً، په مناسبه توگه، په متوسط ډول

"Fairly" is used to express a positive meaning.

"Fairly" د مثبت مفهوم د بيانولو لپاره استعمالېږي.

Ex: This water is **fairly** hot.

مثال: دغه اوبه نسبتاً گرمي دي.

13. "Rather": له حده زيات، نسبتاً، تر يوه اندازه

"Rather" is used to express a negative idea and discomfort.

"Rather" د منفي مفکورې او نا ارامتيا لپاره استعمالېږي.

Ex: This water is **rather** hot.

مثال: دغه اوبه له حده زياتي گرمي دي.

14. "Only": فقط، يوازې

"Only" is used before the words and it modifies.

"Only" له کلمو څخه مخکې استعمالېږي او هغه معینوي.

Ex: He **only** fixed the car.

مثال: هغه فقط موټر ترميم کړ.

Future perfect tense

راتلونکې کامله زمانه

Helping verbs of F. P tense	د راتلونکې کاملې زمانې کومکي فعلونه
Will have / Shall have	Will have / Shall have

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Will /Shall + Have + V₃ + Comp. Ex: I will have finished the work. مثال: ما به کار ختم کړی وي.
Question form سوالیه شکل	Will /Shall + Sub + Have + V₃ + Comp? Ex: Will I have finished the work? مثال: آیا ما به کار ختم کړی وي؟
Negative form منفي شکل	Sub + Will /Shall + Not + Have + V₃ + Comp . Ex: I will not have finished the work. مثال: ما به کار ختم کړی نه وي.
Negative interrogative Form منفي سوالیه شکل	Will /Shall +Sub + Not + Have + V₃ + Comp -? Ex: Will I not have finished the work? مثال: آیا ما به کار ختم کړی نه وي؟ Won't/Shan't + Sub + Have + V₃ + Comp -? Ex: Won't I have finished the work? مثال: آیا ما به کار ختم کړی نه وي؟

1) **Usage:** Future perfect tense is used to show an action which will have been completed before some specified time or before another action in the future.

1) **استعمال:** راتلونکې کامله زمانه د هغه عمل د بیانولو لپاره استعمالېږي چې په راتلونکې کې به له معین وخت څخه مخکې اویا له بل عمل څخه مخکې تکمیل شي.

Ex: They will have eaten food before we arrive home.

مثال: زموږ له رارسېدو څخه مخکې به دوی ډوډۍ خوړلې وي.

Ex: I will have prepared every thing when you arrive home.

مثال: تر هغه وخت چې تاسې بیرته کور ته راگرځي ما به ټول شیان چمتو کړي وي.

Dervish English Grammar

2) **Usage:** Future perfect tense is used to show an action that will be completed at some unspecified time in the future.

(۱) **استعمال:** راتلونکې کامله زمانه د هغه عمل د بیان لپاره استعمالېږي چې په راتلونکي کې به په یو نا معین وخت کې تکمیل شوي وي.

Ex: We will have completed the homework 7:00 in the morning.

مثال: موږ به تر ۷:۰۰ بجو پوري کورنۍ کار ختم کړي وي.

Ex: Ahmad will have started the work by next April.

مثال: احمد به تر راتلونکي اپریل پوري کار ختم کړي وي.

Future perfect continuous tense

راتلونکې کامله جاري زمانه

Helping verbs of F. P tense	د حال کاملې زمان کومکي فعلونه
Will have been / Shall have been	Will have been / Shall have been

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Will /Shall + Have + been + V-ing + Comp. مثال: علي به د سطرنج په لوبه بوخت وي. Ex: Ali will have been playing chess.
Question form سوالیه شکل	Will /Shall + Sub + Have + been + V-ing + Comp? مثال: آیا علي به د سطرنج په لوبه بوخت وي؟ Ex: Will Ali have been playing chess?
Negative form منفي شکل	Sub + Will /Shall + Not + Have + been + V-ing + Comp. مثال: علي به د سطرنج په لوبه بوخت نه وي. Ex: Ali will not have been playing chess.
Negative interrogative Form منفي سوالیه شکل	Will/Shall + Sub + Not + Have + been + V-ing+Comp -? مثال: آیا علي به د سطرنج په لوبه بوخت نه وي؟ Ex: Will Ali not have been playing chess? Won't/Shan't + Sub + Have + been + V-ing + Comp -? مثال: آیا علي به د سطرنج په لوبه بوخت نه وي؟ Ex: Won't Ali have been playing chess?

Dervish English Grammar

1) Usage: The future perfect continuous tense is used to show the duration of an action which will be continuing before some specified time or before another action in the future.

(۱) استعمال: راتلونکې کامله جاري زمانه د هغه عمل د جريان د نبودلو لپاره استعمالېږي چې په راتلونکي کې به له معين وخت څخه مخکې اويا له بل عمل څخه مخکې د دوام په حالت کې وي.

Ex: They will have been reading since night.

مثال: هغوی به له شپې راپدې خوا په لوستلو مشغول وي.

Ex: I will have been sleeping for two hours by the time he gets home.

مثال: څو چې هغه کور ته راځي ما به د دوو ساعتو لپاره خوب کړی وي.

Ex: You will have been playing volleyball with us for two hours tomorrow.

مثال: تاسي به سبا له مور سره د دوو ساعتو لپاره د واليبال په لوبه مشغول ياست.

Dervish English Grammar

Clause

قضيه، شرط، فرض

A group of words which has subject and predicate and forms part of a sentence is called clause.

هغه گروپ د کلمو چې د مبتدا او خبر لرونکي وي او د جملې يوه برخه جوړه کړي د قضیې په نوم یادېږي.

Ex: That he was fine.

مثال: چې هغه ښه وو.

Ex: Why I came here.

مثال: زه ولې دلته راغلم.

Ex: Which I bought last year.

مثال: چې ما تېر کال واخيست.

But if we add another sentence with each of them, then they can make a complete sense.

مگر که چېرې يوه بله جمله له هغوی هر یو سره اضافه کړو، په هغه وخت کې به بیا کامل مفهوم افاده کړي.

Ex: **Ahmad said** that he was fine.

مثال: احمد وویل چې هغه ښه وو.

Ex: **This is the car** which I bought last year.

مثال: دغه موټر دی چې ما تېر کال واخيست.

The sentences which support them are called principal and the others are subordinating clauses.

هغه جملې چې د قضیې حمایت کوي د اصلي قضیې او نورې د فرعي قضیو په نوم یادېږي.

1) Principle (Independent) clause: قضیه (مستقله)

The part sentence which makes complete meaning is called principal clause.

د جملې هغه برخه چې کامله مانا افاده کړي د اصلي قضیې په نوم یادېږي.

Ex: This is a student.

مثال: دغه یو زده کوونکی دی.

Ex: That is a play.

مثال: هغه یوه لوبه دی.

Dervish English Grammar

2) (Dependent) clause: فرعي (غيرمستقله) قضيه

The part of the sentence which does not express a complete meaning and can not stand alone is called subordinating clause.

د جملې هغه برخه چې مانا بيان نكړي او په تنهائي سره "مفهوم" ورنكړي د فرعي قضيه په نوم يادېږي.

Ex: That he likes very much.

مثال: چې هغه ډېر زيات خوښوي.

Note: نوټ

The principal and subordinating clause are connected by conjunction such as; (who, whom, whose, which, that, what, when, where) etc...

(او داسې اصلي او فرعي قضيه د ربطي توري په واسطه لکه (وصلېږي. who, whom, whose, which, that, what, when, where) سره

➤ The clauses are divided into three parts:

قضيه په دريو برخو وېشل شوي دي:

- 1) Noun Clause. اسمي قضيه
- 2) Adjective Clause. صفتي قضيه
- 3) Adverb Clause. قيدي قضيه

1) Noun Clause اسمي قضيه

A group of words which has subject and predicate of its own and does the work of a noun is called noun clause.

هغه گروپ د كلمو چې د ابتدا او خبر لرونكي وي او د اسم كار ترسره كړي د اسمي قضيه په نوم يادېږي.

Ex: Naim said **that he would buy a new car.**

مثال: نعيم وويل چې هغه يو نوی موټر اخیست.

Dervish English Grammar

Ex: What he says is not logical.

مثال: څه شي چې هغه وايي منطقي نده.

Ex: Ali mentioned that **he passed the exam successfully**.

مثال: علي ذکر کړه چې امتحان يې په بريالۍ توگه ترسره کړ.

2) Adjective Clause: وصفي قضييه

A group of words which has subject and predicate of its and does the work of an adjective is called adjective clause.

هغه گروپ د کليمو چې د مبتدا او خبر لرونکي وي او د صفت کار ترسره کړي د وصفي قضييې په نوم يادېږي.

Ex: Karrim is a boy who can speak Pashto well.

مثال: کریم هغه هلک دی چې په کولای شي په پښتو ښه خبري وکړي.

Ex: He is the student who **won the race**.

مثال: هغه زده کوونکي ده چې د مسابقي وړونکی شو.

Ex: This is the book **which I want to present it to you**.

مثال: دغه کتاب دی چې غواړم هغه تاته ډالی کړم.

Note: نوټ

Some times especially conversion the relative pronoun are omitted when the sentence has object case.

ځينې وختونه معمولاً کله چې په خبرو اترو يا مکالمه کې جمله مفعولي حالت ولري موصولي (ربطي) ضمير له منځه وړل کېږي.

Dervish English Grammar

Ex:

مثال:

- This is the chair **which** he sits on.

دغه څوکی ده چې هغه پرې کښېښي.

- This is the chair he sits on.

دغه چوکۍ ده "چې" هغه پرې کښېښي.

نوټ: Note

Some times the principal clause is divided into two parts by subordinating adjective clause.

ځینې وختونه اصلي قضیه د فرعي وصفي قضیې په واسطه په دوو برخو وېشل کېږي.

Ex: The man whom I met yesterday is one of my old friends.

د اصلي قضیې لومړۍ برخه

فرعي قضیه

د اصلي قضیې دوهمه برخه

مثال: چا سره چې ما تېره ورځ ملاقات وکړ یو زما له ملگرو څخه و.

Ex: The house which he lives in is very beautiful.

د اصلي قضیې لومړۍ برخه

فرعي قضیه

د اصلي قضیې دوهمه برخه

مثال: کور چې هغه پکې ډېر ښکلې ژوند تېروي.

3) Adverb Clause: قيدي قضیه

A group of words which has subject and predicate of the own and does the work of an adverb is called adverb clause.

هغه گروپ د کلمو چې د مبتدا او خبر لرونکی وي او د "قید" کار ترسره کړی د قيدي قضیې په نوم یادېږي.

Dervish English Grammar

Ex: He did not study **so he failed in the exam.**

مثال: هغه درس و نه وایه نو په امتحان کې ناکام شو.

Ex: The thief escaped **when he saw the police.**

مثال: کله چې یې پولیس ولید غل وتښتېد.

Ex: If you study your lessons, you will succeed in the exam.

مثال: که چېرې ته خپل درسونه ووایې، په امتحان کې به کامیاب شي.

Additions to remarks

ضمایم په نظریاتو (ملتیاوو)

Additions to remarks show coordination or discoordination between two persons or things.

ضمایم په نظریاتو د دوو اشخاصو یا دوو شیانو ترمنځ کې برابري او نا برابري ښکاره کوي.

Ex: He is an engineer and I am too.

مثال: هغه یو انجنیر دی او زه هم.

Ex: He is a student but Ajmal is not.

مثال: هغه یو زده کوونکی دی مگر اجمل ندی.

Note: نوټ

Remark is the first longer sentence which expresses the first idea.

نظریه (بیانیه) لومړنۍ درازتره جمله ده چې لومړۍ مفکوره بیانوي.

Ex: **Najeeb is a clever student.**

مثال: نجیب یو لایق زده کوونکی دی.

Dervish English Grammar

نوټ: Note:

Addition is the second shorter sentence which is added at the end of the remark and expresses the second idea.

د دوهمې لنډې ترې جملې ضميمه ده چې د نظريې په اخير کې اضافه کېږي او دوهمې مفکوره بيانوي.

Ex: Hikmat is too.

مثال: حکمت هم.

نوټ: Note:

1) Affirmative additions to affirmative remarks are formed by:

(Subject + auxiliary + too) or (So + auxiliary + Subject).

مثبت ضمايم په مثبتو نظرياتو د په واسطه تشکيلېږي. (Subject + auxiliary + too) او (So + auxiliary + Subject)

Ex: He comes to school and I do too.

مثال: هغه ښوونکي ته راځي او زه هم.

Ex: He could play football well so could his friends.

مثال: هغه وکولای شوای د فوټبال ښه لوبه وکړي او ملگري يې هم.

2) Negative additions to affirmative remarks are formed by:

(But + Subject + negative auxiliary).

منفي ضمايم پر نظرياتو د (But + Subject + negative auxiliary) په واسطه تشکيلېږي.

Ex: He is a teacher but I am not.

مثال: هغه يو ښوونکی دی مگر زه نه يم.

Ex: I saw him yesterday but he didn't.

مثال: ما هغه تېره ورځ وليد مگر هغه زه ونه لېدم.

3) Affirmative additions to negative remarks are formed by:

(But + Subject + auxiliary).

مثبت ضمايم په منفي نظرياتو د (But + Subject + auxiliary) په واسطه تشکيلېږي.

Ex: He can't speak Pashto but I can.

مثال: هغه په پښتو خبرې نشي کولای مگر زه يې کولای شم.

Ex: Muhammad has failed but I haven't.

مثال: محمد ناکام شوی دی مگر زه نه يم شوی.

Dervish English Grammar

4) Negative additions to negative remarks are formed by:

(Sub + auxiliary + neither) and (Sub + negative auxiliary + either).

منفي ضمائم په منفي نظرياتو د (Sub + auxiliary + neither) او (Sub + negative auxiliary + either) په واسطه تشکيلېږي.

Ex: I can not speak Urdu and he can neither.

مثال: زه په اردو خبري نشم کولای او هغه يې هم نشي کولای.

Ex: I will not fail in the exam and he will not either.

مثال: زه به په امتحان کې ناکام نشم او هغه به هم نشي.

Simple Future in the past tense

په تېره کې راتلونکې ساده زمانه

Helping verbs	کومکي فعلونه
Would / Should	Would / Should

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Would / Should + V ₁ + Comp. Ex: I would visit him in the park. مثال: زه به له هغه سره په پارک کې گورم.
Question form سوالیه شکل	Would / Should + Sub + V ₁ + Comp? Ex: Would I visit him in the park? مثال: آیا زه به له هغه سره په پارک کې وگورم؟
Negative form منفي شکل	Sub + Would / Should + Not + V ₁ + Comp . Ex: I would not visit him in the park. مثال: زه به له هغه سره په پارک کې ونه گورم.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	Would / Should + Sub + Not + V ₁ + Comp -? Ex: Would I not visit him in the park? مثال: آیا زه به له هغه سره په پارک کې ونه گورم؟ Wouldn't / Shouldn't + Sub + V ₁ + Comp -? Ex: Wouldn't I visit him in the park? مثال: آیا زه به له هغه سره په پارک کې ونه گورم؟

Dervish English Grammar

1) Usage: Simple future in the past is used to show an action which would take place at some specified time in the future of the past (a future that was considered future in the past time) but the action did not take place.

(۱) استعمال: په تېره کې راتلونکې ساده زمانه د هغه عمل د بیان لپاره استعمالېږي چې په تېر مشخص راتلونکي وخت (هغه راتلونکې چې په ماضي کې راتلونکې وي) کې به سرته رسېده مگر عمل واقع شوی ندی.

Note: Future in the past tenses are usually followed by the impro- bable conditional sentences.

نوټ: په ماضي کې راتلونکي زمانې معمولاً د ناممکنه شرطیه جملو په واسطه تعقیبېږي.

Ex: I would do as you said if I had time.

مثال: که چېرې ما وخت درلودای څنگه چې مې درته ویلي سرته مې رساوو.

Ex: I should happy, if I had money as you have.

مثال: که مې د ستا په څیر پیسې درلودای، خوشحاله به وم.

Ex: You would not live such a small house, if you were a millinair.

مثال: که چېرې ته میلونر وای، تا به په دومره کوچني کور کې ژوند نه کاوو.

Future in the past continuous tense

په تېره جاري کې راتلونکې زمانه

Helping verbs	کومکي فعلونه
Would be / Should be	Would be / Should be

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Would / Should + Be + V₁- ing + Comp. Ex: He would be playing chess. مثال: هغه به د سترنج په لوبه مصروف وي.
Question form سوالیه شکل	Would / Should + Sub + Be + V₁- ing + Comp? Ex: Would he be playing chess? مثال: آیا هغه به د سترنج په لوبه مصروف وي؟
Negative form منفي شکل	Sub + Would / Should + Not + Be + V₁- ing + Comp . Ex: He would not be playing chess. مثال: هغه به د سترنج په لوبه مصروف نه وي.
Negative interrogative Form منفي سوالیه شکل	Would / Should + Sub + Not + Be + V₁- ing + Comp -? Ex: Would he not be playing chess? مثال: آیا هغه به د سترنج په لوبه مصروف نه وي؟ Wouldn't / Shouldn't + Sub + Be + V₁- ing + Comp -? Ex: Wouldn't he be playing chess? مثال: آیا هغه به د سترنج په لوبه مصروف نه وي؟

1) Usage: Future in the past continuous tense is used to show the duration of an action that would be in progress at some specified time in the future of the past but the action did not happen.

(۱) استعمال: په تېره جاري کې راتلونکې زمانه د هغه کار د جریان لپاره استعمالېږي چې په معین وخت کې به په راتلونکې تېره زمانه کې د جریان په حالت کې وي مگر عمل ندی واقع شوی.

Ex: The kids would be going to the pool if the parents admitted them.

مثال: که چېرې مور او پلار ماشومانو ته اجازه ورکړې وه هغوی به حوض ته تلل.

Ex: I would not be calling him if I didn't have a necessity.

مثال: که مې ضرورت نه درلودای ټیلیفون مې ورته نه کاوو.

نوټ: دغه زمانه د راتلونکې جاري زمانې په ځای په غیرمستقیم خبرو کې استعمالېږي.

Dervish English Grammar

Conjunction

د وصل (ربط) توری

Conjunction is a word which is used to join two words, two sentences, two phrases and two clauses.

د ربط توری هغه کلمه ده چې د دوو کلمو، دوو جملو، دوو شیانو او دوو قضیو د وصلولو لپاره استعمالېږي.

Ex: Arfan **and** Muzamil are brothers.

مثال: عرفان او مزملم وروڼه دي.

Ex: I was present **but** he was absent.

مثال: زه حاضر وم مگر هغه غیر حاضر وو.

● Conjunction are divided into four parts:

د ربط توري په څلورو برخو وېشل شوي دي:

1) Coordinating Conjunctions	د وصل برابر، همقوه، همپایه توري
2) Correlative Conjunctions	د وصل جوړه یي توري
3) Compound Conjunctions	د وصل مرکب توري
4) Subordinating Conjunctions	د وصل فرعي توري

1) Coordinating Conjunctions: د وصل برابر، همقوه، همپایه توري

The coordinating conjunctions are used to join coordinating sentences.

د وصل برابر یا همپایه توري د دوو جملو د وصلولو لپاره استعمالېږي .

Ex: I am a doctor and he is a student.

مثال: زه یو ډاکتر یم او هغه یو زده کوونکی دی.

Dervish English Grammar

✓ The coordinating conjunction are divided into five parts:

د وصل برابر یا همقوه توري په پنځو برخو وېشل شوي دي:

A. Cumulative Conjunctions: د وصل زیاتونکی (متراکم) توري

The cumulative conjunctions are used to one idea to another idea or one action to another action.

د وصل زیاتونکي توري یوه مفکوره له بلې مفکوري سره یا یو عمل له بل عمل سره د وصلولو لپاره استعمالېږي.

Some cumulative conjunctions د وصل متراکم توري			
And	او	Both and	هم هم
Too	هم، همدارنگه	Neither nor	نه نه
Also	همدارنگه	Not only but also	نه یوازې بلکه
So	نو، همداسې	As well as	همدارنگه ، اگرچه ، برعلاوه

مثال: هغه نه یوازې ناوخته راغي بلکې شکایت هم کوي. Ex: Not only he comes late but also complains.

B. Alternative Conjunctions: د وصل اختیاري توري

These conjunction express a choice between two actions or ideas.

د وصل دغه توري د دوو عملونو یا مفکورو ترمنځ انتخاب ښيي.

Some alternative conjunctions د وصل اختیاري توري			
Or else	که نه	Or	یا، او یا
Othewise	که نه، او که نه	Either or	یا یا

مثال: شوخی مکه که نه جزایي به شي. Ex: Do not be naughty or else he will punish you.

مثال: په وخت راځه اوکه نه پرې به دې نږدم. Ex: Come on time otherwise I don't let you.

C. Explanatory Conjunction: د وصل توضیحي (څرگندونکي) توري

Dervish English Grammar

These conjunctions usually add details to the words or sentences.

د وصل دغه توري معمولاً په جمله کې جزیات زیاتوي.

Some explanatory conjunctions د وصل توري ځینې توضیحي			
For	لپاره، د دې لپاره چې	That is to say	په بل عبارت
Such as	لکه	For instance	د نمونې په ډول
As	په توگه، څنگه چې	For example	د مثال په ډول
That is	یعنې		

Ex: The teacher punished him for he was lazy.

مثال: ښوونکی هغه د دې لپاره جزایي کړ "چې" ټیبل و.

D. Adversative Conjunctions: متضاد د وصل توري

The adversative conjunctions are used to joins the contradictory sentences.

متضاد د وصل توري د متضادو جملو د وصولو لپاره استعمالېږي.

Some adversative conjunctions د وصل توري ځینې متضاد			
But	مگر	But on the contrar	مگر په خلاف، مگر برخلاف
Nevertheless	سره له دې	On the other hand	له بلې خوا
However	په هر حال، خو بیا هم	But yet	مگر تر اوسه
While	ترڅو چې، هغه وخت چې، سره له دې چې	Where as	له دې کبله چې، په داسې حال کې چې، په حقیقت کې

Ex: My friend is lazy where-as I am clever.

مثال: زما ملگری ټیبل دی په داسې حال کې چې زه څبرک یم.

Ex: Ahmad is generous but poor.

مثال: احمد سخې دی مگر غریب دی.

Dervish English Grammar

E. Illative Conjunctions: د علت او نتېجې د وصل توري

The illative conjunctions are placed between two sentences and show the conclusion of the first one the second one.

د علت او نتېجې د وصل توري د دوو جملو ترمنځ راوړل کېږي او د يوه نتېجه بل يوه ته ښيي.

ځينې د علت او نتېجې د وصل توري Some Illative conjunctions			
Therefore	له هغه سببه، له هغه کبله	On that account	له هغه خاطره
So	همداسې، نو		

Ex: I was sick **so** I went to sleep earlier. مثال: زه ناروغ وم نو ډېر وختي بېده شوم.

Ex: She is lazy **therefore** I dislike her. مثال: هغه ټېبله ده له هغه سببه زه هغه نه خوښوم.

2) Correlative Conjunctions: د وصل جوړه يي توري

These conjunctions are used in pairs and join words and sentences.

د وصل دغه توري په جوړه يي (دوه گونې) شکل استعمالېږي او کلمو او جملو ته ربط ورکوي.

ځينې جوړه يي د وصل توري Some correlative conjunctions			
Either or	يا يا	Neither nor	نه نه
So that	د دې لپاره چې، په دې ډول چې	Both and	هم هم
Not only but also	نه يوازې بلکه		

Ex: He can speak **neither** Arabic **nor** Urdu.

مثال: هغه نه په عربي خبري کولاي شي نه په اردو.

Dervish English Grammar

3) Compound Conjunctions: مرکب د وصل توري

A group of words which are used as conjunctions to join words and sentences are called compound conjunctions.

هغه گروپ د کلمو چې د وصل د تورو په څېر کلمو او جملو ته ربط ورکوي د مرکبو ربطي تورو په نوم یادېږي.

Some compound conjunctions ځیني مرکب د وصل توري			
In orther that	په هغه منظور چې	So that	نو دا چې، د دې لپاره چې
Even if	ولوکه، که چېرې هم	As soon as	اوس چې
As long as	تر هغه وخته چې، له هغه وخته چې	As well	پر علاوه، همدارنگه، او هم
As if	لکه داچې، که چېرې هم	So as to	لپاره

4) Subordinating Conjunctions: فرعي د وصل توري

Subordinating conjunctions are those which jion the subordinating sentences with main sentences.

فرعي د وصل توري هغه دي چې فرعي جملې له اصلي جملو سره وصلوي.

Some subordinating conjunctions ځیني فرعي د وصل توري			
Who	څوک	Because	ځنګه چې، ځکه چې، د دې لپاره چې
Whom	چاته چې، له چا څخه چې، څوک (مفعول)	As long as	تر هغه وخته چې، له هغه وخته چې
Which	هغه چې	When	کله چې، هغه وخت چې
What	چې	Where	چېرې چې
If	که چېرې	Than	په هغه صورت کې چې، سربېره پرې، نو
As if	لکه دا چې، گویا چې	As soon as	اوس چې
Whether	برسېره پر دې چې، سره له دې چې	While	هغه وخت چې، په هغه صورت کې چې
Unless	پرته له دې چې، مگر دا چې		

Dervish English Grammar

Preposition

اضافي توري

Preposition is a word which is used to show the relationship between two persons or things.

اضافي توري هغه کلمه ده چې د دوو اشخاصو يا شيانو ترمنځ رابطه ښيي.

Ex: I am **in** the garden.

مثال: زه په باغ کې يم.

Ex: The book is **near** the table.

مثال: کتاب مېز ته نږدې دی.

⇒ A preposition can show the relationship of a noun or pronoun with the following words:

يو اضافي توري کولای شي د اسم او يا ضمير سره د لاندي کلمو سره رابطه وښيي:

1) Between two nouns:

د دوو اسمونو ترمنځ:

Ex: A cup of tea is **on** the table.

مثال: يوه پيالو چای د مېز په سر دی.

2) Between two pronoun:

د دوو ضميرونو ترمنځ:

Ex: He is **near** me.

مثال: هغه ماته نږدې دی.

3) Between noun and preposition:

د اسم او اضافي توري ترمنځ:

Ex: Ahmad with his brother will come **to** our party.

مثال: احمد به له خپل ورور سره زموږ مېلمستيا ته راشي.

Dervish English Grammar

4) Between a noun and a verb: د یو اسم او یو فعل ترمنځ:

Ex: Ahmad prevented Shafiq **from** going.

مثال: احمد شفېقه له تگ څخه منع کوي.

5) Between a noun and an adverb: د یو اسم او یو قید ترمنځ:

Ex: He behaves badly **with** his wife.

مثال: هغه له خپلې ښځې سره په بد ډول چلند کوي.

6) Between a noun and an adjective: د یو اسم او یو صفت ترمنځ:

Ex: She is good **at** Math.

مثال: دا په ریاضي کې ښه ده.

7) Between a pronoun and a verb: د یو ضمیر او یو فعل ترمنځ:

Ex: Come **to** me and tell the fact.

مثال: ماته راشه او حقیقت ووايه.

⇒ The prepositions are divided into two parts:

اضافي توري په دوو برخو وېشل شوي دي:

1. Simple prepositions: ساده اضافي توري

2. Compound prepositions: ترکیبي اضافي توري

1. Simple prepositions: ساده اضافي توري

The simple prepositions are those which are used in the ordinary or standard form and show the relationship between two persons or things.

ساده اضافي توري هغه دي چې په معمولي او یا ثابت شکل استعمالېږي او ددو اشخاصو یا شيانو ترمنځ رابطه ښيي.

Dervish English Grammar

ساده اضافي توري Simple prepositions			
In	په (په منځ کې)	With	له، سره
On	په سر، په	From	له، د، له ... څخه
At	په (داخل کې)	Up	په سر، پورته
By	په واسطه	Out	خارج، خارج له
To	ته	After	وروسته له هغه، وروسته
For	لپاره	Since	راپدې خوا، راهیسي، له هغه وخته چې
Of	له، د	Via	له لاري
Off	جلا، قطع، خاموش	Than	له، په نسبت
Till	تردې چې، تر هغه وخته چې، تر	Down	کښته، په لاندي طرف
Over	برسېره، سرېره پر	Under	لاندي، له لاندي
Near	نږدې	Among	ترمنځ
Between	ترمنځ	Along	په اوږدو کې
With in	په داخل کې	With out	بې له
Below	لاندي	Despite	باوجود، برسېره

A) By = Near = Next to = Beside څنگ ته نږدې،

Ex: Sediq sat **by** me.

مثال: صديق له ما سره نږدې ناست دي.

B) By = Via = Rout په لار، له لاري، له... څخه

Ex: We went to Mazar **by** road.

مثال: موږ د سړک له لارې مزار ته ځو.

Ex: She went to Saudi **by** Airplain.

مثال: هغه د هوايي جهاز له لارې سعودي ته ولاړه.

C) By = Before مخکې

Ex: I will complete this work **by** june.

مثال: زه به له جون څخه مخکې دغه کار ختم کړم.

Ex: I will go to Kandahar **by** April.

مثال: زه به له اپریل څخه مخکې کندهار ته ولاړ شم.

Dervish English Grammar

D) By = Trough په، په واسطه

To show the method which something is done.

هغه طريقه بيانوي چې يو شی پکښې سرته رسېږي.

Ex: You can help us **by** the police.

مثال: ته کولای شي د پوليس په واسطه له مور سره مرسته وکړي.

Ex: We sent the money **by** check.

مثال: مور د چیک په واسطه پیسې واستولي.

E) Multiplied by: له ضربېدل

Ex: $5 \times 3 = 15 \rightarrow 5$ multiplied by 3 equal 15.

مثال: $5 \times 3 = 15 \leftarrow 5$ ضربېږي له 3 سره مساوي کېږي له 15 سره.

F) By myself / By herself / By himself = Alone يوازي

Ex: She went to Ghazni **by herself** = She went to Ghazni alone.

مثال: هغه (مېرمن) يوازي غزني ته ولاړه.

Ex: I did this work **by myself** = I did this work alone.

مثال: ما دغه کار يوازي سرته ورساوو.

G) By = During په جريان کې، په وخت کې، په ترڅ کې

Ex: He drives carefully **by** night.

مثال: هغه د شپې په ترڅ کې په احتیاط سره ډرېږي کوي.

H) By God = To swear of God. قسم په خدای (ج)

Ex: By God, I didn't do it.

مثال: قسم په خدای (ج)، که ما هغه سرته رسولي وي.

Dervish English Grammar

i) By mistake. په اشتباه سره، اشتباهاً

Ex: He ate fast **by mistake**.

مثال: هغه په اشتباه سره، روژه وخوړه.

Note: "By" is used with all means of traveling like: airplane, car, train, bicycle, ship etc...

نوټ: کښتۍ او داسې نور... "By" د سفر له ټولو وسایلو سره استعمالېږي لکه: طیاره، موټر، اورگاډۍ، بايسیکل،

➤ In: (په داخل کې) په،

In د لویو ځایونو لپاره او همدارنگه د ځایونو داخلي برخې لکه د کوټې منځ، د کور منځ او داسې نورو کې استعمالېږي.

Ex: I am **in** the bazar.

مثال: زه په بازار کې يم.

➤ At: (په داخل کې) په،

At د کوچني ځایونو لپاره، د اشخاصو او وخت لپاره استعمالېږي.

Ex: I come here **at** nine o'clock.

مثال: زه په نهو بجو دلته راځم.

Ex: The teacher is **at** the office.

مثال: ښوونکی په دفتر کې دی.

➤ On: په سر

On هغه وخت استعمالېږي چې یو شی د بل شي سره په تماس کې وي او د شخص او زمان لپاره هم استعمالېږي.

Ex: The book is **on** the table.

مثال: کتاب د میز په سر دی.

Dervish English Grammar

➤ Above: پورته، لوړ، په سر

Above هغه وخت استعمالېږي چې یو شی بې له تماس څخه معمولاً په عمودي شکل واقع وي.

Ex: The sky is above our.

مثال: اسمان زموږ په سر دی.

➤ Of : له، د

Of ډېر وخت د شيانو لپاره استعمالېږي او په کم ډول د اشخاصو لپاره هم استعمالېږي.

Ex: Kabul is the capital of Afghanistan.

مثال: کابل د افغانستان پایتخت دی.

➤ To: ته

To یوازې د اشخاصو لپاره استعمالېږي او په ډېره محدوده توګه استعمالېږي.

Ex: Ahmad went to Herat.

مثال: احمد هرات ته ولاړ.

➤ For: لپاره

For د شيانو، اشخاصو او وخت لپاره استعمالېږي او په پراخه توګه ترېنه ګټه اخیستل کېږي.

Ex: The play football is useful for health.

مثال: د فوټبال لوبه د روغتیا لپاره ګټوره ده.

Ex: I study for three hours every day.

مثال: زه هر ورځ د دريو ساعتو لپاره مطالعه کوم.

➤ By: په واسطه

By د شيانو او اشخاصو لپاره استعمالېږي.

Ex: I go to bazar by bicycle.

مثال: زه بازار ته د بايسیکل په واسطه ځم.

Dervish English Grammar

➤ پورته، لوړ: Up

Up معمولاً د ځایونو او اشخاصو لپاره استعمالېږي.

Ex: It is not **up** to you.

مثال: هغه له تا څخه لوړ ندی.

➤ لري له، جلا، خاموش: Off

Off په زیاته توګه د ځایونو لپاره او هم د شیانو استعمالېږي.

Ex: The switch is **off**.

مثال: سویچ خاموش دی.

Ex: The dog jump **off** the stream.

مثال: سپی له لښتې څخه لري توپ وهي.

➤ په مابین کې، ترمنځ: Between

Between د دوو اشخاصو یا دوو شیانو په منځ کې استعمالېږي.

Ex: Maidan Wardak is located **between** Kabul and Ghazni.

مثال: میدان وردګ د کابل او غزني ترمنځ موقعیت لري.

➤ په مابین کې، ترمنځ: Among

Among د دوو څخه زیاتو د اشخاصو یا شیانو په منځ کې استعمالېږي.

Ex: Afghanistan is located **among** six contries.

مثال: افغانستان د شپږو هېوادونو په مابین کې موقعیت لري.

➤ له، د: From

From د ځای، خلکو او شیانو لپاره استعمالېږي.

Dervish English Grammar

Ex: I borrowed a little money from him.

مثال: ما له هغه څخه يوه اندازه پيسې قرض کړي.

Ex: Janan Agha is from Oruzgan.

مثال: جانان آغا د ارزگان دی.

2. Compound prepositions: مرکب اضافي توري

The compound prepositions usually contain more than one syllable and show the relationship between two persons or things.

مرکب اضافي توري معمولاً له يوه څخه د زياتو هجاء لرونکي وي او د دوو اشخاصو يا شيانو ترمنځ رابطه ښکاره کوي.

ځينې مرکب د وصل توري Some compound prepositions			
In order to	په دې منظور چې	Because of	په دې خاطر چې
In front of	مخته	In spite of	با وجود، برسېره
For the sake of	په خاطر	Due to	په نتېجه کې

Dervish English Grammar

Future in the past perfect tense

په تېره کامله کې راتلونکې زمانه

Helping verbs	کومکي فعلونه
Would have / Should have	Would have / Should have

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شکل	Sub + Would / Should + Have + V₃ + Comp. Ex: I would have carried out every thing. مثال: ما به ټول شيان ترسره کړي وي.
Question form سوالیه شکل	Would / Should + Sub + Have + V₃ + Comp? Ex: Would I have carried out every thing? مثال: آیا ما به ټول شيان ترسره کړي وي؟
Negative form منفي شکل	Sub + Would / Should + Not + Have + V₃ + Comp. Ex: I would not have carried out every thing. مثال: ما به ټول شيان نه وي ترسره کړي.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	Would / Should + Sub + Not + Have + V₃ + Comp -? Ex: Would I not have carried out every thing? مثال: آیا ما به ټول شيان نه وي ترسره کړي؟ Wouldn't / Shouldn't + Sub + Have + V₃ + Comp -? Ex: Wouldn't I have carried out every thing? مثال: آیا ما به ټول شيان نه وي ترسره کړي؟

1) **Usage:** Future in the past perfect tense is used to show an action which would have been complete as some unspecified time in the future of the past, but the action did not take place.

(1) **استعمال:** په تېره کامله کې راتلونکې زمانه د هغه عمل د بیان لپاره استعمالېږي چې په تېر راتلونکي کې به تکمیل شوي و، مگر عمل ندی واقع شوي.

Ex: The people would not have faced any problems if the incharges had more attention.

مثال: که چېرې مسولینو ډېره توجه کړې وه، خلک به له مشکلاتو سره نه وه مخامخ شوي.

Ex: Ahmad and Najeeb would have completed the work whether they had started earlier.

مثال: که چېرې احمد او نجیب وخت تر شروع کړي وه، کار به ختم شوی و.

Future in the past perfect continuous tense

په تېره كامله جاري كې راتلونكې زمانه

Helping verbs	كومكې فعلونه
Would have been / Should have been	Would have been / Should have been

Structure: ساختمان

Affirmative form مثبت شكل	Sub + Would / Should + Have + been + V- ing + Comp . Ex: I would have been playing cricket. مثال: زه به د كركيټ په لوبه مصروف وم.
Question form سواليه شكل	Would / Should + Sub + Have + been + V- ing + Comp? Ex: Would I have been playing cricket? مثال: آيا زه به د كركيټ په لوبه مصروف وم؟
Negative form منفي شكل	Sub + Would / Should + Not + Have + been + V- ing + Comp . Ex: I would not have been playing cricket. مثال: زه به د كركيټ په لوبه مصروف نه وم.
Negative interrogative Form منفي سواليه شكل	Would / Should + Sub + Not + Have + been + V- ing + Comp -? Ex: Would I not have been playing cricket? مثال: آيا زه به د كركيټ په لوبه مصروف نه وم؟ Wouldn't / Shouldn't + Sub + Have + been + V- ing + Comp -? Ex: Wouldn't I have been playing cricket? مثال: آيا زه به د كركيټ په لوبه مصروف نه وم؟

1) Usage: Future in the past perfect continuous tense is used to show the duration of an action which would have been continuing at some unspecified time in the future of the past, but the action did not take place.

(1) استعمال: په تېره كامله جاري كې راتلونكې زمانه د هغه عمل د بيان لپاره استعمالېږي چې په تېره راتلونكې كې به د دوام په حالت كې وه، مگر عمل ندی واقع شوي.

Ex: She would have been working at the bank if she had not gotten married.

مثال: كه چېرې هغې واده نه وای كړی په بانک كې به په کار مصروفه وه.

Ex: They would have meeting their counterparts if they did not cancel the meeting.

مثال: كه چېرې ملاقات نه لغوه کېده هغوی به له خپلو همکارانو سره په ملاقات مشغول وو.

Dervish English Grammar

Mood

د فعل وجه يا حالت

Mood is the mode or manner in which the action denoted by the verb is presented.

وجه عبارت له هغه حالت څخه دی، چې عمل يا "د فعل حالت" پکښې بيانېږي.

Or: اويا

Mood is the manner of the verb which shows how the action occurred.

وجه د فعل حالت دی، ښيي چې عمل څنگه واقع شو.

■ Every verb has five moods in the English language:

په انگلیسي ژبه کې هر فعل پنځه وجهي يا حالتونه لري:

1) Indicative mood.	اخباري وجه
2) Infinitive mood.	مصدري وجه
3) Descriptive mood.	توصيفي وجه
4) Imperative mood.	امري وجه
5) Subjunctive mood.	التزامي وجه

1) Indicative mood: اخباري وجه

The state of the verb which expresses an action in statement or question in positive or negative form is called indicative mood.

د فعل حالت چې بيانیه يا سوالیه په مثبت يا منفي صورت بيان کړي د اخباري وجهي په نامه يادېږي.

Ex: I **saw** him twice.

مثال: ما هغه دوه ځلي وليد.

Ex: Did you really **leave** it?

مثال: آیا واقعاً ترک دي کړ؟

Ex: I could not **find** any thing there.

مثال: هلته مې هېڅ شی پیدا نکړل.

Dervish English Grammar

2) Infinitive mood : مصدری وجه

Infinitive mood is the form of the verb which expresses an action freely without any subject.

مصدری وجه د فعل هغه شکل دی چې عمل په ازاد ډول یې له فاعل څخه بیانوي.

Ex: To come on time is very necessary.

مثال: په وخت راتلل ډېر ضروري دی.

Ex: To play football is interesting for him.

مثال: د فوټبال لوبه کول د هغه لپاره جالبه ده.

3) Descriptive mood: توصیفي وجه

The state of the verb which has verbal and attributive form is called descriptive mood.

د فعل "هغه" حالت چې د فعلی او وصفی شکل درلودونکي وي د توصیفي وجهي په نوم یادېږي.

Ex: He is speaking. (verbal).

مثال: هغه خبري کوي. (فعلی).

Ex: I have speaking class. (attributive).

مثال: زه د مکالمې ټولګی لرم. (وصفی).

Ex: He has completed the work. (verbal).

مثال: هغه کار ختم کړی دی. (فعلی).

Ex: It is complete work. (attributive).

مثال: دغه کار ختم دی. (وصفی).

4) Imperative mood: امری وجه

The state of the verb which expresses an action in request, demand, advice, entreaty, prayer or direct command is called imperative mood.

د فعل "هغه" شکل چې عمل د غوښتنې، تقاضا، پند، عذر، دعا او یا مستقیم امر په ډول بیان کړي د امری وجهي په نامه یادېږي.

Ex: Get out from here.

مثال: له دغه ځای ووځه.

Ex: Come on time please.

مثال: لطفاً په وخت راځه.

Ex: Try to be honest.

مثال: کوښښ کوئ صادق و اوسئ.

Ex: Come here.

مثال: دلته راشه.

Dervish English Grammar

5) Subjunctive mood: التزامي وجه

The subjunctive mood is used to express ambition, intention, hesitation or condition.

التزامي وجه د ارزو، قصد، شک، اویا شرط د بیان لپاره استعمالېږي.

Ex: **Suppose** he fails , what will he do?

مثال: فرض کړئ هغه ناکام دی، څه به وکړي؟

Ex: May Allah (ج) **bless** all.

مثال: الله (ج) دي ټولو ته برکت ورکړي.

Ex: If we do honestly we will not face any problem.

مثال: که موږ صادق و اوسو له مشکلاتو سره به مخامخ نه شو.

Ordinary(main) verbs

معمولي(اصلي) فعلونه

Ordinary verbs are those which express a complete meaning and can stand alone.

معمولي(اصلي) فعلونه هغه دي چې کومه مانا بيانوي او په تنهائي سره د مفهوم لرونکي وي.

- Ordinary verbs are divided into three parts:

معمولي فعلونه په درې برخو وېشل شوي دي:

Ordinary verbs معمولي فعلونه		
Transitive verbs متعدي فعلونه	Intransitive verbs لازمي فعلونه	Linking verbs ارتباطي فعلونه

Dervish English Grammar

1) Transitive verbs: متعددي (غير لازمي) فعلونه

Transitive verb is poor of object, without object it doesn't give clear an complete meaning.

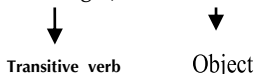
متعددي فعلونه مفعول ته محتاج وي دغه (فعل) بې له مفعول څخه واضح او پوره مانا نه ورکوي.

Like:

مثلاً:

See (لیدل)	Break (ماتول)	Make (جوړول)	Eat (خوړل)
------------	---------------	--------------	------------

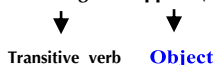
Ex: He is eating (.....) (in complete).

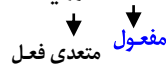
مثال: هغه (.....) خوري. (نا تکميل).

Ex: He is eating an apple. (complete).

مثال: هغه مڼه خوري. (تکميل).

2) Intransitive verbs: لازمي فعلونه

Intransitive verb is not poor of object, it gives clear and complete meaning without object.

لازمي فعل مفعول ته محتاج نه ده، دغه (فعل) بې له مفعول څخه هم واضح او کامله مانا ورکوي.

Like:

مثلاً:

Shine (ځلېدل)	Cry (ژړل)	Smile (موسکا کول)	Laugh (خندېدل)
---------------	-----------	-------------------	----------------

Dervish English Grammar

Ex: The sun is **shining**.

↓
Intransitive verb

مثال: لمر ځلېږي.

↓
لازمي فعل

Ex: The child is **crying**.

↓
Intransitive verb

مثال: ماشوم ژاړي.

↓
لازمي فعل

نوټ: Note

متعدي او لازمي فعلونه Transitive and intransitive verbs

Transitive and intransitive verbs is sometimes poor of object and sometimes not poor of object, it means sometimes it gives clear and complete meaning without object and sometimes it does not give clear and complete meaning without object.

متعدي او لازمي فعلونه ځيني وخت مفعول ته محتاج وي او ځيني وخت مفعول ته محتاج نه وي، هغه په دې مانا چې كله بې له مفعول څخه هم واضح او روښانه مانا ورکوي او ځيني وخت بې له مفعول څخه واضح او كامله مانا نه ورکوي.

Ex: The birds are flying.(complement).

مثال: مرغۍ الوزي. (تكميل).

Ex: It is flying (.....). (in complete).

مثال: هغه (.....) الوزي. (نا تكميل).

↓
Object

↓
مفعول

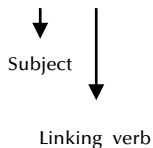
3) Linking verbs ارتباطي فعلونه

Linkin verbs are those which link the complement to the subject .

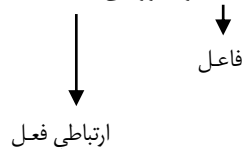
ارتباطي فعلونه هغه دي چې تكميل كوونكي له فاعل سره نښلوي.

ځيني ارتباطي فعلونه Some of Linkin verbs				
Is	are	am	was	were
Become	have	has	had	

Dervish English Grammar

Ex: He **is** a teacher.

مثال: هغه يو ښوونکی دی.

⇒ **Out of control (stative) verbs : غير ارادي (حالي) فعلونه**

Out of control verbs are those which don't show action and if they show action, that is non progressive or out of control.

غير ارادي فعلونه هغه (فعلونه) دي چې عمل نه بيانوي که چيري عمل بيان کړي، هغه غير جاري (غير ارادي) ده.

خيني غير ارادي فعلونه (Out of control verbs)

Know	(پوهېدل، پېژندل)	Understand	(پوهېدل)
Believe	(باور لرل، ايمان راوړل)	Feel	(احساس کول)
Forget	(هېرول)	Hear	(اورېدل، غوږ ښول)
See	(لېدل)	Appear	(حاضرېدل، ښکاره کېدل)
Smell	(بوېول)	Want	(غوښتل)
Seem	(معلومېدل)	Wish	(هيله کول، هيله لرل)
Like	(خوښول)	Love	(مینه لرل)
Cost	(بیه لرل)	Become	(کېدل، گرځېدل)
Have	(لرل «جمع»)	Has	(لرل)
Had	(درلودل)	Are	(دي، يو)
Was	(وه، وم)	Were	(وه «جمع»)

Ex: I **understand** the lesson now

مثال: زه اوس په درس وپوهېدم.

Ex: These flowers **smell** good.

مثال: دغه گلان ښه بوی لري.

علتي يا سببي فعلونه Causative verbs

“Causative verbs” are those verbs which we don't perform an action directly, we get it done indirectly by some one else.

علتي فعلونه هغه فعلونه دي چې مور عمل مستقيماً پخپله سرته نه رسوو، عمل د بل شخص په واسطه په غير مستقيم ډول صورت نيسي.

علتي فعلونه عبارت دي له: Causative verbs consist in:			
Get	Have	Has	Make
Help	Cause	Let	

The Causative form can be formed by the following formulas:

سببي شکل په لاندې فورمولونو تشکیلېدای شي:

1) Subject + Verb + Object + Verb + Complement.

This formula is used when we want to compel the other do some-thing or in this formula we compel some one else do something for us.

دغه فورمول هغه وخت استعمالېږي چې مور غواړو نور د کار ترسره کولو ته چمتو کړو يا دا چې په دې فورمول کې بل شخص دي ته چمتو کوو چې د مور لپاره کوم کار ترسره کړي.

■ The verbs which can be used in this formula consist in:

هغه فعلونه چې په دې فورمول کې استعمالېږي عبارت دي له:

Make (مجبورول)	Compel (مجبورول)	Have (باعث کېدل)
Constrain (مجبورول)	اونور.... etc....	

Ex: I **made** him fix the picture on the wall.

مثال: ما هغه مجبور کړ "چې" په دېوال تصوير ولگوي.

Ex: We **compel** him fix our car.

مثال: مور هغه مجبور کړ چې زموږ موټر ترميم کړي.

Dervish English Grammar

2) Sub + Get + obj + to + V + comp.

This formula we try to convince or persuade the others do some-thing that is to say in this formula someone is encouraged do something.

په دغه فورمول کې مور هڅه کوو چې د کار ترسره کولو لپاره نور څوک چمتو کړو په دې مانا چې یو څوک د کار ترسره کولو لپاره تشویقوو:

- The verbs wich can be used in this formula consist in:

هغه فعلونه چې په دې فورمول کې استعمالېږي عبارت دي له:

Persuade (تشویقول)	Get (سبب کېدل)	Encourage (تشویقول)
Convince (رضا کول)	اوداسي نور.... etc...	

مثال: کریم، زه د عربي زده کړې ته تشویق کړم. Ex: Karrim **persuaded** me to learn Arabic.

مثال: شفیق به د دې سبب شي چې ورور یې درس ووايي. Ex: Shfiq will **get** his brother to study his lesson.

The other formula which is usually used in the causative form is: (Sub + Have / Get + Obj + V₃).

بل فورمول چې معمولاً په سببي شکل کې استعمالېږي عبارت ده له: څخه. (Sub + Have/Get + Obj +V)

In this formula the subject of the sentence either accepts the result of the action or causes the action.

په دې فورمول کې د جملې فاعل اويا دا چې د عمل نتيجه قبولوي اويا هم خپله د کارسبب کېږي.

مثال: د عبدالله موټر غلا شو. Ex: Abdullah **got** his car stolen.

↓ ↓ ↓ ↓
 Sub c. verb Obj V₃

مثال: عصمت الله هره ورځ د هغه په واسطه خپل اطاق پاکوي. Ex: Asmatullah **gets** his room cleaned by him every day.

Active and Passive voice

معلوم او مجهول د فعل "شکل"

1) Active Voice: د فعل معلوم شکل

Active voice is a form of the verb which shows the doer of an action is the subject of the sentence.

د فعل معلوم شکل د فعل هغه شکل دی، دا ښيي چې د عمل کوونکي (سرته رسونکي) د جملې مبتداء ده.

Or: Active voice is a form of the verb in which the doer of an action (subject) is the subject of the sentence.

یا: د فعل معلوم شکل د فعل هغه شکل دی چې د عمل کوونکي (فاعل) پکې د جملې مبتداء وي.

Ex: **He** fixed the car.

مثال: هغه موټر ترمیم کړ.

2) Passive Voice: د فعل مجهول شکل

Passive voice is a form of the verb which shows the receiver of an action (object) is the subject of the sentence.

د فعل مجهول شکل د فعل هغه شکل دی ښيي چې د عمل اخیستونکي (مفعول) د جملې مبتداء ده.

Ex: **The car** was fixed.

مثال: موټر ترمیم شو.

Dervish English Grammar

Basic rules of changing active into passive

د معلوم تبدیلول په مجهول باندي اساسي قاعدې

⇒ The following points must be observed in the passive sentences.

لاندي نقطې بايد په مجهولو جملو کې مراعات شي:

1. Study the active sentence and determine its tense.	معلومه جمله مطالعه کړئ او د هغې زمانه تعین کړئ.
2. Subject is changed into object.	فاعل په مفعول باندي تبدیلېږي.
3. Object is changed onto subject.	مفعول په فاعل باندي تبدیلېږي.
4. The first and second form of the verb is changed into third form of the verb.	د فعل لومړی او دوهم شکل په دریم شکل باندي بدلېږي.
5. Use (to be) verb according to the tense of the active sentence.	د معلومي جملې د زمانې په مطابق د (to be) فعلونه استعمال کړئ.
6. Use the third form of the verb after (to be).	له (to be) څخه وروسته د فعل دریم شکل استعمال کړئ.
7. The subject pronouns are changed to object pronouns and the object pronouns changed to subject pronouns.	فاعلي ضمیرونه په مفعولي تبدیلېږي او مفعولي ضمیرونه په فاعلي ضمیرونو تبدیلېږي.
8. In the continuous tenses, an extra (being) is added after the (to be) verb.	په جاري زمانو کې له (to be) څخه وروسته یو اضافي (being) علاوه کېږي.
9. It is possible to mention the doer of the action at the end of the sentence after preposition (by).	ممکنه ده چې د عمل سرته رسوونکی (فاعل) د جملې په اڅبر کې د (by) له اضافي توري توري وروسته ذکر شي.
10. After the third form of the verb, we use (by).	مور د فعل له دریم شکل څخه وروسته (by) استعمالوو.

د مجهول د استعمال ځايونه Uses of passive

The passive form is mostly used in the following ways:

مجهول شکل عمدتاً په لاندي ځايونو استعمالېږي:

1) When the doer of the action is not known or clear.

هغه وخت چې د عمل "سرتنه رسوونکی" (فاعل) معلوم وي.

Ex: The money was stolen.

مثال: پیسې غلا شوي.

Ex: He was murdered.

مثال: هغه ووژل شو.

2) When it is not important to mention the doer of an action, as it is clear who he or she is.

هغه وخت چې د عمل د سرتنه رسوونکی (فاعل) ذکر مهم نه وي، لکه چې واضح وي چې څوک د "عمل سرتنه رسوونکی" دی.

Ex: The president was elected.

مثال: ولسمشر انتخاب شو.

Ex: The streets are swept.

مثال: کوڅې پېچلي دي.

Dervish English Grammar

The Simple present tense

ساده حال زمانه

Difference between Active & Passive ترمنخ فرق معلوم او مجهول	
Active معلوم	Passive مجهول
Verb = V ₁	Verb = V ₃
Helping verbs = Do, Does	Helping verbs = Is, am, are

Active معلوم	Passive مجهول
She helps me. Sub v ₁ obj. دا له ماسره کومک کوي.	I am helped by her. Sub h.v v ₃ prep obj. زه دهغې په واسطه کومک کېږم.
They invite us. Sub v ₁ obj. هغوی مور دعوت کوي.	We are invited by them. Sub h.v v ₃ prep obj. مور دهغوی په واسطه دعوت کېږو.

Ex:	مثال:
Active معلوم	Passive مجهول
He asks her. هغه له هغې څخه پوښتي.	She is asked by him. دا (مونث) دهغه په واسطه پوښتل کېږي.
Does he ask her? آیا هغه دا (مونث) پوښتي؟	Is she asked by him? آیا دا (مونث) دهغه په واسطه پوښتل کېږي؟
He doesn't ask her. هغه دا (مونث) نه پوښتي.	She is not asked by him. دا (مونث) دهغه په واسطه نه پوښتل کېږي.
Does he not ask her? آیا هغه دا (مونث) نه پوښتي؟	Is she not asked by him? آیا دا (مونث) دهغه په واسطه نه پوښتل کېږي؟
Doesn't he ask her? آیا هغه دا (مونث) نه پوښتي؟	Isn't she asked by him? آیا دا (مونث) دهغه په واسطه نه پوښتل کېږي؟

Dervish English Grammar

The present continuous tense

حال جاري زمانه

د معلوم او مجهول ترمنځ فرق Difference between Active & Passive	
Active معلوم	Passive مجهول
Verb = V- ing	Verb = V ₃
Helping verbs = Is, am, are	Helping verbs = Is being, am being, are being

Active معلوم	Passive مجهول
She is cooking the food. Sub h.v v- ing obj. هغه (مونث) ډوډۍ پخوي.	The food is being cooked by her. Sub h.v v ₃ prep obj. ډوډۍ د هغې په واسطه پخېږي.
They are washing dishes. Sub h.v v- ing obj. هغوی لوبني پرېمنځي.	Dishes are being washed by them. Sub h.v v ₃ prep obj. لوبني د هغوی په واسطه پرېمنځل کېږي.

Ex:

مثال:

Active معلوم	Passive مجهول
They are electing him. دوی هغه انتخابوي.	He is being elected by them. هغه د دوی په واسطه انتخابېږي.
Are they electing him? آیا دوی هغه انتخابوي؟	Is he being elected by them? آیا هغه د دوی په واسطه انتخابېږي؟
They are not electing him. دوی هغه نه انتخابوي.	He is not being elected by them. هغه د دوی په واسطه نه انتخابېږي.
Are they not electing him? آیا دوی هغه نه انتخابوي؟	Is he not being elected by them? آیا هغه د دوی په واسطه نه انتخابېږي؟
Aren't they electing him? آیا دوی هغه نه انتخابوي؟	Isn't he being elected by them? آیا هغه د دوی په واسطه نه انتخابېږي؟

Dervish English Grammar

The present perfect tense

حال کامله زمانه (نبردې ماضي)

Difference between Active & Passive فرق ترمنځ فرق	
Active معلوم	Passive مجهول
Verb = V ₃	Verb = V ₃
Helping verb = Have, Has	Helping verb = Have been, Has been

Active معلوم	Passive مجهول
He has written a book. Sub h.v v ₃ obj. هغه يو کتاب ليکلی دی.	A book has been written by him. Sub h.v v ₃ prep obj. يو کتاب د هغه په واسطه ليکل شوی دی.
They have invited us. Sub h.v v ₃ obj. هغوی موږ دعوت کړي يو.	We have been invited by them. Sub h.v v ₃ prep obj. موږ د هغوی په واسطه دعوت شوي يو.

Ex:

مثال:

Active معلوم	Passive مجهول
He has recited the holy Quran. هغه قرآن پاک قرائت کړی دی.	The holy Quran has been recited by him. قرآن پاک د هغه په واسطه قرائت شوی دی.
Has he recited the holy Quran? آیا هغه قرآن پاک قرائت کړی دی؟	Has the holy Quran been recited by him? آیا قرآن پاک د هغه په واسطه قرائت شوی دی؟
He has not recited the holy Quran . هغه قرآن پاک ندی قرائت کړی.	The holy Quran has not been recited by him. قرآن پاک د هغه په واسطه ندی قرائت شوی.
Has he not recited the holy Quran? آیا هغه قرآن پاک ندی قرائت کړی؟	Has the holy Quran not been recited by him? آیا قرآن پاک د هغه په واسطه ندی قرائت شوی؟
Hasn't he recited the holy Quran? آیا هغه قرآن پاک ندی قرائت کړی؟	Hasn't the holy Quran been recited by him? آیا قرآن پاک د هغه په واسطه ندی قرائت شوی؟

Dervish English Grammar

The present perfect continuous tense

حال کامله جاري زمانه

The present perfect continuous tense doesn't change from active into passive.

حال کامله جاري زمانه له معلوم خخه مجهول ته نه تبدیلیږي.

The simple past tense

ساده تېره زمانه

Diference between Active & Passive	
Active معلوم	Passive مجهول
$V = V_2$	$V = V_3$
H.V = did	H.V = was, were

Active معلوم	Passive مجهول
She wrote <u>a story</u> . Sub v_2 obj. هغې يوه کيسه وليکله.	<u>A story</u> was written by her. Sub h.v v_3 prep obj. يوه کيسه دهغې په واسطه وليکل شوه.
I defeated them. Sub v_2 obj. ما هغوی ته ماتې ورکړه.	They were defeated by me. Sub h.v v_3 prep obj. هغوی زما په واسطه ماتې وخوړه.

Dervish English Grammar

مثال:

Ex:

Active معلوم	Passive مجهول
We defeated them. مور هغوی ته ماتې ورکړه.	They were defeated by us. هغوی زموږ په واسطه ماتې وخوړه.
Did we defeat them ? آیا مور هغوی ته ماتې ورکړه؟	Were they defeated by us? آیا هغوی زموږ په واسطه ماتې وخوړه؟
We didn't defeat them . مور هغوی ته ماتې ورنکړه.	They were not defeated by us. هغوی زموږ په واسطه ماتې ونه خوړه.
Did we not defeat them? آیا مور هغوی ته ماتې ورنکړه؟	Were they not defeated by us? آیا هغوی زموږ په واسطه ماتې ونه خوړه؟
Didn't we defeat them? آیا مور هغوی ته مات ورنکړه؟	Weren't they defeated by us ? آیا هغوی زموږ په واسطه ماتې ونه خوړه؟

The past continuous tense

تېره جاري زمانه

Difference between Active & Passive فرق معلوم او مجهول ترمنځ	
Active معلوم	Passive مجهول
V = V- ing	V = V ₃
H.V = was, were	H.V = was being , were being

Dervish English Grammar

Active معلوم	Passive مجهول
They were playing <u>football</u> . Sub h.v v ₁ -ing obj. هغوی د فوټبال لوبه کوله.	Football <u>was being</u> played by them. Sub h.v v ₃ prep obj. د فوټبال لوبه د هغوی په واسطه کېدله.
He was advising me. Sub h.v v ₁ -ing obj. هغه ماته نصیحت کاوو.	I <u>was being</u> advised by him. Sub h.v v ₃ prep obj. زه د هغه په واسطه نصیحت کېدم.

Ex:

مثال:

Active معلوم	Passive مجهول
I was doing the homework. ما کورنی کار سرته رساوو.	The homework was being done by me. کورنی کار زما په واسطه سرته رسېده.
Was I doing the homework ? آیا ما کورنی کار سرته رساوو؟	Was the homework being done by me? آیا کورنی کار زما په واسطه سرته رسېده؟
I was not doing the homework . ما کورنی کار سرته نه رساوو.	The homework was not being done by me. کورنی کار زما په واسطه سرته نه رسېده.
Was I not doing the homework? آیا ما کورنی کار سرته نه رساوو؟	Was the homework not being done by me? آیا کورنی کار زما په واسطه سرته نه رسېده؟
Wasn't I doing the homework? آیا ما کورنی کار سرته نه رساوو؟	Wasn't the homework being done by me ? آیا کورنی کار زما په واسطه سرته نه رسېده؟

The past perfect tense

تېره کامله زمانه (یېري ماضي زمانه)

Difference between Active & Passive د معلوم او مجهول ترمنځ فرق	
Active معلوم	Passive مجهول
V = V ₃	V = V ₃
H.V = Had	H.V = Had been

Dervish English Grammar

Active معلوم	Passive مجهول
We had helped him. Sub h.v v ₃ obj. مور له هغه سره مرسته کړې وه.	He <u>had been</u> helped by us. Sub h.v v ₃ prep obj. هغه زموږ په واسطه کومک شوي وو.
He had invited us. Sub h.v v ₃ obj. هغوی مور دعوت کړي وو.	We <u>had been</u> invited by him. Sub h.v v ₃ prep obj. مور د هغه په واسطه دعوت شوي وو.

Ex:

مثالونه:

Active معلوم	Passive مجهول
They had elected him. دوی هغه انتخاب کړي وو.	Ha had been elected by them. هغه د دوی په واسطه انتخاب شوي وو.
Had they elected him ? آیا دوی هغه انتخاب کړي وو؟	Had he been elected by them? آیا هغه د دوی په واسطه انتخاب شوي وو؟
They hadn't elected him . دوی هغه انتخاب کړي نه وو.	He hadn't been elected by them. هغه د دوی په واسطه انتخاب شوي نه وو.
Had they not elected him? آیا دوی هغه انتخاب کړي نه وو؟	Had he not been elected by them ? آیا هغه د دوی په واسطه انتخاب شوي نه وو؟
Hadn't they elected him? آیا دوی هغه انتخاب کړي نه وو؟	Hadn't he been elected by him ? آیا هغه د دوی په واسطه انتخاب شوي نه وو؟

The past perfect continuous tense

تېره جاري زمانه (ليري جاري زمانه)

The past perfect continuous tense doesn't change from active into passive.

تېره جاري زمانه له معلوم څخه مجهول ته نه تبدیلیږي.

Dervish English Grammar

The simple future tense

راتلونکې ساده زمانه

د معلوم او مجهول ترمنځ فرق Difference between Active & Passive	
معلوم Active	مجهول Passive
$V = V_1$	$V = V_3$
H.V = will, shall	H.V = will be, shall be

معلوم Active	مجهول Passive
He will write <u>a letter</u> . Sub h.v v_1 obj. هنه به يو ليک وليکي .	<u>A letter</u> <u>will be</u> written by him Sub h.v v_3 prep obj. يو ليک به د هغه په واسطه وليکل شي .
They shall call me. Sub h.v v_1 obj. هنوی به ماته زنگ ووهي .	I <u>shall be</u> called by them. Sub h.v v_3 prep obj. ماته به د هغوی په واسطه زنگ ووهل شي .

Ex:

مثال:

معلوم Active	مجهول Passive
I will encourage them. زه به هغوی تشويق کړم .	They will be encouraged by me. هغوی به زما په واسطه تشويق شي .
Will I encourage them ? آيا زه به هغوی تشويق کړم؟	Will they be encouraged by me? آيا هغوی به زما په واسطه تشويق شي؟
I will not encourage them. زه به هغوی تشويق نکړم .	They will not be encouraged by me. هغوي به زما په واسطه تشويق نشي .
Will I not encourage them? آيا زه به هغوی تشويق نکړم؟	Will they not be encouraged by me ? آيا هغوی به زما په واسطه تشويق نشي؟
Won't I encourage them? آيا زه به هغوی تشويق نکړم؟	Won't they be encouraged by me ? آيا هغوی به زما په واسطه تشويق نشي؟

Dervish English Grammar

The future continuous tense

راتلونکې جاري زمانه

The future continuous tense is not changed into passive voice but some Pakistani and Indian grammarians it into passive voice.

راتلونکې جاري زمانه د "فعل" په مجهول شکل باندې نه تبدیلیږي مگر ځینې پاکستاني او هندي ژب پوهان یې د "فعل" په مجهول شکل تبدیليوي.

Diference between Active & Passive فرق د معلوم او مجهول ترمنځ	
Active معلوم	Passive مجهول
V = V- ing	V = V ₃
H.V = will be, shall be	H.V = will be being, shall be being

Active معلوم	Passive مجهول
They <u>will be</u> playing football. Sub h.v v- ing obj. هنغوی به د فوتبال لوبه کوي.	Football <u>will be being</u> played by them. Sub h.v v ₃ prep obj. د فوتبال لوبه به د هنغوی په واسطه کېدله.
She <u>will be</u> typing <u>a letter</u> . Sub h.v v- ing obj. هنغه به یو لیک تایپوي.	<u>A letter</u> <u>will be being</u> typed by her. Sub h.v v ₃ prep obj. یو لیک به د هنغې په واسطه تایپېدله.

Ex:

مثال:

Active معلوم	Passive مجهول
I will be watching T.V. . زه به تلویزون گورم.	T.V will be being watched by me.. تلویزون به زما په واسطه کتل کېږي.
Will I be watching T.V.? آیا زه به تلویزون گورم؟	Will T.V be being wached by me? آیا تلویزون به زما په واسطه کتل کېږي؟
I will not be watching T.V .. زه به تلویزون نه گورم.	T.V will not be being watched by me. . تلویزون به زما په واسطه نه کتل کېږي.
Will I not be watching T.V ? آیا زه به تلویزون نه گورم؟	Will T.V not be being watched by me ? آیا تلویزون به زما په واسطه نه کتل کېږي؟
Won't I be watching T.V ? آیا زه به تلویزون نه گورم؟	Won't T.V be being watched by me ? آیا تلویزون به زما په واسطه نه کتل کېږي؟

Dervish English Grammar

The future perfect tense

راتلونکې کامله زمانه

د معلوم او مجهول ترمنځ فرق Difference between Active & Passive	
معلوم Active	مجهول Passive
$V = V_3$	$V = V_3$
H.V = will have	H.V = will have been

معلوم Active	مجهول Passive
They <u>will have</u> typed <u>the letter</u> . Sub h.v v ₃ obj. هنوی به لیک تایپ کړې وي.	The <u>letters</u> <u>will have been</u> typed by them. Sub h.v v ₃ prep obj. لیک به د هغوی په واسطه تایپ شوی وي.
She <u>will have</u> cooked <u>the food</u> . Sub h.v v ₃ obj. هغې به ډوډی پخه کړې وي.	The <u>food</u> <u>will have been</u> cooked by her. Sub h.v v ₃ prep obj. ډوډی به د هغې په واسطه پخه شوې وي.

Ex:

مثال:

معلوم Active	مجهول Passive
We will have defeated him. موږ به هغه ته ماتې ورکړې وي.	He will have been defeated by us. هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې وي.
Will we have defeated him ? آیا موږ به هغه ته ماتې ورکړې وي؟	Will he have been defeated by us? آیا هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې وي؟
We will not have defeated him. موږ به هغه ته ماتې ورکړې نه وي.	He will not have been defeated by us. هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې نه وي.
Will we not have defeated him? آیا موږ به هغه ته ماتې ورکړې نه وي؟	Will he not have been defeated by us ? آیا هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې نه وي؟
Won't we have defeated him? آیا موږ به هغه ته ماتې ورکړې نه وي؟	Won't he have been defeated by us ? آیا هغه به زموږ په واسطه ماتې خوړلې نه وي؟

The future perfect continuous tense

راتلونکې کامله جاري زمانه

The future perfect continuous tense doesn't change from active into passive.

راتلونکې کامله جاري زمانه له معلوم څخه مجهول ته نه تبدیلیږي.

Direct and indirect speech

(Quoted and reported) speech

مستقیم او غیر مستقیم کلام

Speech means talk or dialogue between two persons.

د کلام مانا د دوو اشخاصو ترمنځ خبري یا خبري اترې کول دي.

We can express our or somebody else's ideas into two ways in English language .

په انګلیسي ژبه کې موږ کولای شو خپل اویا د نورو خبري په دوو شکلو بیان کړو.

1. Directly. په مستقیم ډول

2. Indirectly. په غیر مستقیم ډول

1) Direct speech. مستقیم کلام

The direct speech indicates the speaker's exact words.

مستقیم کلام د ویونکي دقیقې ویناوي بیانوي.

Ex: He said, " I play chess with my freind."

مثال: هغه وویل، "زه له خپل ملګري سره سترنج بازي کوم .

Ex: Najeeb said, " I am very happy.

مثال: نجیب وویل، "زه ډېر خوشحاله یم ."

Dervish English Grammar

2) Indirect speech: غير مستقيم کلام

The indirect speech denotes the speaker's ideas but not all of his exact words.

غير مستقيم کلام د ويونکي په ويناوو دلالت کوي مگر نه ټولي دقيقې کليمې.

Ex: He said that he played chess with his friend. مثال: هغه وويل چې هغه له خپل ملگري سره سطرنج بازي کوله.

⇒ The following points should be observed in the direct speech:

په مستقيم کلام کې بايد لاندې نقطې مراعات شي:

1) A comma (,) is used after the main verb.

له اصلي فعل څخه وروسته يوه کامه (،) استعمالېږي.

2) The narration should be expressed between the quotation marks (" ").

وينه بايد د نقل قول له علامو ترمنځ (" ") بيان شي.

3) The first word in the narration should begin with capital letter.

په وينه کې بايد لومړۍ توري په غټ توري شروع شي.

Ex: Ahmad said, "My classmates will take a trip to Mazar next week."

مثال: احمد وويل، " راتلونکي اوونۍ به له همصفيانو سره مزار ته سفر وکړم. "

Changing direct to indirect speech

د مستقيم کلام تبديلول په غير مستقيم کلام

The way to change the direct speech to indirect is different in the different kinds of sentences.

د مستقيم کلام تبديلول په غير مستقيم کلام باندې په مختلفو جملو کې مختلف ډولونه لري.

Dervish English Grammar

1) Declarative sentences: خبري جملې

The following points must be observed in the declative sentences:

لاندي نقطې بايد په خبري جملو کې مراعات شي:

1. The comma and quotation marks (" ") are omitted.	کامه او د نقل قول علامې (" ") له منځه وړل کېږي.
2. The conjunction (that) is used to connect the main verb with the rest of the sentence.	د (that) ربطي توري د اصلي فعل له پاتې جملې سره د نښلولو لپاره استعمالېږي.
3. The pronouns are changed according to speaker and reporter.	ضميرونه د ويونکي او نقل کوونکي سره سم تغير خوري.
4. If the main verb is in simple past tense , the tenses are changed.	که چېرې په تېره ساده زمانه کې اصلي فعل وي، زمانې تغير کوي.

Dervish English Grammar

Chart of tenses change

د زمانو د تغیر جدول

No	Direct مستقیم	Indirect غیر مستقیم
1	Simple present tense حال ساده زمانه	Simple past tense تېره ساده زمانه
2	Present continuous tense حال جاري زمانه	Past continuous tense تېره جاري زمانه
3	Present perfect tense حال کامله زمانه	Past perfect tense تېره کامله زمانه
4	Present perfect continuous tense حال کامله جاري زمانه	Past perfect continuous tense تېره کامله جاري زمانه
5	Simple past tense تېره ساده زمانه	Past perfect tense تېره کامله زمانه
6	Past continuous tense تېره جاري زمانه	Past perfect continuous tense تېره کامله جاري زمانه.
7	Past perfect tense تېره کامله زمانه	Past perfect tense تېره کامله زمانه
8	Past perfect continuous tense تېره کامله جاري زمانه	Past perfect continuous tense تېره کامله جاري زمانه
9	Simple future tense راتلونکي ساده زمانه	Simple future in the past tense په تېره کې راتلونکې ساده زمانه
10	Future continuous tense راتلونکې جاري زمانه	Future in the past continuous tense په تېره جاري کې راتلونکې زمانه
11	Future perfect tense راتلونکې کامله زمانه	Future in the past perfect tense په تېره کامله کې راتلونکې زمانه
12	Future perfect continuous tense راتلونکې کامله جاري زمانه	Future in the past perfect continuous tense په تېره کامله جاري کې راتلونکې زمانه
13	Simple future in the past tense په تېره کې راتلونکې ساده زمانه	Simple future in the past tense په تېره کې راتلونکې ساده زمانه
14	Future in the past continuous tense په تېره جاري کې راتلونکې زمانه	Future in the past continuous tense په تېره جاري کې راتلونکې زمانه
15	Future in the past perfect tense په تېره کامله کې راتلونکې زمانه	Future in the past perfect tense په تېره کامله کې راتلونکې زمانه
16	Future in the past perfect continuous tense. په تېره کامله جاري کې راتلونکې زمانه	Future in the past perfect continuous tense. په تېره کامله جاري کې راتلونکې زمانه

Dervish English Grammar

5. All the words and adverbs which show the near situation are change to far.

ټولې کلیمې او قیدونه چې نږدې وضیعت (حالت) نښي په لیري باندې تبدیلېږي.

Chart of adverbs change

د قیدونو د تغیر جدول

No	Direct مستقیم	Indirect غیر مستقیم
1	Now	Then
2	Here	There
3	These	Those
4	This	That
5	Ago	Before
6	Just	Then
7	Yesterday	The previous day
8	Next week	The following week
9	Last week	The previous week
10	Tomorrow	The next day
11	To day	That day
12	Thus	So

6. The verbs (Must, Should, Ought to, Could) are not changed in the indirect form.

د (Must, Should, Ought to, Could) فعلونه په غیرمستقیم شکل باندې نه تبدیلېږي.

Dervish English Grammar

1) Ex: مثال: (۱)

- He said, "I come here every day". هغه وويل، "زه هره ورځ دلته راځم".
- He said that he came there every day. هغه وويل چې هغه هره ورځ هلته راتلو.

2) Ex: مثال: (۲)

- Bilal said to me, "I am speaking with him now". - بلال ماته وويل، "زه اوس له هغه سره د خبرو په حال کې يم".
- Bilal told me that he was speaking with him then. - بلال ماته وويل چې هغه وروسته له هغه سره د خبرو په حال کې و.

3) Ex: مثال: (۳)

- Karrim said, "Jamal has repaired the fridge". - کريم و ويل، "جمال يخچال ترميم کړی دی".
- Karrim said that Jamal had repaired the fridge. - کريم وويل چې جمال يخچال ترميم کړی و.

4) Ex: مثال: (۴)

- She said, "We visited Paris two months ago". هغې وويل، "موږ دوه مياشتې مخکې پاریس وليد".
- She said that they had visited Paris two months before. هغې وويل چې هغوی دوه مياشتې مخکې پاریس ليدلی و.

Note: نوټ

When the main verb is not in the simple past tense, no change is possible in the tenses.

کله چې په ساده تېره زمانه کې اصلي فعل نه وي، په زمانو کې تغیر نه راځي.

Dervish English Grammar

Ex:

مثال:

- Ahmad says, " I know him".

احمد وایي، " زه هغه پڙنم " .

- Ahmad says that he knows him.

احمد وایي چې هغه پڙني.

Ex:

مثال:

- He has said, " Amran is a clever student".

هغه ویلي دي، " عمران یو لایق زده کوونکی دی " .

- He has said that Amran is a clever student.

هغه ویلي دي چې عمران یو لایقه زده کوونکی دی .

نوټ: Note:

When the narration is unchangeable general fact, no change is made in the indirect speech; even if the main verb is in the simple past tense.

کله چې نقل قول (وینا) کلي حقیقت وي، په غیر مستقیم کلام کې تغیر نه راجي؛ حتی که چپري په ساده تیره زمانه کې اصلي فعل هم موجود وي.

Ex:

مثال:

- Shabeer said, " The sky is blue".

شبیرو ویل، " آسمان آبی دی " .

- Shabeer said that the sky is blue.

شبیرو ویل چې آسمان آبی دی .

2) Intrrogrative sentences: پوښتنيزي (استفهامي) جملې

The following points are to be observed:

لاندي نقطې بايد مراعات شي:

1. The main verb is changed to a verb which can express a question.

اصلي فعل له هغه فعل سره تبدیلېږي چې کولاي شي سوال بیان کړي.

Dervish English Grammar

Like: Ask (پوښتل، سوال کول), Inquire (پیا پوښتنه کول), Want to know (پېژندل، پوهېدل) etc...

2. The comma and quotation marks are omitted.

د کامې او نقل قول علامې له منځه وړل کېږي.

3. To connect the two parts of the sentence.

د جملې دوه برخې سره نښلوي.

4. The pronouns based on speaker and reporter, are changed.

ضمیرونه د ویونکي او نقل قول کوونکي په اساس تغیر کوي.

5. The subject is placed before verb.

فاعل له فعل څخه مخکې ځای نیسي.

6. A full stop is used at the end of the sentence instead of a question mark.

د جملې په اخیږ کې د سوالیې علامې په ځای نقطه اېښودل کېږي.

Note: نوټ

The words (do, does, did) are omitted in the indirect speech.

د (do, does, did) کلیمې په غیر مستقیم کلام کې له منځه ځي.

Ex: مثال:

- He said: "Can I help you?" هغه وویل: "آیا کولای شم له تاسې سره مرسته وکړم؟"

- He asked if he could help me. هغه پوښتنه وکړه چې آیا هغه کولای شوی له ما سره مرسته وکړي.

Ex: مثال:

- He said: "Do you know me?" هغه وویل: "آیا ما پېژنئ؟"

- He wanted to know if I knew him. هغه غوښتل وپوهېږي چې آیا هغه مې پېژانده.

Ex: مثال:

- Ali said: "Have you visited Kabul?" علي وویل: "آیا تاسې کابل لیدلی دی؟"

- Ali asked me if I had visited Kabul. احمد وپوښتل چې آیا ما کابل لیدلي و.

Dervish English Grammar

- Ex: مثال:
- Khalid said: "Where are you going now?" خالد و ويل: " تاسي چيري ڇي؟ "
 - Khalid wanted to know where I was going then. خالد غوڻستل وپوهبري چي زه چيري تلم.

- Ex: مثال:
- The students said: "When is our examination?" شاگردانو و ويل: " زمور امتحان څه وخت دي؟ "
 - The students asked when their examination was. شاگردانو وپوڻستل چي امتحان يي څه وخت و.

3) Imperative sentences: امري جملي

The following points are necessary to be observed in the imperative sentences.

په امري جملو کي لاندي نقطې بايد ضروري مراعات شي.

1. The main verb is changed to a verb which can express a command or request.
 اصلي فعل په هغه فعل باندي تبديلبري چي وکولاي شي يو امري يا غوڻسته بيان کري.

Like: Order (هدايت ورکول), Request (غوڻسته کول), command (امر کول) etc...

2. To connect the two parts of the sentence. د جملي دوه برخي سره نښلوي.
 - A) Use (to) in the positive case. په مثبت حالت کي (to) استعمالبري.
 - B) Use (not to) in the negative case. په منفي حالت کي (not to) استعمالبري.

- Ex: مثال:
- He said: "Come on time." هغه وويل: " په وخت راځي. "
 - He ordered to me to come on time. هغه ماته هدايت وکړ چي په وخت راشم.

Dervish English Grammar

Ex: مثال:

- He said: "Don't go away please." هغه وويل: " لطفاً لری مه څه ."
- He asked me not to go away. هغه له ما څخه غوښتنه وکړه ترڅو لری لاړ نشم.

Ex: مثال:

- Jalal said: "Please study your lessons well." جلال و ويل: " لطفاً خپل درسونه دي ښه ووايه. "
- Jalal requested me to study my lessons well. جلال له ما څخه غوښتنه وکړه چې خپل درسونه ښه ووايم.

3) Exclamatory sentences: ندایي جملې

The following points should be observed in the exclamatory sentences:

په ندایي جملو کې باید لاندې ټکي مراعات شي:

1. The main verb is changed to one of the verbs which can express emotion or strong feeling.

اصلي فعل په يو هغه فعلونو تبديليږي چې هيجان يا احساس بيان کړي.

Like: Cry (فریاد کول), Appreciate (ستایل), (درناوي کول, درک کول, ستایل), Shout (فریاد کول), Admire (ستایل), etc... (تشويقول)

2. The comma and quotation marks are omitted.

د کامې او د نقل قول علامې له منځه ځي.

3. The other changes (tenses and adverbs) are the same as declarative form.

د نورو (زمانو او قیدونو) تغيرات د خبري حالت په څېر دي.

Ex: مثال:

- He said, " Welcome to Ghazni !" هغه و ويل، " غزني ته ښه راغلاست !"
- He greeted with me saying that welcome to Ghazni.

هغه د ښه راغلاست ويلو غزني ته له ماسره روغېر وکړ.

Dervish English Grammar

Ex: مثال:

- Ahmad said, "Well-done you won the challenge!"

احمد وويل، " آفرين د مسابقي ورونكي شوې!"

- Ahmad appreciated me saying that I had won the challenge.

احمد ددې په ويلو سره چې زه د مسابقي ورونكي شوي وم له ما څخه ستاينه وكړه.

Ex: مثال:

- He said, "What a noisy he is!"

هغه وويل، " څه يو غالمغالی (سړی) دی!"

- He should what a noisy man he was.

هغه فرياد وكړ چې څه يو غالمغالی (سړی) وو.

Interjection

د غږ(ندا) توری

Interiection is a word which is used to express some sudden feelling or emotion.

د نداء توری هغه کلمه ده چې د احساس اويا هييجان لپاره استعمالېږی.

Ex: Alas! He passed a way.

مثال: افسوس! هغه مړ شو.

Ex: Oh! It is really funny.

مثال: آه! واقعاً مسخره دی.

Ex: Pooh! I hurt my finger.

مثال: اخ! ما خپله گوته غوڅه کړه.

Dervish English Grammar

⇒ Interjections are divided into the following parts:

د ندا توري په لاندی برخو وېشل شوي دي:

A: Natural interjections حقيقي د نداء توري

These interjections usually contain one syllable and express strong feeling or emotion.

د نداء دغه توري معمولاً يو هجايي دي او قوي احساس يا هيچان بيانوي.

The natural interjections are as follow: حقيقي د نداء توري په لاندې ډول دي

1. To express surprise.

د تعجب يا حيرانتيا د بيان لپاره.

Like: Oh! (آه!), Ah! (آه!), Ha! (ها!).

Ex: Oh! What a tall building.

مثال: آه! څه لوړه ودانۍ ده.

2. To express joy and laughter.

خوشحالي، او خندا د بيان لپاره.

Like: Ha Ha! (هاها!).

Ex: Ha Ha! We won the game.

مثال: هاها! موږ لوبه وگټله.

3. To express grief and pity.

د غم او افسوس د بيان لپاره.

Ex: Alas! He is dead.

مثال: افسوس! هغه مړ دی.

Dervish English Grammar

4. To express approval and confirmation.

د تاید او تصدیق د بیان لپاره.

Ex: Bravo! you have done well the homework.

مثال: شاباس! تا کورنی وظیفه ښه ترسره کړې ده.

5. To express disgust, pity and blaming.

د نفرت سرښندنې او ملامتیا د بیان لپاره.

Ex: Fie! Disappointed in the exam.

مثال: په امتحان کې په ناکامۍ باندي خجالت وکاره!.

Ex: Fie, fie! You are blame.

مثال: بس، بس! ته ملامت یې.

6. To express pain.

د درد د بیان لپاره استعمالېږي.

Ex: Pooh! I hurt my finger.

مثال: پوه (اخ)! ما خپله گوته غوڅه کړه.

7. To express greeting and farewell.

د روغبړ او خدای (ع) په امانی د بیان لپاره.

Ex: Adieu! See you tomorrow.

مثال: خدای په امان! سبا وینو.

B: Compound interjections: مرکب د نداء توري

These interjections are formed by combination of two or more than two words and express a strong feeling.

د نداء دغه توري له دوو یا له دوو څخه له زیاتو کلمو ترکیب شوي او قوي احساس بیانوي.

Like : Well-done! (آفرین!), Wellcome! (ښه راغلاست!), Good heavense (ای خدایه عجیبه!), Shame on you! (خدای په امان), Ah me! (افسوس په ما!), Good bye! (خدای په امان), (خجالت وکاره!),

Just my luck! (زما بد بخت!), It is all very well! (سترگي روښانه!) and etc... نور... .. او داسي نور.

Dervish English Grammar

Interjections formed by parts of speech

هغه ندايي توري چې د کلام د اجزاوو په وسيله تشکيلېږي

1. With nouns.

له اسمونو سره.

Ex: Stupid guy!

مثال: احمق سړي!

2. With adverbs.

له قيدونو سره.

Ex: How care less!

مثال: څومره بي احتياطه!

3. With verbs.

له فعلونو سره.

Ex: Listen! Lesten!

مثال: غور ونيسئ! غور ونيسئ!

نوټ: Note

Sometimes we can express emotion or feeling by sentences, which are called exclamatory sentences.

ځيني وختونه مور هيجان يا احساس په جمله کې ښکاره کولاي شو، چې (په دې صورت کې) د ندايي جملو په نوم يادېږي.

Ex:

مثال:

- What a noisy guy he is!

څه يو غالمغالي (سړی) دی!

- How terrible it is!

څومره ډارن!

Suffixes and prefixes

وروستاړي او مختاړي

Suffixes and prefixes are syllables which are added before and after the words and change their meaning.

وروستاړي او مختاړي هغه الفاظ دي چې مخکي او وروسته له کلیمو څخه علاوه کېږي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Prefixes: مختاړي

Prefixes are syllables which are added before words and change their meaning.

مختاړي هغه الفاظ دي چې له کلمو څخه مخکي علاوه کېږي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Like:

– Dislike (نه خوښېدل – نه خوښول), Read – Reread (ویل – دوباره ویل) etc.

The most important prefixes are as follow:

مهمترین مختاړي په لاندې ډول دي:

1) Un:

It is placed before verbs and adjectives to convert their meaning.

د فعلونو څخه مخکي ځای نیسي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Ex: Able – Unable (توانېدل – نه توانېدل), Kind – Unkind (مهربان – نامهربان).

2) In:

It is added before adjectives and converts their meaning.

د صفتونو څخه مخکي علاوه کېږي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Ex: Direct–Indirect (مستقیم – غیرمستقیم), Formal–Informal (رسمي – غیر رسمي).

Dervish English Grammar

3) Dis:

It is placed before adjectives and verbs and converts their meaning.

د صفتونو څخه مخکې ځای نیسي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Ex: Agree - Disagree (موافقت کول - مخالفت کول), Appear - Disappear (ښکاره کېدل - ورکېدل).

4) Re:

It is placed before verbs and shows repetition.

له فعل څخه مخکې ځای نیسي او د (فعلونو) تکرار ښيي.

Ex: Write - Rewrite (لیکل - دوباره لیکل), Correct - Recorrect (تصحیح کول - دوباره تصحیح کول).

Suffixes: وروستاړي

Suffixes are syllables which are placed after words and change their meaning.

وروستاړي هغه الفاظ دي چې له کلمو څخه وروسته ځای نیسي او د هغوی مانا ته تغیر ورکوي.

Ex: Implement - Implementation (اجراء کول - اجراء)

The most important suffixes are as follow:

مهمترین وروستاړي په لاندې ډول دي:

1) Or - er :

These are placed after words and turn them into nouns.

دغه له کلمو څخه وروسته ځای نیسي او هغوی په اسمونو تبدیلوي.

Ex: Hold - Holder (نېول - نېونکي), Act -- Actor (تمثيل کول - تمثيل کوونکی).

Dervish English Grammar

2) Al :

It is added at the end of nouns and changes them to adjectives.

د اسمونو په اڅبر کې علاوه کېږي او هغوی په صفتونو تبدیلوي.

Ex: Nature – Natural (طبیعی – طبیعت), Nation – National (ملی – ملت) etc...

3) Ion :

It is added at the end of verbs and turns them into nouns.

د فعلونو په اڅبر کې علاوه کېږي او هغوی په اسمونو تبدیلوي.

Ex: Locate - Location (موقعیت لرل – موقعیت), Participate - Participation (گډون کول – گډون).

4) Sion :

It is placed at the end of the verbs and changes them to abstract nouns.

د فعلونو په اڅبر کې ځای نیسي او هغوی د مانا په اسمونو باندې تبدیلېږي.

Ex: Decide – Decision (تصمیم نیول – تصمیم), Divide – Division (تقسیمول – تقسیم).

5) Ize :

It is added after the nouns and turns them into verbs.

له اسمونو څخه وروسته علاوه کېږي او هغوی په فعلونو تبدیلوي.

Ex: Islam – Islamize (اسلام – مسلمانول), National – Nationalize (ملی کول – ملی).

6) Ness :

This suffix is placed after adjectives and changes them to abstract nouns.

دغه وروستاړي له صفتونو څخه وروسته ځای نیسي او هغوی د مانا په اسمونو تبدیلوي.

Ex: Kind – Kindness (مهربان – مهرباني), Dark – Darkness (تاریک – تاریکي) etc...

Dervish English Grammar

7) Less :

Is added after nouns and converts their meaning.

له اسمونو څخه وروسته علاوه کېږي او د هغوی مانا تغیروي.

Ex: Care – Careless (توجه – بی توجه), Hope – Hopeless (امید – نا امید) etc...

8) Ful :

It is placed after nouns and changes them to adjectives.

له اسمونو څخه وروسته ځای نیسي او هغوی په صفتونو تبدیلوي.

Ex: Sin – Sinful (گناه – گنهکار), Pain – Painful (درد – دردناک) etc...

9) I've :

It is placed after verbs and changes them to adjectives

له فعلونو څخه وروسته ځای نیسي او هغوی په صفتونو باندې تبدیلوي.

Ex: Conclude – Conclusive (نتیجه – نتیجه بخش), Indicate – Indicative (ښودل – ښوونکی).

10) Ment :

It is added at the end of verbs and turns them into nouns.

د فعلونو په اخیر کې اضافه کېږي او هغوی په اسمونو باندې تبدیلوي.

Ex: Arrange – Arrangement (ترتیب – ترتیبول), Punish – Punishment (مجازات کول – مجازات).

11) Able :

It is placed after verbs and changes them into adjectives.

فعلونو څخه وروسته ځای نیسي او هغوی په صفتونو باندې تبدیلوي.

Ex: Eat – Eatable (خورل – خورونکی), Drink – Drinkable (څښل – څښونکی) etc...

Punctuation

علامه ایښودنه

Punctuation is an important part of Grammar by which the speaker can explain Himself or herself well.

علامه ایښودنه د گرامر یوه مهمه برخه ده چې ویونکی د "هغه" په واسطه کولای شي خپل هدف واضح "بیان" کړي.

⇒ The following are the most important symbols in English:

په انګلیسي کې مهمتریني علامې په لاندې ډول دي:

1) Full stop, period (.) ټکی

Period is used to show the longest pause and is used as follow:

ټکی د اوږد ترین ځنډ ښکارندوی دی او په لاندې ډول استعمالېږي:

1. To mark the declarative and imperative sentences.

د خبري او امري جملو د علامه ایښودنې لپاره.

Ex: He come here yesterday.

مثال: هغه تېره ورځ دلته راغی.

Ex: Please come on time.

مثال: لطفاً په وخت راځه.

2. After abbreviations.

له مخففاتو څخه وروسته.

Ex: Mr. Shahid.

مثال: ښاغلي شاهد.

Ex: Dr. Mirwais.

مثال: ډاکټر میرویس.

3. To show a decimal.

د اعشاري ښودلو لپاره.

Ex: 5.6 million.

مثال: ۵.۶ میلیونه.

Dervish English Grammar

2) Comma (,) : کامه

Comma represents the shortest pause in the sentences.

کامه په جملو کې له کوچنی ترین ځنډ څخه نماینده گي کوي.

- Comma is used as follow: کامه په لاندې ډول استعمالېږي:

1. To separate the series of words which have the same task in a sentence.

د یو دسته کلیماتو جلا کولو لپاره چې په یوه جمله کې یوشان وظیفه سرته رسوي.

Ex: Herat, Ghazni, Wardak and Kunar are the provinces of Afghanistan.

مثال: هرات، غزني، وردگ او کنړ د افغانستان ولایتونه دي.

2. After the main verb in the direct speech.

په مستقیم کلام کې له اصلي څخه وروسته.

Ex: He said , " I am very happy."

مثال: هغه وویل، " زه ډېر خوشحاله یم.

3. After (yes) and (no).

له (yes) او (no) څخه وروسته.

Ex: Are you a doctor.

مثال: آیا ته یو ډاکتر یې؟

Yes, I am a doctor.

هو، زه یو ډاکتر یم.

No, I am not a doctor.

نه، زه یو ډاکتر نه یم.

3) Semi colon (;) : ټکي کامه (نیمه شارحه)

Semi colon shows a longer pause than comma but shorter than period.

ټکي کامه نسبت له کامي څخه دراز تر ځنډ مگر له ټکي څخه لنډ تر ځنډ ښکاره کوي.

Dervish English Grammar

1. Semi colon can be used instead of a conjunction between two independent sentences.

ټکي کامه کولای شي د دوو مستقلو جملو ترمنځ د ربطي توري په ځای استعمال شي.

Ex: He is a student; Muzamil is a doctor.

مثال: هغه یو زده کوونکی دی؛ مزمل یو ډاکتر دی.

2. To separate the series of related words separated by comma.

د هغه دسته تړلو کلمو د جلا کولو لپاره چې د کامې په واسطه جلا شوي دي.

Ex: To see, saw, seen; to ride, rode, ridden; to write, wrote, written.

4) Colon (:) (دوه ټکي، کالن) شارحه

Colon represents the longer pause than semi colon but shorter than period and is used as follow.

شارحه نسبت له نیمه شارحې څخه په دراز تر مگر ټکي ته په لنډتر ځنډ نمایندګه ګي کوي او په لاندې ډول استعمالېږي.

1. To express examples. **د مثالونو بیانولو لپاره.**

Ex: He can play football.

مثال: هغه کولای شي د فوټبال لوبه وکړي.

2. Instead of comma in the direct speech.

په مستقیم کلام کې د کامې په ځای.

Ex: He said: "I do my homeworke."

مثال: هغه وویل: " ما خپله کورنۍ وظیفه سرته ورسوله . "

Dervish English Grammar

2. To express enumerations.

د شمېرلو د بیان لپاره.

Ex: The (to do) verbs are ۱ Do, Does, Did.

د (to do) فعلونه عبارت دي له ۱: Do, Does, Did څخه .

3. To express a quotation.

د یو نقل قول بیان لپاره.

Ex: Hazrat Mohammad^(ص) says ۱ prayer is the key of paradise.

مثال: حضرت محمد^(ص) فرمایي ۱: لمونځ د جنت کيلي ده .

5) Exclamation mark (!). د غبر (نداء) یا تعجب علامه.

Exclamation mark is used as follow:

د غبر یا تعجب علامه په لاندې ډول استعمالېږي:

1. After interjections.

د نداء له توري څخه وروسته.

Ex: Pooh! I hurt my finger.

مثال: اخ ۱! ما خپله گوته پرې کړه.

2. At the end of the exclamatory sentences.

د ندایي جملو په اخیږ کې.

Ex: What a foolish he is!

مثال: څه یو احمق سړی دی!

3. After imperative verbs which asks for attention.

له امری فعلونو څخه وروسته چې د توجه غوښتنه وي.

Ex: Help me!

مثال: مرسته راسره وکړه!

Ex: Long live Afghanistan!

مثال: ژوندی دي وي افغانستان!

Dervish English Grammar

6) Question mark (?). د سوالیه علامه

Question mark is used as follow:

د سوالیه علامه په لاندي ډول استعمالېږي:

1. At the end of intrrogative sentences.

د سوالیې جملې په اخیږ کې.

Ex: Can you speak Arabic?

مثال: آیا ته په عربي خبري کولای شي؟

2. After intonation questions.

د غږي سوالونو څخه وروسته.

Ex: You are here?

مثال: تاسو دلته یاست؟

7) Slash (/). د انتخاب علامه

Slash shows a choice between two words or sentences.

د انتخاب علامه د دوو کلمو ترمنځ انتخاب ښيي.

Ex: S + will / shall + V + C.

8) Hyphen (-). د وصل علامه

1. To connect the words in a combined noun.

په یو اسم کې د کلمو د وصلولو لپاره.

Ex: Father - in - law, Man - of - war.

2. At the end of lines to connect the rest of an uncompleted word.

د لیکې په اخیږ کې د یوې نامکملې کلیمې د وصلولو لپاره.

Ex: Afghanistan is an agricultural and ancient country many people of afghan-
istan are uneducated.

مثال: افغانستان یو کرنیز هېواد دی او د افغانستان ډېر خلک بې سواده دي.

Dervish English Grammar

3. To separate syllable.

د هجا د جلا کولو لپاره.

Ex: Moral = Mo - ral.

Ex: Clever = Cle - ver.

9) Dash (-). د فاصلې خط

1. Between two numbers or dates to express the duration.

د دوو عددونو یا نېټو ترمنځ موده بیانوي.

Ex: I studied from page 10 – 20.

مثال: له ۱۰ څخه تر ۲۰ مخ پوري مطالعه وکړه.

2. To show tongue obstacles and stammering.

د ژبې بندیش او توتلې بنودلو لپاره.

Ex: Fa – fa – father come to Kabul.

مثال: په – په – پلار کابل ته راغی.

10) Quotation mark (“ ”). د نقل قول علامه

The quotation marks can be used to show a narration.

د نقل قول علامه کولای شي د یوې وینا لپاره استعمال شي.

Ex: Shabeer said, “ I am writting a letter now”.

مثال: شیبیر وویل، “ زه اوس د یوې رسالې په لیکلو بوخت یم ”.

11) Parentheses (). کوچنی قوس

1. To express the meaning of something.

د یو شي د مانا بیانولو لپاره.

Ex: Hashish (narcotic) is harmful for health.

مثال: چرس (مخدر) دروغتیا لپاره مضر دي.

Dervish English Grammar

2. To express the parts of a division. د یو قسمت د برخو بیانولو لپاره.

Ex: Afghanistan has two native languages. (a) Pashto (b) Dari .

مثال: افغانستان دوه محلي ژبې لري (a) پښتو (b) دري.

12) Apostrophe (') اپاسترافي يا د له منځه وړلو علامه (')

1. In the genitive case. په اضافي يا مالکیت حالت کې. (له ملکي اسم سره).

Ex: Najeeb's book.

مثال: د نجیب کتاب.

Ex: Mohammad's father.

مثال: د محمد پلار.

2. To show a contraction. د اختصار ښودلو لپاره.

Ex: He has studied the book = He's studied the book.

مثال: هغه کتاب مطالعه کړی دی.

13) Ellipsis or dots (...) خونقطې

Shows the omission of word or words. د کلمې يا د کلمو له منځه وړل ښيي .

Ex: The auxiliary verbs consist in: am, is, are, was, were, must ... etc.

مثال: کومکي فعلونه عبارت دي له: am, is, are, was, were, must ... او داسي نور.

Dervish English Grammar

Writing

لیکنه

Writing is a basic art and modern necessity. Through writing we can express our ideas for others and understand about the others ideas as well.

لیکنه یو اساسي او عصري ضرورت دی. د لېکنې له لارې موږ کولای شو خپل نظریات یا اهداف نورو ته بیان کړو او هم په "ضمن کې" د نورو له نظریاتو یا اهدافو څخه اطلاع حاصله کړو.

We can express our ideas by writing sentences and paragraphs.

موږ کولای شو خپل نظریات د جملو یا متو په لیکلو سره بیان کړو.

1) Sentences writing: جمله لېکنه

Sentence is a group of words which makes a complete meaning.

جمله د کلمو هغه ګروپ دی چې کامله یوه کامله مانا افاده کوي.

Ex: Ahmad plays football every day.

مثال: احمد هره ورځ د فوټبال لوبه کوي.

The following points should be observed in writing a sentence.

د یوې جملې په لیکلو سره باید لاندې ټکي مراعات شي.

1. The first letter must be capital.

لومړۍ توری باید لوی وي.

2. There must be space among the words.

د کلمو ترمنځ باید فاصله موجوده وي.

Dervish English Grammar

3. Mark a sentence with a full stop or question mark as required.

يوه جمله له ټکي يا د سوالیه علامې د غوښتنې سره سم علامه اېښودنه شي.

4. The sentence must be logical.

جمله باید منطقي وي.

2) Paragraph writing: متن يا پراگراف لېکنه

A group of sentences which are joined by conjunction and follow one main idea is called paragraph.

هغه گروپ د کلمو چې د ربط توري په واسطه سره تړل شوی وي او یوه مفکوره وړاندې کړي د متن يا پراگراف په نوم یادېږي.

A paragraph usually has one topic sentence and several supporting sentences.

يو متن معمولاً د يو موضوعي او څو حمايوي جملو لرونکی وي.

1. Topic sentences: موضوعي جملې

The sentence which introduces a paragraph is called topic sentences. The topic sentence is usually used at the beginning of a paragraph.

هغه جمله چې متن معرفي کوي، د موضوعي جملې په نوم یادېږي. موضوعي جمله معمولاً د جملې په سرکي ليکل کېږي.

2. Supporting sentences: حمايوي جملې

The sentences which support the topic sentence and add details to a paragraph are called supporting sentences.

هغه جملې چې موضوعي جمله حمايه کوي او په متن باندې جزيات زياتوي د حمايوي جملو په نوم یادېږي.

Dervish English Grammar

- The paragraph are divided into four parts:

متنونه په څلورو برخو وېشل شوي دي:

- 1) Expository paragraphs. اخباري متنونه
- 2) Persuasive paragraphs. تشويقي متنونه
- 3) Narrative paragraphs. نقلی (روایتی) متنونه
- 4) Descriptive paragraphs. توصیفي متنونه

1) Expository paragraphs. اخباري متنونه

A group of sentences which gives information about some person, place or thing is called expository paragraph.

هغه گروپ د جملو چې د شخص، ځای یا شي په باره کې معلومات ورکوي اخباري متن بلل کېږي.

2) Persuasive paragraphs. تشويقي متنونه

A paragraph which encourages some one to do or not to do some-thing is called persuasive paragraph.

هغه متن چې يو شخص د يو شي ترسره کولو او یا نه ترسره کولو ته تشويقي، تشويقي متن بلل کېږي.

3) Narrative paragraphs. نقلی (روایتی) متنونه

A group of sentences which expresses a narration is called narrative paragraph.

هغه گروپ د جملو چې نقل (روایت) بیانوي د نقلی متن بلل کېږي.

Dervish English Grammar

4) Descriptive paragraph. توصيفي متنونه

A paragraph which describes some one or something is called descriptive Paragraph.

هغه متن چې شخص يا شي توصيف ڪري توصيفي متن بلل ڪبري.

Letter writing

ليک ليکنه

Letter writing constitute the main parts of writing, of course letter writing is a way to communicate with others in writing.

ليک ليکنه د ليکنې مهمه برخه تشکيلوي، البته ليک ليکنه هغه طريقه ده چې د هغې په وسيله له نورو سره اړيکي نيسو.

1) Heading	عنوان
2) Greeting or salutation	روغبړ يا سلام
3) Body or text	د "ليک" متن
4) Closing	"د ليک" خاتمه
5) Signature	د امضاء "ځای"

1) Heading : عنوان

In the heading the write's adress and the date of writing is written.

په عنوان کې د ليکونکي آدرس او د ليکنې نېټه ليکل ڪبري.

Dervish English Grammar

2) Greeting or salutation: روغبر يا سلام

A letter usually starts with words which express the writer's feeling.

يو ليک معمولاً له هغه کلمو سره شروع کېږي چې د ويونکي احساس بيانوي.

Like: Dear sir (گرانې ښاغلي), My dear Dad (زما گرانه آغا), Dear Madam (گرانې آغلې).

3) Body or text : د "ليک" متن

Body is the most important part of a letter which expresses the writer's aim for writing and purpose of the letter.

متن د يو ليک مهمترينه برخه ده چې د ليکونکي هدف د ليکنې لپاره او د ليک مقصد بيانوي.

⇒ The following points should be observed in the text:

د "ليک" په متن کې بايد لاندې ټکي مراعات شي:

1. The letter must be clear. ليک بايد واضح وي.
2. Avoid using complicated words. د پېچلو کلمو څخه مخنيوي وشي.
3. There must be space among the words. د کلمو ترمنځ بايد فاصله وي.

4) Closing : د "ليک" خاتمه "

It is not fair to close a letter abruptly.

مناسبه نده چې يو ليک دفعتاً ختم کړای شي.

A letter is usually closed by the following words.

يو ليک معمولاً په لاندې کلمو خاتمه پيدا کوي.

Sincerely yours (ستاسو مخلص), Yours ever ("ملگري"), Truly yours (ستاسو صادق) etc... او داسي

نور...

Dervish English Grammar

5) Signature : "ځای" د امضاء

In this part the writer usually write's his name and signature. The signatre is placed below the closing in the middle.

په دې برخه کې لیکوونکی خپل نوم او امضاء کوي. امضاء د لیک په لاندې اخیري مابین کې ځای اختیاروي.

Example of a Letter;

د یو لیک مثال؛

Khushhal Khan, A Part.

خوشحال خان، الف برخه.

Spin Ghar hospital street.

د سخاروغتون کوڅه.

Kabul, Afghanistan.

کابل، افغانستان.

19 April 2016.

۱۹ اپریل ۲۰۱۶.

My dear father!

زما گرانه پلاره!

I was so glad to receive your letter last Sunday. I am sorry I couldn't send a reply at once. Our final examination was on and I was very busy. You know I am not very good in English, my teacher advises me to read English books from our library, and has given me the names of several which he recommends. I think, if I had an English dictionary, it would be of great help to me in reading these books. Will you please buy me one and send it to me? I promise you I will make very good use of it. Please tell my mother that I am quite happy and safe here and keeping very fit. she need not be anxious about me.

Sincerely yours;

Bilal Ahmad (Popal)

Signature:

Important Structures, Words & Its Uses

مهم ساختمانونه، کلمې او د هغوی د استعمال ځایونه

There+ to be;

After **(there)** can be used [To be(is, am, are, was, were)], and gives the meaning of (have or exist).

له (there) څخه وروسته [To be یعنی is, am, are, was, were] استعمالیدای شي، او د (درلودلو یا وجود لرلو) مانا ورکوي.

Structures ساختمان	
Affirmative form مثبت شکل	There+ to be + Complement. Ex: There is a plate in cupboard. مثال: په الماری کې یو پشقاب وجود لري.
Question form سوالیه شکل	To be +there+ + Complement? Ex: Is there a plate in cupboard? مثال: آیا په الماری کې یو پشقاب وجود لري؟
Negative form منفي شکل	There+ to be + not+ Complement. Ex: there is not a plate in cupboard. مثال: په الماری کې پشقاب وجود نه لري.
Negative interrogative form منفي سوالیه شکل	To be +there+ not+ Complement-? Ex: Is there not a plate in cupboard? مثال: آیا په الماری کې یو پشقاب وجود نه لري؟ (Isn't, aren't, ain't, wasn't, weren't) +there+ Complement-? Ex: Isn't there a plate in cupboard? مثال: آیا په الماری کې یو پشقاب وجود نه لري؟

Ex: There is a book on the table. مثال: یو کتاب په مېز باندې وجود لري. (شتون لري).

Ex: There are two books on the table. مثال: دوه کتابونه د مېز په سر باندې وجود لري. (شتون لري).

Ex: There was a book on the table. مثال: یو کتاب په مېز باندې وجود درلود. (شتون درلود).

Ex: There were two books on the table. مثال: دوه کتابونه په مېز باندې وجود درلود. (شتون درلود).

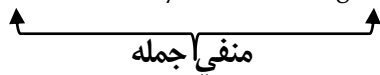
Dervish English Grammar

Any, No

(Any) in negative sentences and (No) in positive sentences give the meaning of (Nothing).

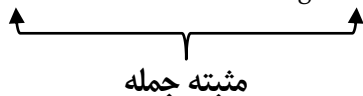
Any په منفي او No مثبتو جملو کې د (هیڅ) مانا ورکوي.

Ex: There isn't any water in the glass.

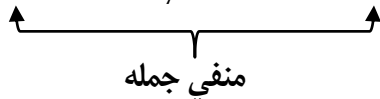
مثال: په ګیلاس کې هیڅ اوبه نشته.

Ex: There is no water in the glass.

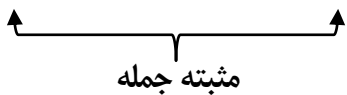
مثال: په ګیلاس کې هیڅ اوبه نشته.

Ex: There isn't any one in the room.

مثال: په خونه کې هیڅوک نشته.

Ex: There is no one in the room.

مثال: په خونه کې هیڅوک نشته.

Note: At the beginning of negative sentences, (Any) or combinations (anybody, anyone, anywhere, anytime, anything ...) are never used to indicate the meaning of (nothing). In such cases, only (No) or compounds with (no) are used.

نوټ: د جملو په شروع په کې د (هیڅ) مانا ورکولو لپاره هیڅکله له (Any) یا ترکیبونو (anybody, anyone, anywhere, anytime, anything ...) څخه گټه نه اخیستل کېږي. په دغسې مواردو کې یوازې له (No) یا د (No) له ترکیبونو څخه گټه اخیستل کېږي.

Ex: **Noone** helped me when I was in trouble. مثال: کله چې زه په ستونزه کې وم، هیچا مرسته راسره ونکړه.

Ex: This house is empty. **Noone** lives in it. مثال: دغه کور خالي دی. هیڅوک په هغه کې ژوند نه کوي.

Dervish English Grammar

Note: Some time combinations with (any), used in positive sentences, which gives the meaning of (every).

نوټ: ځينې وخت د (any) تركيبونه، په مثبتو جملو کې استعمالېږي، چې د (هر) مانا ورکوي.

Such as:

anybody → هرڅوک / هرڅوک چې

anywhere → هرچيرې

Anything → هرشي

Ex: **Anyone** can solve this problem.

مثال: هرڅوک کولی شي دغه ستونزه حل کړي.

Because & Because of; ځکه، له دې سببه، ځکه چې، د دې لپاره، پخاطر

After (**because**) a sentence and after (**because of**), a noun is used.

له (**Because**) څخه وروسته يوه جمله او له (**Because of**) وروسته اسم پکار وړل کېږي.

Ex: He failed the exam **because** he was lazy.

مثال: هغه په ازموینه کې ناکام شو، ځکه ټیبل و.

↓
جمله

Ex: He failed the exam **because of** laziness.

مثال: هغه د ټیبلې پخاطر، په ازموینه کې ناکام شو.

↓
اسم

Every & All; هر، هر یو، ټول

These two words in many cases mean all with the difference that the noun and the verb after (**every**) singular, but the noun and the verb after (**all**) are plural.

دغه دوه کلمې په زیاتو مواردو کې د (ټول) مانا ورکوي، په دې توپیر چې اسم او فعل له (Every) وروسته مفرد، مگر اسم او فعل له (All) وروسته جمع دی.

Dervish English Grammar

Ex: Every **student** in the class **knows** the answer. مثال: په ټولگي کې هر زده کوونکي په جواب پوهیږي.

↓
مفرد اسم

↓
مفرد فعل

Ex: All **students** in the class **know** the answer. مثال: په ټولگي کې ټول زده کوونکي په جواب پوهیږي.

↓
جمع اسم

↓
جمع فعل

Many/Much/a lot/ a lot of/ lots of; ډېر، زیات

⇒ (Lots of) & (a lot of), can be used before countable and uncountable nouns.

(Lots of) او (a lot of) د شمېرونکو او غیر شمېرونکو اسمونو مخکې استعمالیدای شي.

Ex: I have a **lot of friends**.

↓
شمارونکی اسم Countable noun

مثال: زه ډېر ملگري لرم.

Ex: I have **lots of friends**.

↓
شمارونکی اسم Countable noun

مثال: زه ډېر ملگري لرم.

Ex: I have a **lot of money**.

↓
غیر شمارونکی اسم Uncountable noun

مثال: زه ډېرې پیسې لرم.

Ex: I have **lots of money**.

↓
غیر شمارونکی اسم Uncountable noun

مثال: زه ډېرې پیسې لرم.

Dervish English Grammar

⇒ **(Many)** is usually used before countable plural nouns and **(Much)** is usually used before uncountable nouns.

(Many) معمولاً د شمېرونکي جمع اسمونو مخکې او (Much) معمولاً د غیر شمېرونکي اسمونو مخکې استعمالیږي.

Ex: I have **many friends**.

↓
Countable plural noun شمېرونکی جمع اسم

مثال: زه ډېر ملگري لرم.

Ex: I have **much money**.

↓
Uncountable noun غیر شمېرونکی اسم

مثال: زه ډېرې پیسې لرم.

⇒ **(Much)** is usually used in negative and interrogative sentences.

(Much) معمولاً په منفي او سوالیه جملو کې استعمالیږي.

Ex: Do you drink **much** coffee?

مثال: آیا تاسو ډېره قهوه څښئ؟

Ex: I **don't** drink **much** coffee.

مثال: زه ډېره قهوه نه څښم.

کم، کوچنی، لیر، ناچیز، یو شمېر، یو څو Few/a few/ little/ a little

(A little) and (Little) are used before uncountable nouns, while (Few) and (A few) are used before countable nouns.

(A Little) او (Little) د غیر شمېرونکي اسمونو مخکې استعمالیږي، په داسې حال کې چې (Few) او (A few) د شمېرونکي اسمونو مخکې استفاده کیږي.

Ex: A **Little** water.

↓
Uncountable noun غیر شمېرونکی اسم

مثال: کمې اوبه.

Dervish English Grammar

Ex: A **Little** money.

Uncountable noun غير شمېرونکی اسم

مثال: کمې پیسې.

Ex: A **Few** books.

Countable noun شمېرونکی اسم

مثال: یوه شمېر کتابونه.

Ex: A **Few** questions.

Countable noun شمېرونکی اسم

مثال: یوه شمېر پوښتنې.

Enough; کافي، په کافي اندازه

(Enough) is used before noun and after adjective.

(Enough) له اسم څخه مخکې او له صفت څه وروسته پکار وړل کېږي.

Ex: Tall **enough**. (adjective).

مثال: په کافي اندازه لوړ قد.

Ex: Good **enough**. (adjective).

مثال: په کافي اندازه ښه.

Ex: **Enough** money. (Noun).

مثال: کافي پیسې.

Ex: **Enough** time. (Noun).

مثال: کافي وخت.

Structures ساختمان

First Structure

Enough + Noun + for + plural noun/pronoun + infinitive.

Ex: There aren't enough chairs for everyone to sit down.

Plural noun Pronoun infinitive

مثال: د ټولو لپاره په کافي اندازه څوکۍ نشته چې پرې کښېښي.

Second Structure

Adjective+Enough + for + noun/pronoun + infinitive.

Ex: I'm not prepared enough to take the test.

Adjective infinitive

مثال: د ازموينې وړکولو لپاره په کافي اندازه آماده نه یم.

Dervish English Grammar

For/ While/ During

په اوږدو کې / په جريان کې / په وخت کې / حال دا چې / په هغه صورت کې / په حال کې / په حین حال کې / لپاره؛

After (**During**) usually used a noun.

(**During**) معمولاً له اسم څخه وروسته استعمالیږي.

Ex: I usually fall a sleep **during** a **film**.

مثال: د فلم کتلو په حال کې معمولاً خوب مې وږي.

↓
Noun اسم

⇒ (**While**) can be used before a sentence or before a verb ing.

(**While**) له یوې جملې څخه مخکې استعمالولای شو.

Ex: I Fell asleep **while**, I was reading an article.

مثال: په حین حال کې چې ما مقاله لوستله خوب یوړم.

↓
Sentence جمله

Ex: I Fell asleep **while** reading an article.

مثال: د یوې مقالې د لوستلو په حال کې خوب یوړم.

↓
عبارت Ing

⇒ (**For**) is usually used before the phrase and indicates the duration.

(**For**) معمولاً له عبارت څخه مخکې استفاده کیږي او موده ښيي.

Ex: I lived in London **for** three years.

مثال: د درېیو کلونو په موده کې مې په لندن کې ژوند کړی دی.

نور/نور له دې څخه/ نور له دې څخه زیات **any longer/ No longer/ any more**

⇒ **No longer**; is used before main verb and after helping verb in positive sentences.

No longer په مثبتو جملو کې، له اصلي فعل څخه مخکې او له کومکي فعل څخه وروسته استعمالیږي.

⇒ **Any longer/any more**; is used in the end of negative sentences.

Any longer/any more د منفي جملو په اخیر کې استعمالیږي.

Dervish English Grammar

Ex: Ahmad will not work here **any more**.

مثال: احمد به نور دلته کار ونکړي.

Ex: Ahmad will not work here **any longer**.

مثال: احمد به نور دلته کار ونکړي.

Ex: Ahmad **will no longer work** here.

مثال: احمد به نور دلته کار ونکړي.

↓
کومکي فعل

↓
اصلي فعل

Sometimes & Sometime;

✓ **Sometime** ... پخوا، یوه ورځ، پخوا

Ex: I saw him **sometime** last summer.

مثال: هغه ما یو وخت په تېر اوږي کې ولید.

✓ **Sometimes**، په ندرت سره، ځینې وخت/ځینې وختونه، کله نا کله، په ندرت سره

Ex: We **sometimes** go to the beach to swim. مثال: موږ ځینې وختونه د لامبو وهلو لپاره د دریاغ غاړې ته ځو.

Alone, lonesome, lone, lonely یوازې، تنها، په تنه‌یي سره

Ex: I like to be **alone** for an hour.

مثال: خوښیږي مې، چې یو ساعت یوازې اوسم.

↓
صفت

Ex: He always went abroad **alone**.

مثال: هغه همېشه خارج ته یوازې ځي.

↓
فید

Ex: She felt **lonely/lonesome** after her husband died.

↓
صفت/صفت

مثال: هغې د خپل خاوند له مرگ وروسته د یوازیتوب (غم) احساس کاوو.

Ex: The only green thing was a **lone** pine tree.

مثال: یوازې زرغون موجود د کاج یوه ونه یوازې وه.

↓
صفت

Dervish English Grammar

د دې مثالونو بررسي بنیې چې:

- **Alone** هم (صفت) دی او هم (قید)، مگر د (صفت) په عنوان همېشه یوازې پکار وړل کېږي او نشي کېدای له (اسم) څخه مخکې استفاده شي.
- **Lone** صفت دی او کولی شي له (اسم) څخه مخکې پکار یوړل شي.
- **Lonely** او **Lonesome** متفاوت مفهوم لري. په دغه دوو جملو کې «تنه‌یې» د غم او خفگان په مانا دي. (**Lonesome**) زیاتره په امریکایي انګلیسي کې پکار وړل کېږي.

The other, the others, other, others, another; نور، یو بل، بل

مثال: هغه پرون یو بل ماشین واخیست.

1. Ex: He bought **another** car yesterday.

↓
صفت اسم

2. Ex: Those cakes are wonderful. Could I have **another**?

↓
اسم

مثال: هغه یو عالی کیک دی. آیا کولی شم یو بل وخورم؟

3. Ex: She has two children. One of them is a girl and **the other** is a boy.

↓
ضمیر

مثال: هغه دوه بچیان لري. یوه یې نجلی ده او بل یې هلک دی.

4. Ex: She has five children. One of them is a boy and **the others** are girls.

↓
اسم

مثال: هغه پنځه بچیان لري، یو له هغو څخه هلک دی، او پاتې نورې نجونې دي.

5. Ex: She has five children. One of them is a boy and **the rest** are girls.

مثال: هغه پنځه بچیان لري، یو له هغو څخه هلک دی، او نورې نجونې دي.

Dervish English Grammar

6. She has five children. One of them is a boy and **the other** children are girls.

↓
صفت

مثال: هغه پنځه بچيان لري، يو له هغو څخه هلک دی، او نور نجونې دي.

6. Ex: He is very selfish. He never think of **the others**.

↓
اسم

مثال: هغه ډېر خودخواه دی. هيڅکله د نورو په هکله فکر نه کوي.

د دې مثالونو بررسي بنیي چې:

❖ **Another**؛ هم اسم دی او هم صفت (هم يوازې پکار وړل کېږي او هم مخکې له اسم څخه) او

فقط په مفرد حالت کې پکار وړل کېږي. (۱ او ۲ مثالونه)

❖ **The other**؛ هم صفت دی او هم اسم. د مفرد او جمع اسمونو مخکې پکار وړل کېږي. (۳ او ۶

مثالونه)

❖ **The others**؛ ضمير يا اسم دی. تنها پکار وړل کېږي. د هغه مترادف کولی شو **The rest** هم

استفاده کړو. (۴ او ۵ مثالونه)

❖ **The others** يا **Others** کولی شو د (نور، نورو) په مانا استفاده کړو.

Alike/ like/ the same as/ the sam

1. Ex: These two books are **the same**.

مثال: دغه دوه کتابونه يوشان دي.

2. Ex: These two books are **alike**.

مثال: دغه دوه کتابونه يوشان دي.

3. Ex: These two books are **similar**.

مثال: دغه دوه کتابونه يوشان دي.

4. This book is **like** the other one.

مثال: دغه کتاب د هغه بل کتاب په شان دی.

5. This book is **the same as** the other one.

مثال: دغه کتاب د هغه بل کتاب په شان دی.

6. This is **similar** to the other one.

مثال: دغه کتاب د هغه بل کتاب په شان دی.

Dervish English Grammar

د مثالونو بررسی؛

❖ **The Same, alike** او **Similar**، دقیقاً یوشان مانا او استعمال لري. مانا يې (یوشان، یو ډول، مشابه، ...).

❖ **The same as**، **Like** و **Similar to**، جوړښت، استعمال او ماناوې يې یوشان دي. مانا يې (لکه، یوشان، ورته، مشابه، یوشان).

❖ **The Same**، **alike**، **Similar** یوازې پکار وړل کېږي مگر **The Same as**، **Similar to** او **like** همپشه له اسم څخه مخکې استعمالیږي.

په اندازه (As + صفت/ قید + As) **As + Adjective/adverb + as**

دغه جوړښت معمولاً د (تساوي صفت) جوړښت په په نوم یادېږي، چې د دوو شيانو، کسانو، د سن، وزن، اندازه، اوږدوالي له نظره یوشان ښيي.

Ex: Ahmad is as intelligent as his father.

مثال: احمد د خپل پلار په اندازه هونښار دی.

Ex: My daughters are as tall as sons.

مثال: زما لورگانې د زامنو په اندازه لوړقدې دي.

The Same as (هم، یوشان، په شان، ورته)

Ex: The weather today is **the same as** yesterday.

مثال: د نن هوا د پرون په شان ده.

The Same+noun+as / **The same+اسم+as** (هم، یوشان، ورته)

Ex: Your hair is **the same colour as** mine.

مثال: ستاسو وښتان زما هم رنگ دي.

Ex: I arrived at **the same time as** Khalid.

مثال: زه له خالد سره په ورته وخت کې راوړسېدم.

Dervish English Grammar

Used to & to be used to

دغه دوه جوړښتونه د مانا او په کار وړلو له نظره متفاوت دي.

✓ **Used to**: فقط، تېر/ماضي ته اشاره کوي (کاوو، کول، کوله...)، او د عملي بيان لپاره استفاده کېږي، چې په تېره کې سرته رسېده مگر نور سرته نه رسېږي.

Ex: When I was in high school, I **used to** play football two hours a day.

مثال: کله چې زه په لېسه کې وم، ما په ورځ کې دوه ساعته فوټبال کاوو.

Ex: Zahid **used to** study a lot of books when he was a university student.

مثال: زاهد چې کله د پوهنتون زدکړيال و، ډېره مطالعه يې کوله.

✓ **To be used to**: د دې جوړښت مانا چې له هغه څخه وروسته ing فعل يا Gerund پکار وړل کېږي، عبارت ده له (عادت لرل په). له **To be** څخه منظور د مصدر مختلف شکونه دي، **To be** (am/is/are/was/were) او نوموړي فعلونه په حال او تېره زمانه کې پکار وړل کېږي.

Ex: I am **used to** drinking a cup of tea after lunch.

مثال: زه معمولاً د غرمې له ډوډۍ وروسته د يو گيلاس چای عادت لرم.

Ex: We are **used to** getting up early.

مثال: زه په چابک راويښېدو عادت لرم.

✓ يو بل جوړښت له پورتنی جوړښت څخه مشتق کېږي چې عبارت دی له (get used to) يعنې (عادت کول په) چې له هغه څخه وروسته اسم يا د فعل ing شکل پکار وړل کېږي.

Ex: The shoes felt strange at first but I **got used to** them.

مثال: بوتونه لومړی عجيب وو مگر ورسره عادت شوی يم.

Ex: If you live in India, you must **get used to** driving on the left.

مثال: که په هند کې ژوند کوئ، بايد له چپې خوا په درېوري کولو، ځان عادت کړئ.

Dervish English Grammar

If/ Whether آیا

په خاصو مواردو کې دغه دوه کلمې یوشان د کارېدو ځای او مانا لري، او دواړه د (آیا) مانا ورکوي. البته په دې مانا کې فقط د جملې په وسط کې استعمالیږي.

Ex: He asked **wether** I knew Mr. Mahmood? مثال: هغه پوښتنه وکړه، آیا بناغلی محمود پېژنئ؟

Ex: He asked **if** I knew Mr. Mahmood? مثال: هغه پوښتنه وکړه، آیا بناغلی محمود پېژنئ؟

Whether/ or not که چیري/یا نه

Ex: **Whether** it rains **or not**, we are playing football on Saturday.

مثال: که چیري باران و اوربېري یا نه، مور به د شنبې په ورځ فوتبال وکړو.

Ex: **Whether or not** it rains we are playing football on Saturday.

مثال: که چیري باران و اوربېري یا نه، مور به د شنبې په ورځ فوتبال وکړو.

Usages of (go), د استعمال ځایونه /

په خاصو حالتونو کې د (go) فعل د ځینې صفتونو مخکې وکاروو؛ چې په دې ځای کې د (کېدل) مانا ورکوي. لاندې حالاتو ته استفاده کېږي؛

❖ د رنگ د تغیر ښوولو لپاره:

Ex: Go white سپین کېدل Ex: Go brown قهوه یي کېدل Ex: Go green زرغونېدل

Ex: Go red سور کېدل

Ex: Leaves **go** brown in winter. مثال: پانې په ژمي کې سرې کېږي.

Ex: People **go** red, pale or white with anger. مثال: خلک له غوسې، رنگ الوتی، سپین یا سور کېږي.

Dervish English Grammar

❖ د افرادو د فزیکي یا روحي حالت د تغیر بنودلو لپاره:

Ex: Go crazy لېونی کېدل Ex: Go mad عصباني کېدل Ex: Go blind ړوند کېدل
 Ex: Go deaf کون کېدل

❖ د موادو حالت، تغیر بنودلو لپاره:

Ex: Go trustworthy زنگ وهل Ex: Go wrong خرابېدل Ex: Go sour (شیدې) خرابېدل/ورستېدل.
 Ex: Go bad (غوښه) خرابېدل/ورستېدل.

(go) with (ing) / فورم سره/ (ing) له (go)

(Go) له (ing) فورم سره په خاصو حالاتو کې یوځای کېږي، چې تفریحي او ورزشي فعالیتونو ته اشاره کوي.

Ex: Go waking پلي تگ ته تلل Ex: Go climbing کوهنوردي ته تلل
 Ex: Go skiing سکی ته تلل Ex: Go shooting ډزو/فیرونو ته تلل
 Ex: Go shopping خریداري ته تلل Ex: Go hunting ښکار ته تلل

Had better /بهتره ده/ بهتر دی

د هغه کار د توصیه لپاره استعمالېږي، چې د هغه سرته رسول اختیاري وي.

Ex: It might rain. **We'd better/had better** take an umbrella.

مثال: ممکن باران و اوري. بهتره ده، یوه چتری واخلو.

منفي حالت يې (Had better not) دی؛

Ex: You don't look very well today. You **had better not** go to work today.

مثال: نن ښه نه ښکاري. بهتره ده چې کار ته ولاړ نشئ.

Dervish English Grammar

❖ دغه جوړښت د ټولو لپاره (لومړی شخص یا متکلم، دویم شخص یا مخاطب، درېیم شخص یا غایب، مفرد، جمع او...) یوشان دی او تغیر نه کوي.

I, you, she, he, we, you, they + had better+ V₁

❖ د دې جوړښت په منفي شکل کې له کومکي فعلونو څخه استفاده نه کېږي.
❖ له دې جوړښت وروسته (مثبت وي که منفي) فقط د فعل له ساده شکل څخه استفاده کېږي.

وخت يې دی It's time

Ex: It's 10 o'clock and he's still in bed. **It's time** he got up.

مثال: ۱۰ بجې دي هغه اوس تراوسه هم ويده دی. وخت يې دی چې وپاڅېږي.

Borrow & lend

له Borrow (قرض اخيستل)، وروسته د from اضافه توری، او وروسته له Lend (قرض ورکول)، څخه د to اضافه توری استعمالېږي.

مثال: ما له ملگري څخه لس افغانی قرض واخيستلې. Ex: I **borrowed** ten Afghani **from** my friend.

مثال: زما ملگري ما ته خپل کورتي قرض راکړه. Ex: My friend **lent** his coat **to** me.

Except & but

❖ د جملې په شروع کې معمولاً له except يا except for څخه استفاده کېږي، مگر but معمولاً د جملې په منځ کې استعمالېږي.

مثال: بغير له انيس څخه ټول ملمستيا ته راغلل. Ex: Everybody **but** Anis come to the party.

مثال: بغير له انيس څخه ټول ملمستيا ته راغلل. Ex: Everybody **except** Anis come to the party.

مثال: بغير له انيس څخه ټول ملمستيا ته راغلل. Ex: **Except/ except for** Anis, everybody came to the party.

Dervish English Grammar

Sorry & excuse me! / وبخښئ! / غواړم / وبخښئ!

Excuse me، يو چاته د زحمت وركولو مخكې، او Sorry له زحمت او دردرس وركولو وروسته استعمالېږي.

Ex: Excuse me، can I ask a question. مثال: وبخښئ، كولى شم يو سوال وپوښتم.

Ex: Sorry، I am late. مثال: وبخښئ، چې ناوخته شوم.

كمتر، كم، كمه، كمې، لږ Fewer&less

Fewer له شمېرونكي اسمونو مخكې، د جمعي حالت سره استعمالېږي او Less له غيرشميرونكي اسمونو مخكې پكار وړل كيږي.

Ex: Less money كمې پيسې Ex: Fewer problems. كمې ستونزې.

ناروغ، ناروغه Patient/ill/ Sick

❖ Ill، معمولاً تنها پكار وړل كيږي.

Ex: I'm sorry، I haven't answered your better. I've been ill.

مثال: بخښنه غواړم چې ليك ته مې جواب درنكړ. ناروغ وم.

❖ Sick، هم له اسم څخه مخكې او هم يوازې استفاده كېداى شي.

Ex: She spent three years looking after her sick mother.

↓
اسم

مثال: هغې درې كاله د خپلې ناروغې مور مراقبت وكړ.

نوټ: Sick، د كانگې (استفراق) كولو په مانا هم ده.

Ex: I feel sick. Where is the bathroom?

مثال: د كانگې احساس كوم. تشاب چيري دى؟

Dervish English Grammar

❖ **Patient**، یو اسم دی، او کولی شي د جمعي شکل ونیسي.

مثال: یو ناروغ روغتون ته ځي ترڅو معالجه شي. Ex: A patient goes to hospital to be treated.

Tell, & Say ویل

❖ Tell، معمولاً یوازې پکار نه وړل کیږي او له هغه وروسته اسم یا ضمیر پکار وړل کیږي.

مثال: هغې ماته و ویل، چې ناوخته راځي. Ex: She **told me** she would be late.

↓
ضمیر

مثال: ماشومانو ته مې و ویل، لیري ولاړ شی. Ex: I **told the children** to go away.

↓
اسم

❖ له Say، څخه وروسته د اسم یا ضمیر اړتیا نشته او کولی شو له جملې سره یې استعمال کړو؛ خو که چیرې اسم یا ضمیر استفاده شي، نو د to اضافه توری ورسره هرومه استفاده کیږي.

مثال: هغې و ویل چې ناوخته راځي. Ex: She **said that she would be late**.

↓
جمله

مثال: هغې یو څه ماته و ویل. Ex: She **said something to me**.

↓ ↓
ضمیر اضافه توری

نوټ: په ځینې عبارتونو کې یوازې tell استفاده کیږي.

مثال: ساعت ویل. Ex: Tell the time. مثال: درواغ ویل. Ex: Tell a lie.

مثال: حقیقت ویل. Ex: Tell the truth.

څنگ ته، ترڅنگ، بغل ته Besides & beside

❖ د Beside مانا (بغل ته، څنگ ته، ترڅنگ) ده.

مثال: راشه او زما څنگ ته کښېنه. Ex: Come and sit **beside** me.

Dervish English Grammar

❖ د Besides مانا (علاوه په دې، علاوه پر، سرېږه پر دې) ده.

Ex: Besides Pashto, she speaks English and Spanish.

مثال: هغه علاوه پر پښتو، په انگلیسي او هسپانوي خبرې کوي.

It's & Its

Its یو ملکي صفت دی، که همېشه په جمله کې له اسم څخه مخکې استعمالیږي.

Ex: The dog wagged its tail.

مثال: سپي خپله لکۍ وښوروله.

It's د It is اختصاري شکل دی، وروسته له هغه د (The, a, an) د تعريف توری پکار وړل کیږي.

Ex: It's late.

مثال: ناوخته شو.

❖ کله کله د It's د It has اختصاري شکل هم وي.

په شرط د دې Provided & as long as

Ex: You can borrow my car provided (that) promise not to drive too fast.

Ex: You can borrow my car providing (that) promise not to drive too fast.

Ex: You can borrow my car as long as promise not to drive too fast.

Ex: You can borrow my car so long as promise not to drive too fast.

مثال: کولی شئ، موټر قرض واخلي، خو په شرط د دې چې تېزه ډرېوري ونه کړئ.

❖ له Providing او Provided وروسته د That کلمه اختیاري ده، خو As long as او So long as

وروسته د That کلمه نه راځي.

Dervish English Grammar

ئىني انگليسي متلونه

- A man is only as rich as he is contented. قناعت كيونكى انسان مالداره وي .
- A hard gathering a wide scattering. بخشش په خروار، حساب په مثقال.
- A friend to everybody is a friend to nobody. د ټولو دوست د هيچا دوست ندى.
- A friend in need is a friend is deed. دوست هغه دى چې په سخته كې پكار راشي.
- A hungry belly has no ears. وړې گېده ايمان نلري.
- A nod to the wise a rod for the fool. اصيل ته اشارت كم اصل ته كوتك.
- A blow with a word strikes deeper than a below with a sword. د توري ټپ به جوړ شي خو د ژبې ټپ به جوړ نشي.
- A burnt child dreads the fire. مار چېچلى له پړي هم وېريري.
- Be true and fear not. چې غل نه يې له پاچا مه ډارېره.
- Better to be alone than a bad accompany. د بد ملگرى څخه يوازيتوب ښه دى.
- Money is the root of all evils. پيسې د فساد منبع ده .
- A widow's mite. برگ سبز تحفه درويش.

References

مآخذونه

1. Creative English Grammar.
2. Muslim English Grammar.
3. Azeraksh English Grammar.
4. English Language for foreigners.
5. Amiri English Grammar.
6. Momand English Grammar.
7. Learn English Rapidly.
8. Invest time on Grammar.
9. English Grammar in use.
10. Oxford Grammar.
11. Challenger English Grammar.
12. Raihan English Grammar.
13. Comprehensive English Grammar.

Dervish

English Grammar

Khalil Ahmad Darvish

نوی
مستقبل خیرندویه تولنه

دارکتی شمیری: ۰۲۱-۷۸۳۲۲ - ۰۲-۷۷۸۸۷ - ۷۶۱-۷۸۳۲۲

Instagram Publishers
@khalilahmad135@gmail.com

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**